ПРОГРАМА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ 2020-2030 ГОДИНА

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

НДПВЕИ – Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ

НПДЕВИБ – Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници и биогорива

ВИ – възобновяеми източници

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ВИЕ – възобновяеми източници на енергия

ЕВИ – енергия от възобновяеми източници

КЕВР –комисия за енергийно и водно регулиране

АУЕР- Агенция за устойчиво енергийно развитие

ЕЗФРСР- Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕЕ – Енергийна ефективност

ЕС – Европейски съюз

ЕСБ – Енергийна стратегия на България

ЕК – Европейска комисия

ЗВ – Закон за водите

ЗГ – Закон за горите

ЗБР- Закон за биологичното разнообразие

ЗЕ – Закон за енергетиката

ЗЕЕ – Закон за енергийна ефективност

ЗЕВИ – Закон за енергията от възобновяеми източници

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРА – Закон за рибарство и аквакултури

ЗУТ – Закон за устройство на територията

ЗЧАВ – Закон за чистотата на атмосферния въздух

КПД - Коефициент на полезно действие

РПМ- Републиканска пътна мрежа

kW - Киловат

MW- Мегават

kW/h - Киловат час

kW/p - Киловат пик

l/s – литра в секунда

MW/h - Мегават час

kW-Year - Киловата годишно

MW/ h -Year - Мегават часа годишно

МЕ - Министерство енергетиката

МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството

НЛВН – Натриеви лампи с високо налягане

НПЕЕМЖС- Национална програма по енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради

Използвани фигури,таблици и диаграми:

Фигури

Фигура № 1 Фигура № 1 Фактори за енергийна ефективност
Фигура № 2 Картосхема на област Кюстендил

Таблици

Таблица №1 *Териториално разпределение на общините в област Кюстендил*
Таблица №2 *Население по постоянен и настоящ адрес на община Бобов дол*
Таблица.№3 *Населението по постоянен и настоящ адрес на община Бобошево*
Таблица №4 *На население по постоянен и настоящ адрес на община Кочериново*
Таблица №5 *Население по постоянен и настоящ адрес община Кюстендил*
Таблица №6 *Население по постоянен и настоящ адрес община Невестино*
Таблица №7 *Население по постоянен и настоящ адрес на община Рила*
Таблица №8 *Население по постоянен и настоящ адрес на община Сапарева баня*
Таблица №9 *Население по постоянен и настоящ адрес на община Дупница*
Таблица №10 *Население по постоянен и настоящ адрес на община Трекляно*
Таблица №11 *Детски заведения на територията на област Кюстендил*
Таблица № 12 *Училища на територията на област Кюстендил*
Таблица № 13 *Сгради с РЗП над 250 км. м- държавна собственост използвани за нуждите на държавната администрация*
Таблица№ 14 *Регисър на имотите частна и държавна собственост*
Таблица №15 *Реализирани ЕСМ през 2018 г. от общините*
Таблица № 16 *Обектите в експлоатация за производство на ел енергия по ВИ*
Таблица №17 *Изразходвани горива за потребление-Бобовдол*
Таблица №18 *Изразходвана ел.енергия за 2019 г на обектите на издръжка на община Бобовдол*
Таблица №19 *Инсталирани енергийни обекти – Бобов дол*
Таблица № 20 *Сгради собственост на община Бобошево*
Таблица № 21 *Стопанисвани сгради – община Кочериново*
Таблица №22 *Инсталирани енергийни обекти на територията на община Кочериново*
Таблица №23 *Сгради на територията на община Кюстендил*
Таблица № 24 *Резултатите от изпълнението на пакети от ЕСМ община Кюстендил*
Таблица №25 *Инсталирани енергийни обекти на територията на община Кюстендил*
Таблица № 26 *Сгради собственост на община Невестино*
Таблица №27 *Общински сгради- община Рила*
Таблица № 28 *Енергийни обекти община Рила*
Таблица № 29 *Общински сгради с мерки за ЕЕ – община Рила*
Таблица №30 *Резултати от изпълнение на Еско договор община Сапарева баня*
Таблица № 31*Инсталирани енергийни обекти в община Сапарева баня*
Таблица № 32 *Общински сгради на територията на община Дупница*
Таблица № 33 *Инсталирани енергийни обекти на територията на община Дупница*
Таблица № 34 *Инсталирани енергийни обекти на територията на община Трекляно*

Диаграми

Диаграма №1 *Средни температури и валежи*
Диаграма №2 *Олбачни слънчеви и валежни дни*
Диаграма №3 *Максимална температура*
Диаграма №4 *Количество на валежи*
Диаграма № 5 *Баланс на териториятан на областта*
Диаграма № 6 *Разпределение на горските територии в област Кюстнедил*
Диаграма № 7 *Разпределение на урбанизираните територии в област Кюстнедил*
Диаграма № 8 *Разпределение на водните територии в област Кюстнедил*

Диаграма № 9 *Разпределение на територии за добив на полезни изкупаеми в област Кюстнедил*

Диаграма № 10 *Разпределение на транспорт и инфраструктура в област Кюстнедил*

Диаграма № 11 *Население по общини в област Кюстендил*

Диаграма № 12 *Съотношение сресногодишен доход/брутна заплата*

Диаграма № 13 *Пазар на труда в област Кюстендил*

Диарама .№14 *Обекти в експлоатация за производство на ел.енергия по РИП*

Диаграма № 15 *Разходи за ел.енергия на УО община Бобошево*

Диаграма № 16 *Разходи за ел енергия без ДДС- община Кочериново*

Диаграма №17 *Консумирана енергия за УО –община Кочериново*

Диаграма № 18 *Разходи за ремонт и поддръжка на УО- община Кочериново*

Диаграма №19 *Консумирана ел.енергия от УО за 2019 г за община Кюстендил*

Диаграма №20 *Разходи за УО за 2019 г на община Сапарева баня*

Диаграма № 21 *Потребление на ел.енергия на общински сгради община Дупница*

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.ВЪВЕДЕНИЕ 7

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ 9

3.ПРОФИЛ НА ОБЛАСТТА 23

3.1 ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ 23

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ОБЛИК НА ОБЛАСТТА 37

3.2.1 ДОХОДИ И УСЛОВИЯ НА ЖИВОТ 44

3.2.2 ПАЗАР НА ТРУДА 44

3.3 СГРАДЕН ФОНД 46

3.4 ИКОНОМИКА 62

3.5 ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА 63

3.6 ГАЗИФИКАЦИЯ 64

3.7 УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ 65

4 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ОБЛАСТТА 67

4.1 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 67

4.2 ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 71

4.3 ПОЛИТИКА ПО ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ 72

4.4 ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА 74

5 ПОЛИТИКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ 75

5.1 ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ 77

5.2 ОБЩИНА БОБОШЕВО 79

5.3 ОБЩИНА КОЧЕРИНОВО 82

5.4 ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ 87

5.5 ОБЩИНА НЕВЕСТИНО 101

5.6 ОБЩИНА РИЛА 103

5.7 САПАРЕВА БАНЯ 106

5.8 ОБЩИНА ДУПНИЦА 114
5.9 ОБЩИНА ТРЕКЛЯНО 121
6. СТРАТЕГИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЛАСТТА 122
7. ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ 129
8. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО 133
9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ 135

1.ВЪВЕДЕНИЕ

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели на енергийната и икономическа политика не само на местно ниво, но и на национално. Общините като консуматори, производители и доставчици на енергия, инвеститори и регулатори, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност и изпълнението на планове, програми и проекти за намаляване на енергийните разходи. Реализацията на общински и областни програми за енергийна ефективност води до повишаване конкурентоспособността на местната икономика, намаляване на зависимостта от внос на енергия и енергийни ресурси на областта, както и негативното въздействие на енергийните дейности върху околната среда и климата, откриване на иновативни производства и нови работни места, намаляване разходите за енергия на домакинствата и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот.

Понятието за енергийна ефективност е далеч от старите представи за икономия на енергия. Тя не е изключване на отоплението и лишаване от комфорт. Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез съответните навици и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Тя е най-лесния и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда.

Енергийната ефективност може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

За енергийна ефективност говорят следните фактори:

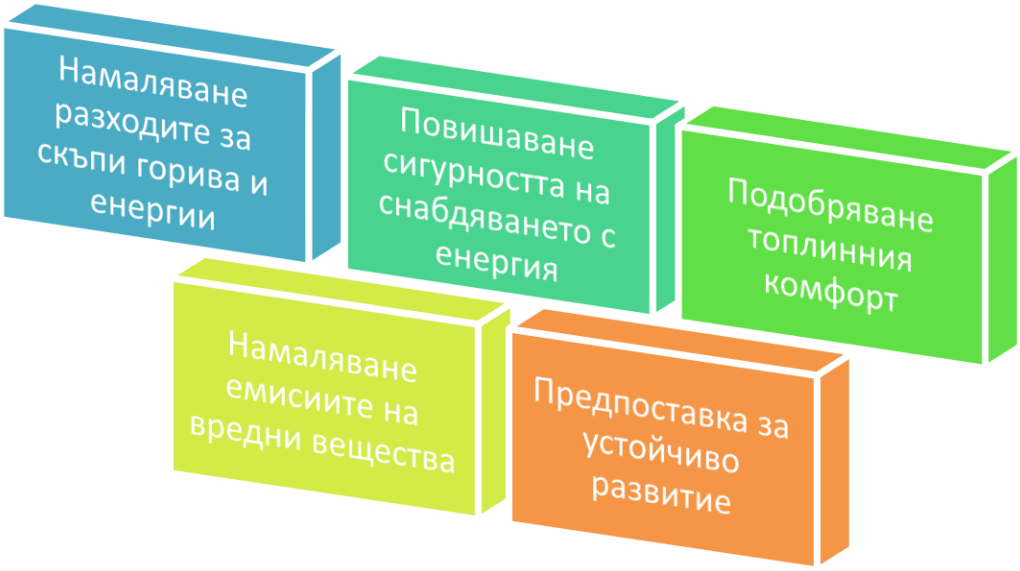

Фигура № 1 Фактори за енергийна ефективност

Областната програма за енергийна ефективност е важна стъпка касаеща енергийната политика на област Кюстендил. Една интелигентна, устойчива енергийна политика е съвкупност от политиката за опазване на околната среда, икономическата, иновационната и социалната политика. Тя предоставя големи възможности за съчетаване на нужните мерки за опазване на климата с нови технологични и икономически дейности с перспективни работни места. С по-ефективното използване на енергия, Областта и общините на територията и ще бъдат по конкурентоспособни, особено като се имат предвид повишаващите се цени на електроенергията. От това ще се облагодетелстват всички, тъй като спестяването на енергия е равно на спестяване на разходи. Предизвикателството се състои в това, да се сложи край на прекомерно увеличаващото се енергийно потребление без да се намалява качеството на живот. От една страна, това може да бъде постигнато чрез подобряване на енергийната ефективност и от друга страна чрез промяна в поведението на енергийните консуматори.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Изготвянето на общински/областни програми за енергийна ефективност е един от приоритетите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода до 2020 г. Чрез устойчиви енергийни проекти и стратегии за тяхното изпълнение, кохезионната политика превръща екологичните предизвикателства като качеството на въздуха, изменението на климата и управлението на ресурсите, във възможности за развитие на региона ни в по-атрактивно място за инвестиране и работа, повишаването на конкурентните регионални преимущества и износа на регионални иновации в областта на околната среда.

Постоянно нарастващите цени на енергоносителите, глобалното замърсяване на околната среда и хармонизирането с европейските норми за енергийна ефективност след приемане на страната ни в Европейския съюз обуславят необходимостта от изготвяне на програма за енергийна ефективност. Енергийната ефективност е качествено понятие, характеризиращо рационалното използване на енергийните носители чрез подобряване качеството на енергийните услуги при приемлива цена за обществото.

Основанието за разработване на Областни/общински програми за енергийна ефективност е свързано както с европейското така и с българско законодателство и с планови и програмни документи.

Европейско законодателство

- **Стратегия „Енергетика 2020" на Европейския съюз.**

През 2007г. Европейският съвет прие нови енергийни цели за 2020г., т.нар. „триада 20-20-20" за намаляване на емисиите на парникови газове с 20%, увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници до 20% и подобрение на енергийната ефективност с 20%. Тези цели целят ефективното използване на ресурсите на Европа като се направят важни промени в начина, по който Европа произвежда и консумира енергия и се основават на това което вече е постигнато в областта на енергийната политика.

- **Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност**

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност. Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - *Директива 2010/31/ЕО* и *Директива 2012/27/ЕО.*

- **Директива 2010/31/ЕО на Европейският парламент и на Съвета от 19 май 2010г. относно енергийните характеристики на сградите.**

Целта на директивата е да насърчи подобряване на енергийните характеристики на сградите в рамките на ЕС, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух и съотношението разходи-ефективност. Директивата определя и изисквания по отношение на:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;
- прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;
- енергийно сертифициране на сгради и части от тях;

- **Директива 2012/27/ЕО на Европейският парламент и на Съвета от 25 октомври 2012г. относно енергийната ефективност.**

Основната цел на тази директива е да допринесе за постигане на целите на ЕС за енергийна ефективност до 2020г. чрез:

- изготвяне на национална дългосрочна стратегия за саниране на обществения и частен сграден фонд;
- задължително реновиране на 3% годишно от пълната разгъната застроена площ (РЗП) на държавните сгради над 250 кв.м, а за общинските сгради това е пожелателно;

- въвеждане на схеми за задължения за енергийната ефективност, осигуряващи изпълнението на националната цел за енергийни спестявания от страна на т.нар. „задължени лица – търговци с енергия“, между които тази цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания, подлежащи на изпълнение чрез:
    - Настоящата областна програма програма за енергийна ефективност на област Кюстендил
    - сключване на договори за реализация на енергийноефективни услуги при крайните клиенти на енергия;
    - внасяне на парични средства от търговците с енергия в специализирани фондове за енергийна ефективност;
    - прехвърляне на енергийни спестявания чрез закупуване на удостоверения за енергийни спестявания.
    - насърчаване използването на т.нар. „ЕСКО модел“, представляващ финансова схема за насърчаване реализацията на енергоспестяващи мерки при крайните клиенти на енергия чрез реализацията на договори с гарантиран резултат;
    - въвеждане на система за управление по енергийна ефективност (енергиен мениджмънт), включително енергийни обследвания, като част от прилагането на програмата по енергийна ефективност от публичните органи и органите на местната власт и местното самоуправление.

Въвеждането на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност в българското законодателство със сега действащия Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) на практика постави областите и общините в Република България в ситуация, при която всяка една от тях следва да приеме нова, актуална програма за енергийна ефективност, отчитаща разпоредбите на Директивата и на ЗЕЕ, по чиято сила:

- **НА ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНАТА И МЕСТНА ВЛАСТ** вече не се разпределят индивидуални цели за енергийни спестявания, като част от националната задължителна цел за енергийни спестявания на Република България, тъй като тези органи понастоящем не са задължени лица, които отговарят за изпълнението на тази цел. изготвят планове за енергийна ефективност със строго фиксирани мерки по енергийна ефективност, икономия на енергия, която ще се генерира в резултат от изпълнението на тези мерки и краен срок, в който тези мерки следва да бъдат въведени

- **ПРОГРАМИТЕ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ СА** отворени стратегически документи,като във във всеки един момент тези програми могат да бъдат изменяни и допълвани по начин, който в максимална степен дава на органите на държавната и местната власт възможност да бъдат гъвкави при реализацията на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие
- **ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНАТА И МЕСТНА ВЛАСТ** освен по линия на структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз, и от специализираните фондове /Национален Доверителен Екофонд, Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“, Норвежки фонд и др./, имат опция, в качеството си на крайни клиенти и на бивши задължени лица по два поредни закона за енергийната фективност, да привличат свеж финансов ресурс от задължените по сега действащия ЗЕЕ лица – търговци с енергия, по линия на договори за енергийноефективни услуги, договори с гарантиран резултат /ЕСКО договори/ и договори за УЕС.

- **Пътна карта за енергетиката до 2050г.**

През декември 2011г. Европейската комисия публикува Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050г. като същевременно се подобри конкурентоспособността и сигурността на доставките за Европа.

- **Енергийната стратегия на Република България до 2020г**

Настоящата национална енергийна стратегия до 2020г. отразява визия на България за европейското развитие, съобразена с актуалната европейска политика и световни тенденции в развитието на енергийните технологии.

- **Стратегия Европа 2020**

Тя залага на три основни приоритета

- Интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;

- Устойчив растеж– насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;

- Приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване, както и нейните пет основни цели:

Българско законодателство

Страната ни е приела национална индикативна цел за енергийно спестяване до 2016г. в размер на 9% от крайното енергийно потребление за периода от 9 години (2008-2016) или средно по 1% годишно, което означава, че страната ни трябваше да осигури спестяване на горива и енергии, възлизащо на - 627 ktoe до края на 2016г. По важните разпоредби заложени в ЗЕЕ са:

- Въвеждане на индивидуални индикативни цели, които са разпределени към определени групи задължени лица: търговци на енергия, собственици на публични сгради с РЗП над 500 м 2 и собственици на промишлени системи.

- Въвеждане на механизми за повишаване на ЕЕ – доброволни споразумения, предоставяне на енергоефективни услуги, в т.ч. чрез договори с гарантиран резултат, удостоверения за енергийни спестявания;

- Въвеждане на дейности и мерки по енергийна ефективност, като сертифициране на нови сгради, обследване и сертифициране на съществуващи сгради, проверка за енергийна ефективност на котли и климатични инсталации в сгради, управление на енергийната ефективност,както и подобряване на енергийните характеристики на външното осветление (улично и парково);

➢ Закон за енергетиката

На кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- Да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна

енергия и природен газ, програми и планове за енергоснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;

- Да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти – общинска собственост;

- Задължително предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на програмите и плановете на енергийните предприятия по тяхно предложение;

➢ **Закон за устройство на териториите**

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е да се определят съществените изисквания към сградния фонд. Важно е в една сграда да се въведат мерки за икономия на консумацията на топлинната енергия и да се увеличи топлосъхранението на обектите. Въвежда се правило за лицето упражняващо строителен надзор на обектите, за да носи отговорност за оценката за енергийна ефективност на обектите.

➢ **Закон за енергийната ефективност**

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ поставя редица предизвикателства пред задължените лица – търговци с енергия, както и пред общините и областите в качеството им на крайни клиенти на енергия.

Съгласно чл. 14 от ЗЕЕ, за подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на обща кумулативна цел за спестена енергия при крайното потребление на енергия **до 31 декември 2020 г.** Общата кумулативна цел за енергийни спестявания обхваща периода 2014- 2020 г. и се определя като натрупване на нови енергийни спестявания от минимум 1,5 на сто годишно от средната годишна стойност на общото количество на енергията, доставена до крайните клиенти на територията на страната през 2010, 2011 и 2012 г., с

изключение на количеството горива и съответстващата на тези горива енергия, използвани за транспортни цели под код „B_101900“ по статистиката на Евростат.

Общата кумулативна цел се разпределя, като индивидуални цели за енергийни спестявания, между следните задължени лица:

1. крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността „търговия с електрическа енергия“, които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;

2. топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;

3. крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;

4. търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно, с изключение на горивата за транспортни цели;

5.търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

При определяне на общата кумулативна цел се използват следните ставки за изчисление на енергийни спестявания в размер:

- по 1 на сто годишно за 2014 и 2015 г.;
- по 1,25 на сто годишно за 2016 и 2017 г.;
- по 1,50 на сто годишно за 2018, 2019 и 2020 г.

Като основа за изчисляване на общата кумулативна цел се използва продаденото на крайни клиенти през предходната календарна година количество енергия от различните видове търговци с енергия. Съгласно чл. 21 от ЗЕЕ, при изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания задължените лица по чл. 14, ал. 4 (търговци с енергия) могат да:

1. предлагат енергийноефективни услуги на конкурентни цени чрез доставчик на енергийноефективни услуги, и/или
2. правят вноски във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ или в други финансови посредници за финансиране на дейности и мерки за енергийна ефективност в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели, определени съгласно методиката по чл. 7, ал. 1, т. 11, и/или

3. сключват споразумения с доставчици на енергийноефективни услуги или други незадължени страни за прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 задължените лица по чл. 14, ал. 4 договарят с Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" или със съответния финансов посредник условията за прехвърляне на удостоверенията за енергийни спестявания, постигнати в резултат на финансираните от тях мерки за енергийна ефективност.

Съгласно чл. 75 от ЗЕЕ, удостоверенията за енергийни спестявания могат да се прехвърлят от:

1. задължено към друго задължено лице по чл. 14, ал. 4, когато първото задължено лице е в преизпълнение на определената му индивидуална цел за енергийни спестявания;
2. **незадължено лице към задължено лице по чл. 14, ал. 4.**

Водещото за удостоверенията за енергийни спестявания е, че те обективират реализирана икономия на енергия в резултат на вложена инвестиция за изпълнението на мерки по енергийна ефективност. Тоест основното при прехвърлянето са не самите удостоверения, а икономията на енергия, за която те се отнасят.
Раздел V на Закона за енергийната ефективност ал.1 на чл.63 вменява задължения на местната власт по управление потреблението на енергия, произтичащи от нормата, в качеството им на собственици на сгради с разгъната застроена площ **над 250 кв.м,** а именно:
……

(1) Задължените лица по чл. 14, ал. 4, собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление по чл. 57, ал. 2 са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност.
(2) Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез:
1. организиране на изпълнението на програмите по чл. 12, ал. 2, както и на други мерки, които водят до енергийни спестявания, и изпълнението на целите, заложени в актовете по чл. 5, ал. 3, т. 1 – 4 – от собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, и собствениците на системи за външно изкуствено осветление;
2. поддържане на бази данни за месечното производство и потребление по видове енергии – от собствениците на предприятия и промишлени системи;
3. ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление – от задължените лица по ал. 1; 4. изготвяне на месечни и годишни енергийни баланси, включващи закупуваната и продаваната енергия, и оценка на изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания – от задължените лица по чл. 14, ал. 4.
(3) Лицата по ал. 1 представят в агенцията годишни отчети за управлението на енергийната ефективност.

(4) Отчетите по ал. 3 съдържат информация за изпълнението на дейности по ал. 2 и се представят в агенцията не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на отчитане.
(5) Задължените лица по чл. 14, ал. 4 ежегодно в срок до 1 март предоставят на кмета на съответната община информация за количествата на продадената на крайните клиенти енергия на територията на общината за предходната година.
(6) Отчетите по ал. 3 на държавните органи и на кметовете на общините се представят в агенцията заедно с отчетите по чл. 12, ал. 5.
(7) Отчетите по ал. 3 се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на агенцията

Чл. 64. За управление на енергийната ефективност в сгради – държавна или общинска собственост, към областните и общинските администрации могат да се създават експертни съвети за подпомагане дейността на областните управители и кметовете на общини.

В глава Четвърта от Закона за енергийна ефективност за залегнали Договорите с гарантиран резултат така наречените ЕСКО Договори,от които общините могат да се възползват.

Условно ЕСКО проектът, изпълняван по договор с гарантиран резултат, преминава през три основни фази на изпълнение:

- Фаза 1 – „Подготовка“;
- Фаза 2 – „Изпълнение“;
- Фаза 3 – „Мониторинг“.

Преди сключване на ЕСКО договор и до етапа на реалното му изпълнение, проектът има няколко предварителни етапа, които се характеризират като подготвителни:

- Етап 1 – „Идентифициране на проекта и проектен замисъл“;
- Етап 2 – „Предварителен експертен анализ“;
- Етап 3 – „Обследване за енергийна ефективност - детайлен енергиен анализ“;
- Етап 4 – „Договаряне“.

Това са етапите, които формират първата фаза на проекта – фаза 1 „Подготовка“. В обичайната практика те не са предмет на ЕСКО договора, но етапите в периода на първата фаза може да се договорят и изпълнят и от квалифицирани експерти, включени или наети в структурата на ЕСКО компанията, с изключение на дейността

за извършване на енергийното обследване. Обследването се извършва от лица вписани в регистъра по чл. 60, ал. 1 от ЗЕЕ.

Във фазата на изпълнение (фаза 2) се извършва същинската реализация на проекта, съгласно сключения договор с гарантиран резултат.

Третата фаза обхваща периода на мониторинг, който също е предмет на ЕСКО договора.

Страни по ЕСКО договорите и съответно – по договорите за енергийноефективни услуги:

- Обвързано с чл. 72, ал. 2 от ЗЕЕ, изпълнители на ЕСКО договорите могат да бъдат лица, които имат статута на доставчици на енергийноефективни услуги. Тези лица трябва да са регистрирани като търговци по смисъла на Търговския закон и да имат предмет на дейност, включващ изпълнение на услуги по договори с гарантиран резултат

Възложители по ЕСКО договорите са собственици на сгради, собственици на промишлени системи и собственици на улично осветление.

Инвестицията, която се прави при ЕСКО договорите от ЕСКО компанията за изпълнение на дейности (обследване за енергийна ефективност) и мерки (енергоспестяващи мерки) за повишаване на енергийната ефективност в полза на възложителя – собственик на сграда, собственик на промишлена система, собственик на улично осветление, се откупува за сметка на реализираната икономия на енергия. Инвестицията която се прави при договорите за енергийноефективни услуги от страна на „задължено лице – търговец с енергия“ по смисъла на чл. 14, ал. 4 от ЗЕЕ за изпълнение на дейности (обследване за енергийна ефективност) и мерки (енергоспестяващи мерки) за повишаване на енергийната ефективност в полза на краен клиент - купувач на енергия, се откупува през доставната цена на съответния вид енергия (електрическа енергия, природен газ, топлинна енергия и др.).

Срок на откупуване на инвестицията при ЕСКО договорите и при договорите за енергийноефективни услуги:

- Изпълнението и на ЕСКО договорите, и на договорите за енергийноефективни услуги се предшества от извършването на обследване за енергийна ефективност, което има за цел да идентифицира кои са необходимите мерки за повишаване на енергийната ефективност на даден обект (сграда, промишлена система или улично осветление), какъв е размерът на инвестицията, която ще се вложи в предписаните енергоспестяващи мерки и съответно- какъв е срокът на откупуване на тази

инвестиция през икономията на енергия, която се предвижда да бъде генерирана в резултат на изпълнението на тези мерки.

Поради обвръзката с изпълнението на мерки за повишаване на енергийна ефективност и двата вида договори – ЕСКО договори и договори за енергийноефективни услуги имат срок на действие, равен на срока на откупуване на инвестицията, обективиран в доклада от обследването. Това е и причината тези два съвсем различни договора да се смесват и да не се прави разграничение между тях.

✓ Национални стратегически документи, планове и програми

- Енергийна стратегия на Република България
- Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г.
- Втори национален план за действие по енергийна ефективност 2011 - 2013 г.
- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.
- Годишен отчет за изпълнението на НПДЕЕ 2014 – 2020 г.
- Годишен отчет за изпълнението на НПДЕЕ за 2015 г.
- Национален план за действие по промените в климата;
- Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и План – програма за нейното изпълнение;
- Рамкова конвенция на ООН по изменението на климата и Протокола от Киото;
- Национална програма за развитие „България 2020”

✓ Подзаконови нормативни актове

След приемането на самостоятелен Закон за енергийна ефективност и приетите изменения (както и приетите промени в Закона за устройство на територията), бяха създадени и подзаконови нормативни актове. Тяхната цел е да доразработят основните разпоредби, касаещи енергийната ефективност, залегнали във вече упоменатите закони:

- **НАРЕДБА № Е-РД-04-05** от 8 септември 2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на

предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания

- **НАРЕДБА № Е-РД-04-1** от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради

- **НАРЕДБА № Е-РД-04-2** от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите.

- **НАРЕДБА № РД-16-347** от 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат , водещи до енергийни спестявания в сгради – държавна и/или общинска собственост.

- **НАРЕДБА** № Е-РД-04-1 от 14 март 2019 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрейни котли по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от закона за енергийната ефективност

- **НАРЕДБА № Е-РД-04-3** от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

- **НАРЕДБА** за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на

схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица.

- **НАРЕДБА № Е-РД-16-647** от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация.

✓ **Стратегически документи на Областта**:

- Областна стратегия за развитие област Кюстендил 2014-2020 г.
- Програма за енергийна ефективност на община Бобов дол 2020-2024 г;
- Дългорсочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Бобошево2012-2020
- „Програма за Енергийна ефективност на община Кочериново, област Кюстендил за период 2020 – 2025 г.;
- „Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Кочериново, област Кюстендил 2019 – 2022г.";
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива в транспорта на община Рила за периода 2014-2020 г.;
- Програма за енергийна ефективност на Община Рила;
- Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Община Сапарева баня за периода 2011 - 2020 г;
- План за енергийна ефективност на община Кюстендил 2020-2023 г;
- Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2020-2023 г;
- Общинска програма за енергийна ефективност на Община Дупница за периода 2018 - 2023 г.;
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Дупница 2012-2020;

3.ПРОФИЛ НА ОБЛАСТТА

3.1 ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

ГЕОРГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ

Област Кюстендил с административен център гр. Кюстендил се намира в Югозападен регион на Република България. Съседни от север, североизток и изток, са областите Софийска и Перник. От юг граничи с област Благоевград. Западната граница на областта съвпада с държавната граница на Република България с Република Северна Македония и с Република Сърбия.

Областта се състои от 9, със 182 населени места в 140 кметства, с обща площ от 3051,5 км^2 (2.7% от територията на страната) и население 87 083 човека (само 1,8% от националното).

Фигура № 2 Картосхема на област Кюстендил / Изт.Journey.bg

РЕЛЕФ

Територията на областта представлява сложна мозайка от планини и котловини. В северната част са разположени планините Лисец, Чудинска, Земенска и Конявска, които заедно с Каменишката, Кюстендилската и Дупнишката котловини са част от Краищенската планинско-котловинна област. Формирането на релефа на областта започва още през долния палеоген. Тогава в резултат от дълбоко разломяване на земната кора едни блокове се издигат и се образуват планини, а други блокове потъват и се образуват котловини. В един по-късен етап някои от котловините като Кюстендилската, Горнодупнишката (Сапаревска) и Долнодупнишката са обхванати от плиоценски езерни басейни, в които се отлагат пясъци и глини с прослойки от въглищни пластове.

Лисец планина на запад и изток граничи с Каменишката и Кюстендилска котловини, на север – с долината на р. Бистрица, а на юг се свързва с Осоговска планина посредством седловината Девебаир. Най-високият връх на планината е Връшник (1500 м). Чудинска планина се простира между реките Бистрица и Драговищица с най-висок вр. Арамлия (1496 м). В западната част на планината е разположен вр. Китка, който се счита за най-западната точка на България. Земенска планина е разположена между долините на реките Струма (от изток), Треклянска (от север), Драговищица (от юг) и Уйненска и Добридолска (от запад), с най-висок вр. Тичак (1295 м). Конявска планина има почти паралелна ориентация. От запад планината се ограничава от долината на р. Струма, на изток се съединява с Верила посредством седловината Уши, а на север и на юг граничи с Радомирската и Кюстендилската котловини. Конявска планината се поделя на четири дяла – Ришки, Виденски, Колошки и Кориловски, с най-висок вр. Виден (1487 м). Интересен обект е Чокльово блато, което е разположено в землището на с. Байкал на 880 м и представлява най-голямото торфено находище в България с площ на водното огледало 160 ха и обща площ 320 ха.

Каменишката котловина е най-западната, най-малката по площ и най-високата по надморска височина от южната котловинна ивица на Краището в пределите на Кюстендилска област. Границите на котловината се маркират от подножията на планините Осоговска, Лисец и Чудинска и има хълмист релеф. В рамките й има вътрешнокотловинни възвишения, който се издигат със 110-120 м над котловинното поле. Тя се отводнява от реките Бистрица и Лебница. Кюстендилската котловина е разположена по долината на р. Струма между Земенския и Скринския пролом и се огражда от планините Осоговска, Лисец, Земенска и Конявска. Средната й надморска височина е 550 м. Над котловинното поле се издигат вътрешнокотловинните възвишения Копиловци и Спасовица. Тя се отводнява от р. Струма с нейните по-големи притоци Драговищица, Бистрица, Новоселска и

Елешница. Сапаревската (Горнодупнишка) котловина е разположена между планините Рила и Верила. На запад тя опира до Разметанишкия праг, а на изток се отделя от Самоковската котловина посредством Клисурската седловина (600 м). Котловината се отводнява от р. Джерман и нейните притоци Тополница, Отовица, Гюбрена и др. Между рида Кършия и Дренски рид е образуван Дупнишкия пролом на р. Джерман. На юг от него е разположена Долнодупнишката котловина, известна още като Джерманско долинно разширение. Тя се огражда от склоновете на Рила и Погледски рид, а на юг достига Кочериновския праг. При гр. Бобошево р. Джерман се влива и в река Струма.
На територията на Кюстендилска област са разположени и части на две от най-мощните интрузивни планини в България - Рила и Осогово.

КЛИМАТ

Климатът е преходноконтинентален, а в районите с по-голяма надморска височина – планински. Той се формира под влияние на радиационния и циркулационен фактор, като в циркулационно отношение не се отличава от характерния за страната западно-източен въздушен пренос. Преходното географско положение и разнообразният релеф създават разнообразие в проявата на климатичните елементи (температура на въздуха, валежи, ветрове и др.). Според климатичната подялба на страната, на територията на Кюстендилска област се формират три типа климат – умереноконтинентален, преходноконтинентален и планински. Средногодишната продължителност на слънчевото греене в извънпланинските територии е около 2 200 часа, като в планинските части варира в широки граници в зависимост от изложението на склоновете.

Умереноконтинентален климат имат Каменишката и Сапаревската котловини, нископланинският пояс по северните склонове на Рила и Осогово, както и планините Лисец, Чудинска, Земенска и Конявска. Средногодишните температури са 9-10 градуса - по-ниски от средногодишните температури, характерни за извънпланинските територии на България. Най-студен месец е януари – средномесечна температура във височинния пояс до 1 200 м от - 1 до - 4° С, а най-топъл месец е юли – средномесечна температура между 18 и 20°С. Средногодишните валежи са от 500 до 650 мм с изразени максимуми през май и ноември и минимум през февруари.

Изт. Meteoblue

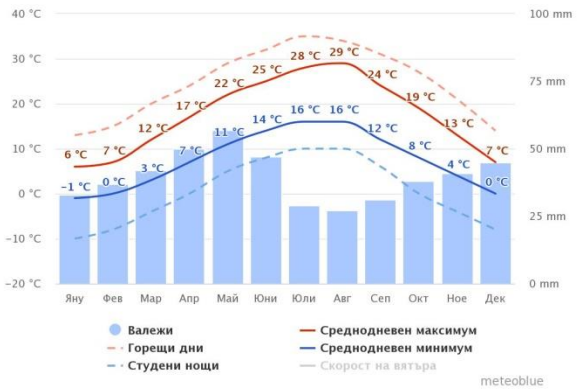

Диаграма №1 Средни температури и валежи

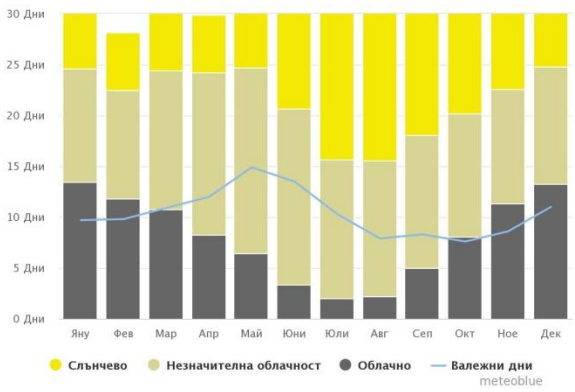

Диаграма №2 Олбачни слънчеви и валежни дни

Диаграма №3 за "Максимална температура" за област Кюстендил показва колко са дните на месечна база, в които са достигнати определени температурни стойности, а Диаграма № 4 за валежи на област Кюстендил показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количество валежи.

Преходно-континенталният климат е характерен за Кюстендилската и Долнодупнишката котловини и прилежащите нископланински територии на Осогово и Рила. Средногодишните температури са 10-11,5°C, с януарска температура около 0°C и юлска – от 20 до 22°C. Характерна особеност на вътрешно-годишното разпределение на валежите в преходната зона е редуването на максимумите и минимумите през три месеца, като средногодишните валежи възлизат на около 600 мм с максимуми през май и ноември и минимуми през февруари и август.

Планинският климат се проявява в средно-високите и високите части на Рила и Осогово, където средногодишните температури са в диапазона от + 5°C (станция Осогово, 1640 м) до - 3°C (вр. Мусала). В пояса над 2300 м, средногодишните температури са отрицателни, годишните валежи са над 1000 мм, а снежната покривка се задържа над 130 дни през годината.

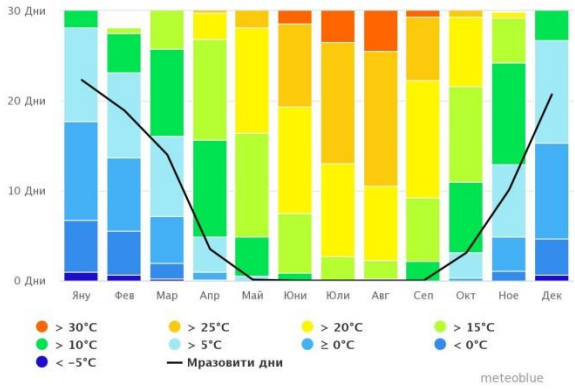

Диаграма №3 Максимална температура

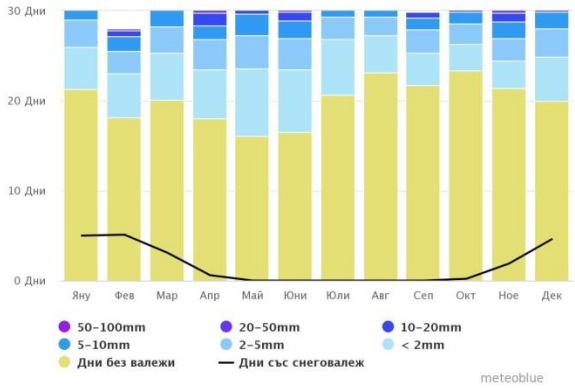

Диаграма №4 Количество на валежите

ПОЧВИ

Характерни за териториите с надморска височина до 700-800 м са канелените горски почви, които са разпространени в котловините и ниските части на планините. Дебелината на почвения профил е от 70 до 120 см, а на хумусния хоризонт – до 35 см.

В Кюстендилската, Сапаревската и Долнодупнишката котловини са разпространени смолници. Те са локализирани в ниските места на релефа, където почвообразуващите скали са представени от плиоценски или плейстоценски седименти. Смолниците се отличават с тежък глинест механичен състав и високо естествено плодородие.

В прилежащите към котловините склоновете са разпространени плитки ерозирали канелени почви с дебелина на почвения профил до 55-60 см.

Почвите, характерни за планинския пояс са височинно зонирани и са представени от разновидности на кафявите почви, тъмноцветните планинско-горски почви и планинско-ливадните почви.

От азоналните почвени типове най-разпространени са алувиалните и алувиално-ливадни почви (по речните тераси на по-големите реки), делувиалните почви (по подножията на планините) и фрагментарните почви – регосоли, литосоли и рендзини (по билата и склоновете на Земенска и Конявска планина).

ВОДНИ РЕСУРСИ

За Кюстендилска област, най-голямо значение от водните ресурси са речните и термоминералните води. Цялата територия на областта се отводнява от р. Струма и нейните притоци. Струма е една от най-големите български реки – тя е четвърта по дължина и втора по водоносност и площ на водосборния басейн. Реката навлиза в

Кюстендилската котловина през Земенския пролом, пресича я от северозапад на югоизток, протича през Скринския пролом и след вливането в нея на р. Джерман и р. Рилска напуска територията на областта при Кочериновския праг. По-големите притоци на Струма водат началото си от едни от най-водоносните планини в България – Рила и Осогово. В Кюстендилската котловина по-добре развити са десните притоци на Струма (Драговищица, Бистрица, Новоселска и Елешница), а в Долнодупнишката котловина – левите притоци (Джерман и Рилска). Река Джерман е втората по големина река в рамките на Кюстендилска област. Тя извира от циркуса на Седемте рилски езера в северозападния дял на Рила, като по-големите й притоци са Тополница и Отовица. Третата по големина е р. Рилска, която води началото си от циркуса на Рибните езера. Реките са най-пълноводни през април и май, а най-маловодни – през август и септември. Струма и реките, извиращи от Рила и Осогово, имат снежно-дъждовно подхранване, а останалите – дъждовно-снежно подхранване. В планината има над 140 постоянни и 30 временни езера. По-голямата част от тях са разпространени във вид на езерни групи. На територията на северозападна Рила по-големите групи ледникови езера са Седемте рилски езера, Мальовишките, Градинските, Карагьолските и др. В басейна на р. Валявица, в м. Паничище е образувано и тектонското езеро Паничище, което има диаметър 160 м и дълбочина 4 м е обрасло с хидрофилна растителност.

Термоминералните води имат важно значение за туризма в областта. В Сапарева баня се намира единствения на балканския полуостров гейзер, с температура на минералната вода 103.5 ^{0}C, а Кюстендилските термоминерални води имат температура 73 ^{0}C. Тези води имат редица лечебни свойства, свързани със специфичния им йонен и газов състав. В село Невестино има извор на питейна минерална вода.

РАСТИТЕЛНОСТ

Естествената растителност в Кюстендилска област е изключително разнообразна, което се дължи на различните физикогеографски и биоекологични условия в областта.

Растителността в района е представена предимно от сухолюбиви (ксерофилни) съобщества, в които преобладават формациите на дъба (цер, благун и горун). В подраста на тези съобщества има келяв габър, мъждрян, офика, шипка и червена хвойна. В зависимост от надморската височина, в съобществата участват и виргилиев дъб, липа, бряст, явор и обикновен габър.

В планинските територии с височина над 800 м растителността е височинно зонирана, като в Осоговска планина има добре развит буков пояс, който достига до 1

600 м. Над него фрагментарно е развит иглолистен пояс със смърч, ела и бял бор. В най-високите части са разпространени субалпийски растителни съобщества.
В Рила, за разлика от Осогово, средногланинският пояс е съставен главно от смърчови и бялборови съобщества. Характерни за Рила са и горите от бяла мура. В субалпийския пояс на Рила е разпространен клек, който отсъства като пояс в Осоговска планина.
В карстовите територии от Краището са разпространени типични субсредиземноморски съобщества, представени от шипка, мъждрян, келяв габър и воден габър. Наличието на тези съобщества се обяснява със специфичните микроклиматични условия и карбонатна геоложка основа от устойчив на изветряне варовик.
По долините на реките се срещат типични влаголюбиви (хигрофилни) видове, представени предимно от елша, върба, топола и др.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Областта е известна като овощната градина на България. В Кюстендил има Институт по земеделие. Той е структурно звено на Селкостопанска Академия към Министерство на земеделието и храните и е специализирано научно-изследователско учреждение за решаване на теоретични и практически проблеми на земеделието, внедряване на български и чужди постижения, оказване помощ на земеделските производители. Институтът е правоприемник на откритата със Заповед на МЗДИ № 2646/ 19.12.1929 г. Овощарска опитна станция в гр. Кюстендил.

След откриването си, това научно учреждение се превръща в първото средище не само на практическата, но и на научната овощарска мисъл в страната ни. Тук, през различно време, са работили видни учени в областта на овощарството.

Днес, научните работници и специалисти се стремят да отговорят на всички предизвикателства, поставени пред земеделската наука и практика За последните пет години делът на индустрията остава в границите на 31-36%, на селското стопанство – 10-11%. От общо 1347852 дка. земеделски територии в областта, обработваемите съставляват едва 55%. Основните отглеждани зърнени култури през последните 6 години са: Има площи, заети и от царевица за зърно, овес и други култури, но с много по-малки измерения. По отношение на основните зърнени култури, сеитбооборотът, с малки изключения е постоянен, независимо от сравнително ниските добиви, респективно приходи.

Зеленчукопроизводството в равнините части е свързано с отглеждане на домати, фасул и картофи, но като цяло, то не е пазарно ориентирано.

След западането на овощарството, следствие на извършената реформа, в последните пет години се забелязва тенденция на засаждане на нови насаждения от ябълки, череши и по-малко, лозя. Това донякъде е провокирано от субсидиите за създаване на нови насаждения , но като цяло, плододаващите площи с череши и сливи намаляват.
Животновъдството е с по-слаби позиции в отрасъла. Представено е от отраслите овцевъдство, свиневъдство, птицевъдство и говедовъдство. Регистрирани в ОДБХ животновъдни обекти са 4347 броя. Основните данни за отглежданите животни за изминалия период дават една песимистична картина. С изключение на говедовъдството, другите отрасли са в застой или силен спад. Говедовъдството е повлияно от доплащанията, но новите европейски правила ще доведат до редукция на животните. Привеждането на фермите по европейски правила изисква много средства, които няма да са по възможностите на всички стопани.
Добрите природо-климатични дадености предлагат условия за развитието на планинско и екологично чисто животновъдство.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Общата площ на горския фонд в Кюстендилска област е **141 423** хектара. Общо използвана земеделска площ на територията на областта 67983,10 ха, от които:

- Обща обработваема площ – 32514,31 ха
- Трайни насаждения – 5075,4 ха
- Пасища, мери и ливади – 30393,39 ха

Залесената площ е 125851 хектара приблизително 90 % от площта на горския фонд. Горите на областта, са богати с изключително многообразие на растителни и животински видове, 42 ендемита за региона и за страната. С цел запазване на биологичното разнообразие и естествените екосистеми, на територията на областта са обособени 1 природен парк, 2 резервата и 10 защитени природни забележителности. Със специално предназначение са 23% от горския фонд – защитени рекреационни гори и гори в защитени местности. Областта разполага и със значими недървесни горски ресурси – гъби, билки, горски плодове.
Добивът на горски репродуктивни материали се извършва от определените в европейските изисквания семепроизводствени насаждения.Той е 289 831 куб.м. с предназначение – строителство, огрев, целулоза

Наблюдава се увеличение в производството на фиданки. Те се произвеждат в девет горски разсадника. Горскостопанската дейност в областта е съсредоточена в четири стопанства.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯНА НА ОБЛАСТТА

В структурата на територията на област Кюстендил се включват земеделски земи, горски територии, населени места и други урбанизирани територии, водни течения и водни площи, територии за добив на полезни изкопаеми и територии за транспорт и друга техническа инфраструктура.

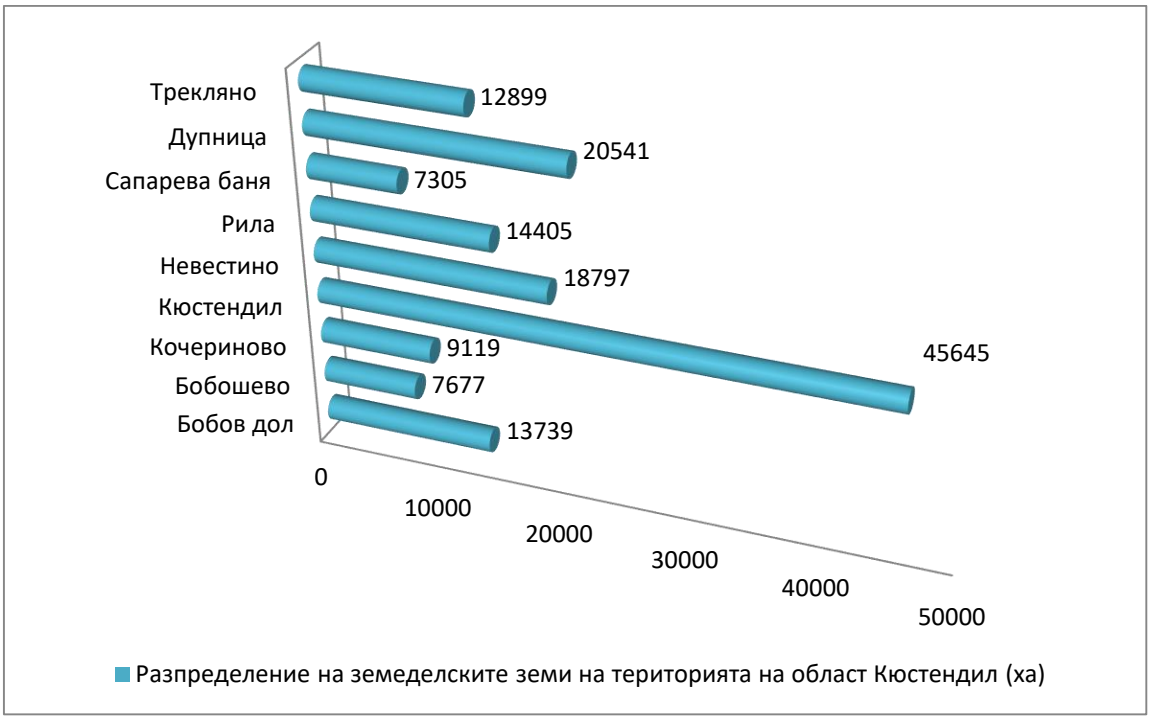

Диаграма № 5 Баланс на територията на областта

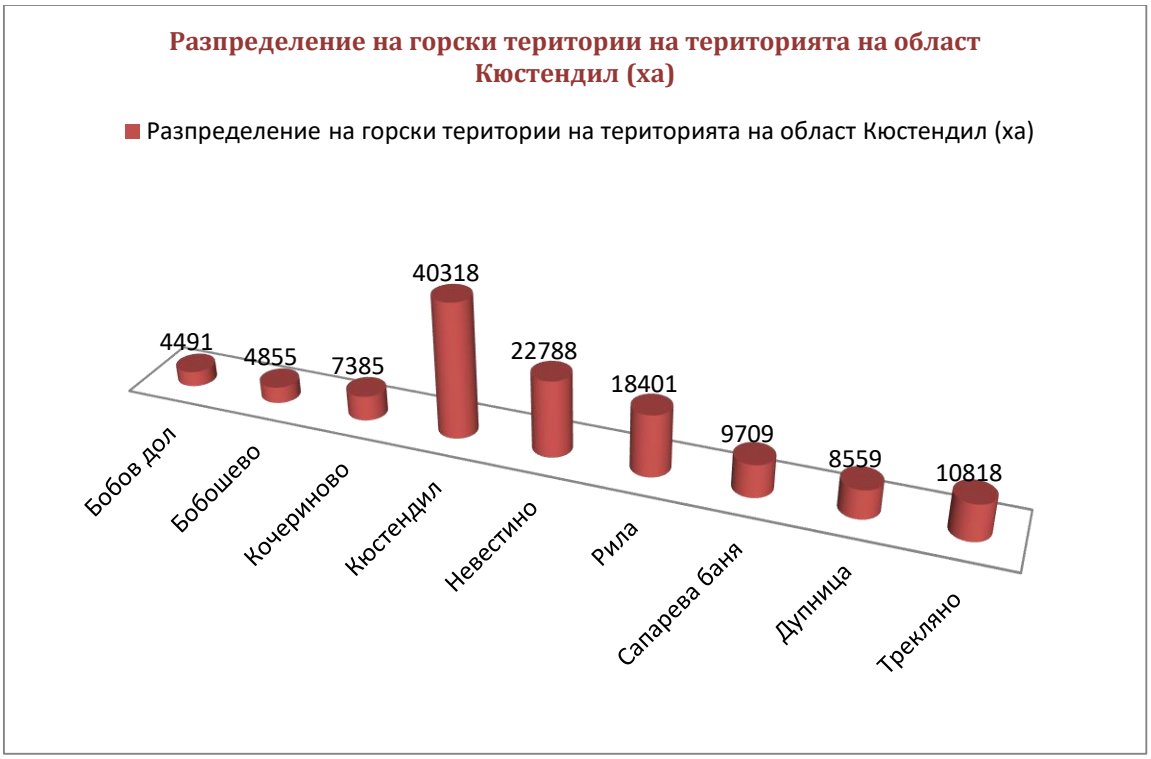

Диаграма № 6 Разпределение на горските територии в област Кюстнедил

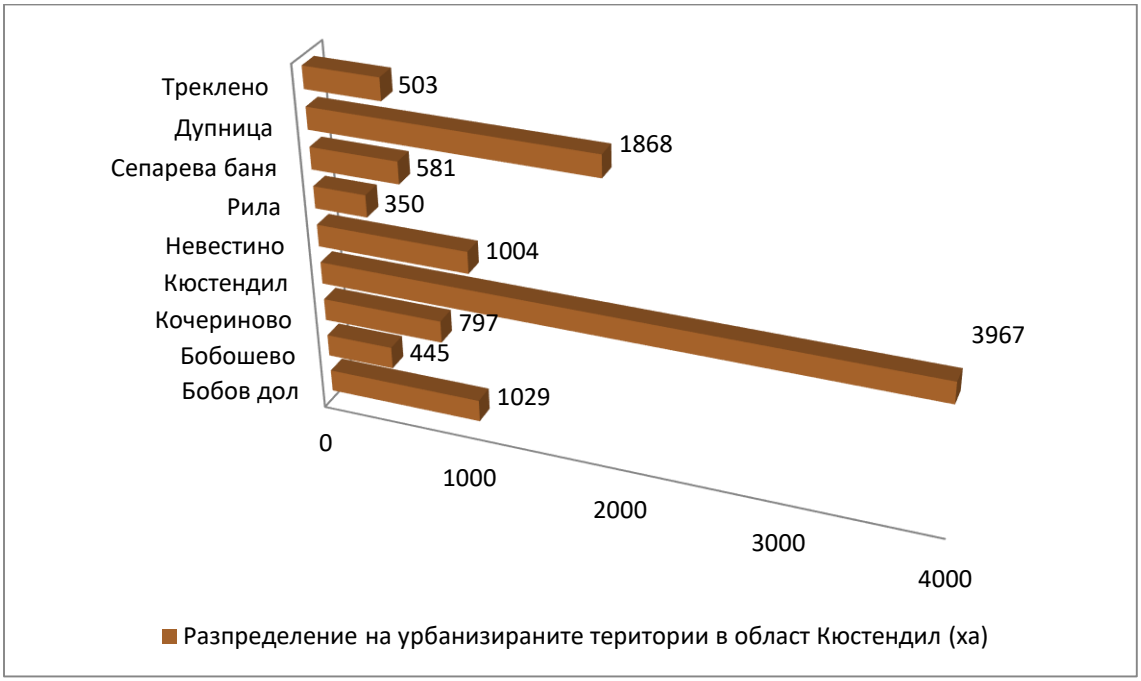

Диаграма № 7 Разпределение на урбанизираните територии в област Кюстнедил

Диаграма № 8 Разпределение на водните територии в област Кюстнедил

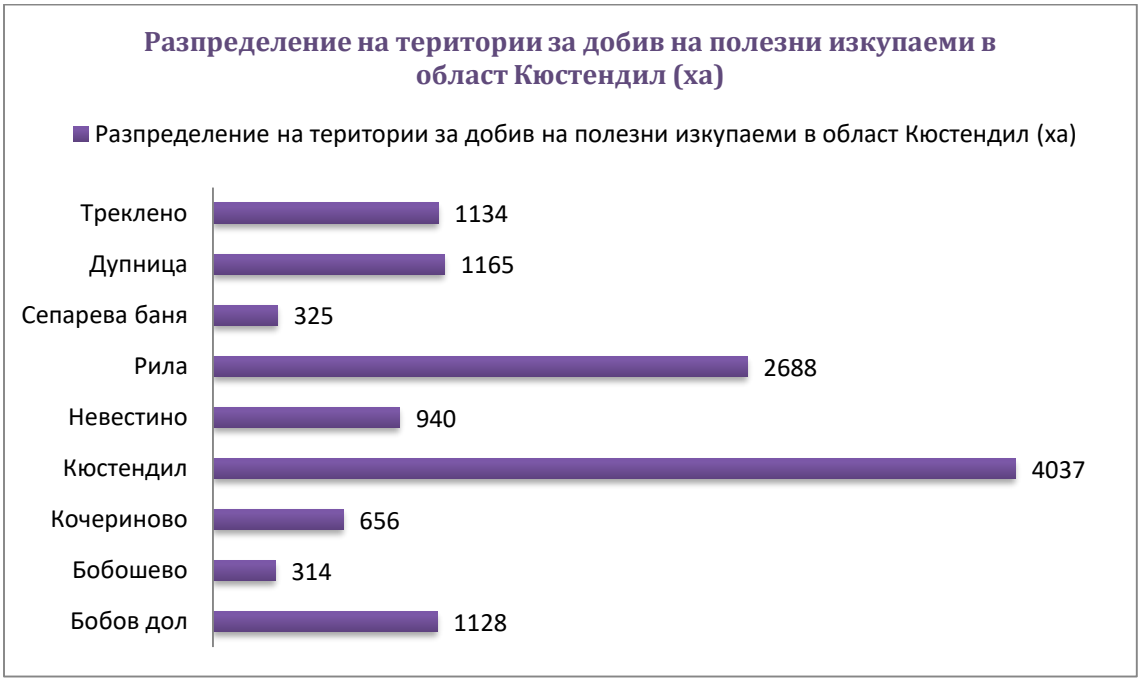

Диаграма № 9 Разпределение на територии за добив на полезни изкупаеми в област Кюстнедил

Диаграма № 10 Разпределение на транспорт и инфраструктура в област Кюстнедил

Най-голям дял имат земеделските земи (средно 49,2%), следвани от горските територии – 41,7%. С най-висока лесистост са общините Бобов дол (66,6%), Сапарева баня (62,4%) и Бобошево (56,6%). Урбанизираните земи са 3,5%, а тези за добив на полезни изкопаеми – 4,2%. Водните площи и техническата инфраструктура ангажират общо 1,5% от територията на областта.

В обхвата на област Кюстендил попадат и 8 рибни стопанства в община Кюстендил – 5, в община Рила – 2 и в община Кочериново – 1.

ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

Общината обхваща 206 км^2 с един град и седемнадесет села. Освен функционален, градът е и пространствен център. Възползвайки се от релефа без особени препятствия, селищната мрежа на общината от градски център и седемнадесет села се е развила равномерно, със средно отстояние 5

	км.
ОБЩИНА БОБОШЕВО	Тя е е най-малката по територия община в област Кюстендил – 135 км^2 с един градски център и единадесет села
ОБЩИНА КОЧЕРИНОВО	Тя заема площ от 182 км^2 и се подрежда на предпоследно място по територия в рамките на областта. В състава на общината влизат десет села и малкият град Кочериново.
ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ	Най-голяма по територия в Областта – 959 км^2, 31,44 % от общата площ на областта. Общината съдържа седемдесет и две селища, от които един град и седемдесет и едно села
ОБЩИНА НЕВЕСТИНО	обхваща 442 км2^2 с двадесет и три села, разпръснати в десетки махали. Тази община няма център-град.
ОБЩИНА РИЛА	Тя е с площ от 361 км^2 . Освен градчето Рила, тя съдържа 3 села и населеното място Рилски манастир.
ОБЩИНА САПАРЕВА БАНЯ	Общината е разположена на площ от 180 км^2. Селищата (градският център и 4 села) са концентрирани в подножието на Рила. Високите части на общината са част от Национален парк Рила.
ОБЩИНА ДУПНИЦА	Тя заема 359 км^2. В общинския център живее 75% от населението. Останалите 25% са жители на шеснадесет съставни села
ОБЩИНА ТРЕКЛЯНО	заема 258 км^2 с деветнадесет села. Това е най-малката по население община – не само в областта, но и в страната

Табл. 1 Териториално разпределение на общините в област Кюстендил

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

На територията на Кюстендилска област е разположена част от **Национален парк "Рила"**. Той е най-големият национален парк в България и един от най-големите европейски паркове. Той включва безлесните части по билото на Рила планина и част от горските иглолистни комплекси под него в четирите главни дяла на планината на обща площ 81 046 ха.

В НП "Рила" са включени 4 резервата – "Парангалица", "Централен рилски резерват", "Ибър" и "Скакавица". Те са защитени територии, които са образци от естествени екосистеми с характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитания.

Резерватът "Скакавица" (70,8 ха) е обявен през март 1968 г. в землището на гр. Сапарева баня. Това е типичен горски резерват, разположен между 1850 и 2050 м. В него се охранява вековен девствен, предимно беломуров горски масив.

През юни 2000 г., една част от Национален парк "Рила" е прекатегоризирана в **Природен парк "Рилски манастир**", който обхваща централната част на Рила планина. Със стръмни, труднопроходими склонове, обрасли със смесени широколистни и иглолистни гори, с клекови формации и алпийски пасища, с красиви долини, през които минават пенливи реки, с разнообразен релеф, с величествени скални върхове, с чуднокрасиви ледникови езера, с разнообразния си растителен и животински свят, той е притегателен център за отдих и екотуризъм.

През 1986 г. с площ 3676,5 ха е обявен **резерват "Риломанастирска гора**". Създаден е за да се запазят първични горски екосистеми от иглолистни и смесени елово-букови гори, а също естествената среда на архитектурно-историческия резерват "Рилски манастир", обявен от ЮНЕСКО през 1983 г. за световен паметник на културата.

Особен интерес представляват **Стобските пирамиди** разположени в последните издънки на Югозападния дял на Рила край с. Стоб. Намират се от двете страни на вододелния рид (предимно от южната му страна), разделящ суходолията Гръчковец (от север) и Бусовец (от юг). Разделени са на отделни групи, наречени от народа с различни имена – Кулите, Чуките, Самодивски комини и др. Най-известната група е наречена Сватовете и е свързана с легенда. Голяма част от земните пирамиди са увенчани с каменни шапки. Стобските пирамиди са особено красиви при залез слънце или огрени от лунна светлина.

В Осоговската планина е разположен природния **разерват "Църна река",** обявен за резерват през 1980 г. и обхваща представителна екосистема на първични букови съобщества в климаксова фаза и представя най-характерните биоценози на планината.

На територията на планината са разположени още: природната забележителност "Юч бунар" – група дървета от секвоя на възраст от 110 г. и природна забележителност "Вековна букова гора", в непосредствена близост до средновековния манастир "Св.Лука". Недалеч от м. Бекбунар се намират планински торфени блата с характерна растителност, които представляват интерес за екотуризма. Релефът на планината е удобен за пешеходен туризъм.

Резерват "Габра" е разположен във Влахина планина в м. Малкия средок, край с. Църварица. Той е един от най-старите резервати в България, обявен през 1949 г. на площ от 89,2 ха. Защитената територия е естествено насаждение от черен бор с примес от зимен дъб, цер, бук и габър. Възрастта на дърветата е от 50 до 60 г., а височината им надминава 40 м.

Сред природните забележителности в областта са Земенския пролом, пещерите Темната дупка и Хайдушката воденица, Скакавишкия водопад.
В областта се намират и още защитените местности::

- „Вековна Букова гора“ **,** в землището на село Граница
- „Маноловото“ , в землище с. Църварица
- „Находище на анасонов лопен село Цървеняново“
- „Находище на анасонов лопен село Вуково“
- „Находище на скална метличина“ в землището на с. Полска Скакавица
- „Находище на блатен паун- село Дргойчинци“
- Находище „Вълноцветно сграбиче-Бобошево“
- Природна забележителност „Група секвой- местонст Ючбонар“
- Природна забележителност „Земенски скали“ в землището на с. Полска Скакавица
- Природна забележителност „Корията“,землище на с.Добри дол
- Природна забележителност „Находище на турска леска“ местност Косана
- Природна забележителност „Водопад Св.Яна“ землище на с. Смоличано
- Природна забележителност „Пещера Ридината“,землище на с. Илия
- Природна забележителност „Водопад Горица“ землище на село Овчарци и село Ресилово

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ОБЛИК НА ОБЛАСТТА

Демографските тенденции в областта поставят Кюстендил на предпоследното място в страната в тази категория (преди област Видин). Застаряването и обезлюдяването в област Кюстендил са особено интензивни през последните години. През 2016 г. коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на 65 и повече години към това до 14 години достига 222% при 147% в страната. Коефициентът на естествен прираст продължава да намалява и достига най-ниското си ниво в областта и третото най-ниско в страната с –13‰ при –6‰ в страната през 2016 г. Коефициентът на механичен прираст също намалява и достига почти –8‰. Градското население в областта остава около 69% в последните години, докато гъстотата на населението се свива.

Населението по общини на територията на областта,проследяваме в Диаграма №11

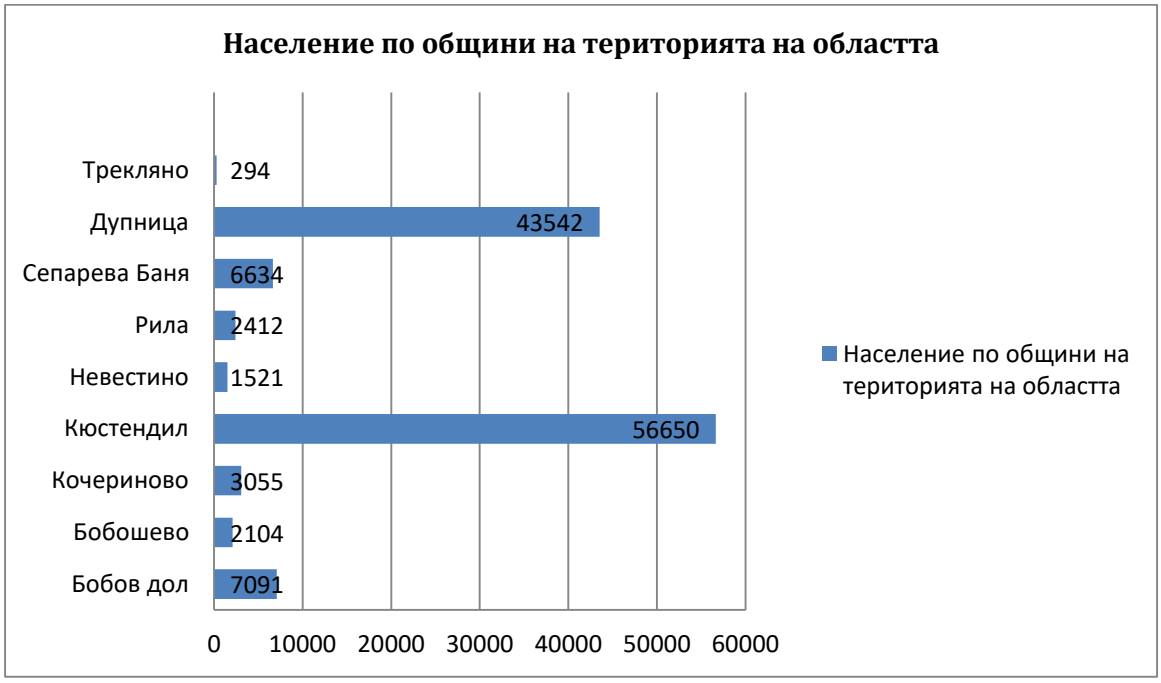

Диаграма № 11 Население по общини в област Кюстендил

Видимо от диаграмата, най-многолюдена е община Кюстендил следвана от община Дупница, а най малко население има в община Трекляно.
По данни на ГД ГРАО, към 15.12.2019 г на територията на областта, населението по общини има следният вид: /Табл.№2-Табл.№10/

❖ **Таблица №2** Население по постоянен и настоящ адрес на община Бобов дол

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.БОБОВ ДОЛ	5715	5479	4964
С.БАБИНО	201	228	178
С.БАБИНСКА РЕКА	85	92	74
С.БЛАТО	10	15	9
С.ГОЛЕМА ФУЧА	69	79	56
С.ГОЛЕМО СЕЛО	398	430	344
С.ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК	137	140	119
С.ГОРНА КОЗНИЦА	65	121	58
С.ДОЛИСТОВО	220	253	189
С.КОРКИНА	106	165	84

С.ЛОКВАТА	5	5	2
С.МАЛА ФУЧА	104	111	90
С.МАЛИ ВЪРБОВНИК	53	67	43
С.МАЛО СЕЛО	271	250	224
С.МЛАМОЛОВО	642	617	540
С.НОВОСЕЛЯНЕ	47	54	40
С.ПАНИЧАРЕВО	34	53	29
С.ШАТРОВО	55	106	48
Всичко за общината	8217	8265	7091

❖ **Таблица.№3** Население по постоянен и настоящ адрес на община Бобошево

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.БОБОШЕВО	1169	1342	1022
С.БАДИНО	21	26	17
С.БЛАЖИЕВО	377	469	331
С.ВИСОКА МОГИЛА	27	44	24
С.ВУКОВО	30	64	28
С.ДОБРОВО	29	72	21
С.КАМЕНИК	11	21	8
С.СКРИНО	53	85	48
С.СЛАТИНО	364	440	329
С.СОПОВО	19	40	16
С.УСОЙКА	306	367	260
С.ЦИКЛОВО	0	17	0
Всичко за общината	2406	2987	2104

❖ **Таблица №4** Население по постоянен и настоящ адрес на община Кочериново

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.КОЧЕРИНОВО	1892	2151	1644
С.БАРАКОВО	234	457	208
С.БОРОВЕЦ	56	83	47
С.БУРАНОВО	88	155	70
С.ДРАГОДАН	49	68	46
С.КРУМОВО	34	82	27
С.МУРСАЛЕВО	299	376	260
С.ПОРОМИНОВО	305	471	274
С.СТОБ	470	583	393
С.ФРОЛОШ	62	91	54

С.ЦЪРВИЩЕ	42	52	32
Всичко за общината	3531	4569	3055

❖ **Таблица №5** Население по постоянен и настоящ адрес на община Кюстендил

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.КЮСТЕНДИЛ	63583	46269	44763
С.БАГРЕНЦИ	623	581	516
С.БЕРСИН	119	148	95
С.БЛАТЕЦ	5	12	4
С.БОБЕШИНО	11	15	10
С.БОГОСЛОВ	400	321	291
С.БУНОВО	18	22	12
С.ВРАТЦА	262	209	152
С.ГИРЧЕВЦИ	163	130	107
С.ГОРАНОВЦИ	81	68	42
С.ГОРНА БРЕСТНИЦА	70	55	30
С.ГОРНА ГРАЩИЦА	471	331	266
С.ГОРНО УЙНО	4	5	2
С.ГРАМАЖДАНО	303	244	223
С.ГРАНИЦА	626	548	445
С.ГУРБАНОВЦИ	1	3	1
С.ГЪРБИНО	1	7	1
С.ГЪРЛЯНО	242	154	125
С.ГЮЕШЕВО	229	199	148
С.ДВОРИЩЕ	112	128	97
С.ДОЖДЕВИЦА	3	6	3
С.ДОЛНА ГРАЩИЦА	127	86	57
С.ДОЛНО СЕЛО	60	65	46
С.ДОЛНО УЙНО	7	15	5
С.ДРАГОВИЩИЦА	588	434	321
С.ЖАБОКРЪТ	1011	648	571
С.ЖЕРАВИНО	4	1	1
С.ЖИЛЕНЦИ	1101	1009	899
С.ИВАНОВЦИ	2	4	2
С.КАМЕНИЧКА СКАКАВИЦА	70	63	53
С.КАТРИЩЕ	72	94	56
С.КОНЯВО	803	726	618
С.КОПИЛОВЦИ	623	569	487
С.КОПРИВА	2	2	1
С.КУТУГЕРЦИ	1	5	1
С.КЪРШАЛЕВО	1	4	0
С.ЛЕЛИНЦИ	16	21	14
С.ЛИСЕЦ	1	5	0
С.ЛОЗНО	794	735	665
С.ЛОМНИЦА	45	67	41
С.МАЗАРАЧЕВО	22	34	18
С.НИКОЛИЧЕВЦИ	383	386	342
С.НОВИ ЧИФЛИК	160	177	141

С.НОВО СЕЛО	22	18	14
С.ПИПЕРКОВ ЧИФЛИК	968	832	782
С.ПОЛЕТИНЦИ	4	12	3
С.ПОЛСКА СКАКАВИЦА	18	26	13
С.ПРЕКОЛНИЦА	65	74	61
С.РАДЛОВЦИ	134	115	77
С.РАЖДАВИЦА	372	238	210
С.РАНЕНЦИ	101	94	70
С.РЕЖИНЦИ	0	1	0
С.РЪСОВО	10	23	8
С.САВОЙСКИ	8	12	6
С.САЖДЕНИК	2	6	2
С.СКРИНЯНО	207	216	185
С.СЛОКОЩИЦА	1769	1512	1393
С.СОВОЛЯНО	846	642	526
С.СТЕНСКО	120	116	84
С.ТАВАЛИЧЕВО	213	238	181
С.ТЪРНОВЛАГ	104	105	76
С.ТЪРСИНО	11	14	11
С.ЦЕРОВИЦА	18	11	5
С.ЦРЕШНОВО	3	2	2
С.ЦЪРВЕНА ЯБЪЛКА	7	9	4
С.ЦЪРВЕНДОЛ	1	1	1
С.ЦЪРВЕНЯНО	56	44	20
С.ШИПОЧАНО	74	79	55
С.ШИШКОВЦИ	498	487	392
С.ЯБЪЛКОВО	912	820	752
Всичко за общината	79763	60352	56605

❖ **Таблица №6** Население по постоянен и настоящ адрес на община Невестино

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
С.ВАКСЕВО	351	399	314
С.ВЕТРЕН	6	6	5
С.ДЛЪХЧЕВО-САБЛЯР	3	8	2
С.ДОЛНА КОЗНИЦА	20	47	19
С.ДРУМОХАР	95	105	84
С.ЕРЕМИЯ	61	106	53
С.ЗГУРОВО	55	58	37
С.ИЛИЯ	24	34	24
С.КАДРОВИЦА	38	26	23
С.ЛИЛЯЧ	148	158	135
С.МЪРВОДОЛ	19	30	15

С.НЕВЕСТИНО	478	512	415
С.НЕДЕЛКОВА ГРАЩИЦА	76	104	56
С.ПАСТУХ	25	44	22
С.ПЕЛАТИКОВО	66	85	60
С.РАКОВО	8	13	8
С.РАШКА ГРАЩИЦА	128	128	98
С.СМОЛИЧАНО	18	26	14
С.СТРАДАЛОВО	22	22	19
С.ТИШАНОВО	40	38	17
С.ЦЪРВАРИЦА	31	32	21
С.ЧЕТИРЦИ	105	117	80
Всичко за общината	1817	2098	1521

❖ **Таблица №7** Население по постоянен и настоящ адрес на община Рила

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.РИЛА	2529	2520	2182
С.ПАДАЛА	10	32	9
С.ПАСТРА	132	157	116
С.СМОЧЕВО	101	186	89
МАН.РИЛСКИ МАНАСТИР	31	37	16
Всичко за общината	2803	2932	2412

❖ **Таблица №8** Население по постоянен и настоящ адрес на община Сапарева баня

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
ГР.САПАРЕВА БАНЯ	4077	4077	3706
С.ОВЧАРЦИ	981	977	864
С.ПАНИЧИЩЕ	0	9	0
С.РЕСИЛОВО	1162	1151	993
С.САПАРЕВО	1188	1202	1071
Всичко за общината	7408	7416	6634

❖ **Таблица №9** Население по постоянен и настоящ адрес на община Дупница

	Постоянен	Настоящ	Постоянен и

Населено място	адрес общо	адрес общо	наст.адрес в същото НМ
ГР.ДУПНИЦА	39657	35424	34079
С.БАЛАНОВО	305	444	265
С.БИСТРИЦА	1577	1494	1401
С.БЛАТИНО	122	145	100
С.ГРАМАДЕ	26	31	23
С.ДЕЛЯН	45	71	38
С.ДЖЕРМАН	1310	1328	1204
С.ДЯКОВО	215	296	187
С.КРАЙНИ ДОЛ	25	31	23
С.КРАЙНИЦИ	1837	1813	1655
С.КРЕМЕНИК	27	40	26
С.ПАЛАТОВО	92	108	79
С.ПИПЕРЕВО	175	153	132
С.САМОРАНОВО	1696	1620	1485
С.ТОПОЛНИЦА	71	93	59
С.ЧЕРВЕН БРЕГ	1079	1072	982
С.ЯХИНОВО	2033	1901	1804
Всичко за общината	50292	46064	43542

❖ **Таблица №10** Население по постоянен и настоящ адрес на община Трекляно

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо	Постоянен и наст.адрес в същото НМ
С.БРЕСТ	2	15	1
С.БЪЗОВИЦА	8	19	8
С.ГАБРЕШЕВЦИ	22	49	18
С.ГОРНИ КОРИТЕН	13	51	10
С.ГОРНО КОБИЛЕ	1	6	0
С.ДОБРИ ДОЛ	16	56	8
С.ДОЛНИ КОРИТЕН	11	43	8
С.ДОЛНО КОБИЛЕ	7	16	7
С.ДРАГОЙЧИНЦИ	4	36	2
С.ЗЛОГОШ	25	53	16
С.КИСЕЛИЦА	8	28	5
С.КОСОВО	5	36	4
С.МЕТОХИЯ	3	25	2
С.ПОБИТ КАМЪК	3	7	2
С.СРЕДОРЕК	40	97	36
С.СУШИЦА	24	30	17
С.ТРЕКЛЯНО	167	361	134
С.УШИ	14	36	11
С.ЧЕШЛЯНЦИ	9	17	5
Всичко за общината	382	981	294

3.2.1 ДОХОДИ И УСЛОВИЯ НА ЖИВОТ

През 2017 г. област Кюстендил остава в долната част на класацията по БВП на човек от населението,като стойността на индикатора достига 7989 лв. Ръстът спрямо предишната година е 7%, малко по-бавен от средния за страната. Според последните данни БВП на човек от населението в областта покрива 56% от средното за страната, но тази ножица постепенно се разтваря, което е индикатор за икономическа дивергенция между Кюстендил и водещите области. При средната заплата на наетите разликата е по-малка – 69% от средната за страната, или 8642 лв. през 2017 г., но годишният ръст и на този показател е по-бавен от средния с повече от 0,5 пр.п. По-скромна е разлика в доходите на лице от домакинството, където средният доход в областта покрива 88% от средната за страната стойност, но отново нараства по-малко. Прави впечатление, че Кюстендил е сред най-добре представящите се по показателите за бедност.

Диаграма № 12 Съотношение сресногодишен доход/брутна заплата Изт. regionalprofiles.bg

3.2.2 ПАЗАР НА ТРУДА

Развитието на пазара на труда през последните години е сред силните страни на областта. Безработицата през 2018 г. е спаднала до 3,6% – значително под средните за страната 5,3% (но с уговорката, че при данните има известни проблеми с представителността), а коефициентът на заетост (15–64-годишните) е достигнал 67,5%, идентична стойност със средната. Ниската безработица до голяма степен се обяснява с относително ниския коефициент на икономическа активност – 70% спрямо 71,5% за страната. Коефициентът на демографско заместване на възрастовите групи, които влизат и напускат трудовия пазар (съответно на 15–19 и 60–64 години) е едва 51,6, което означава, че работната сила ще се свие значително в близко бъдеще. Налице е и чувствителен спад на дела от работната сила с висше образование – от 25,2 на 22,3% в рамките само на година.

Диаграма № 13 Пазар на труда в област Кюстендил

Нивото на безработицата към 31.12.2019 г.- 4160 души- 7,3% /по данни на БТ-Кюстендил.

3.3 СГРАДЕН ФОНД

На територията на област Кюстендил функционират следните институции в предучилищното и училищно образование:

- Деветнадесет детски градини с 22 допълнителни сгради, в които се провежда обучение – Таблица №11;
- Четирдесет и едно общински и държавни училища – Таблица №12;;
- Един филиал на университет: ВСУ „Черноризец Храбър“

№	Община	Наименование на институцията	Вид	Населено място
1	**Община Бобов дол**	*ДГ "Дружба"*	Централна база	гр. Бобов дол
			База „Христо Ботев“	гр. Бобов дол
2		*ДГ "Миньор"*	-	гр. Бобов дол
3	**Община Бобошево**	*ДГ "Здравец"*	Централна база	гр. Бобошево
4	**Община Дупница**	*ДГ "Мечта"*	Централна база Допълнителен адрес – ул.“ Никола Малашевски“ № 11 Допълнителен адрес – с. Джерман	гр. Дупница
5		*ДГ "Детелина"*	Централна база-ул. „Витоша“ № 1 Допълнителен адрес – с. Бистирца	гр. Дупница
6		*ДГ "Зора"*	Централна база – ул. Клисура“ № 2 Допълнителен адрес – ул. „Христо Ботев“ № 41 Допълнителен адрес – ул. „Изгрев“ № 24А Допълнителен адрес – Самораново	гр. Дупница
7		*ДГ "Калина"*	Центарлна база – ул. „Велико Търново“ № 8	гр. Дупница
8		*ДГ "Слънце"*	Централна база Допълнителен адрес – ул. „Бачо Киро“ бл. 5 Допълнителен адрес – ЖК „Бистрица“ бл. 6	гр. Дупница
9		*ДГ "Радост"*	Централна база – с. Яхиново	с. Яхиново
10	**Община Кочериново**	*ДГ "Ален мак"*	Централна база	гр. Кочериново
11			Допълнителен адрес	с. Бараково
			Допълнителен адрес	с. Стоб
12	**Община Кюстендил**	*ДГ "Еделвайс"*	Централна база-ул. „Георги Бенковски“ № 10	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес – ул. „Спартак“ № 21	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес – с. Жиленци	с.Жиленци
		ДГ "Мечта"	Централна база- ул. Бузлуджа“ №	гр. Кюстендил

13			91	
			Допълнителен адрес- кв. „Изток“, ул. „София“№3	гр. Кюстендил
14		*ДГ "Слънце"*	Централна база-ул. „Цар Симеон I“ № 84	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес-ул. „11 август“ № 7	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес –ул. Велбъжд“ № 7	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес- „Кокиче“ № 7	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с. Слокощница
15		*ДГ "1 юни"*	Централна база – кв.„ Запад“	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес - ул. "Проф. Георги Паспалев" № 11	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес-с. Соволяно	с. Соволяно
16		*ДГ "Май"*	Централна база – ул. „Места“ № 7А	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с. Жабокрът
			Допълнителен адрес	с. Коняво
17		*ДГ "Славейче"*	Централна база-ул. „Гладстон“ № 17	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес – ул.“Райна Цанева“ № 12	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес- ул. „Димчо Дебелянов“ № 5	гр. Кюстендил
	Община Невестино	*ДГ "Райна Княгиня"*	Централна база	с. Невестино
18	**Община Рила**	*ДГ "Д-р Тодора Миладинова"*	Централна база – ул. „Септемврийска“ № 4	гр. Рила
19	**Община Сапарева баня**	*ДГ "Света Анна"*	Централна база – ул. „Отец Паисий“ № 10	гр. Сапарева баня
			Допълнителен адрес	с.Овчарци
			Допълнителен адрес	с. Ресилово
			Допълнителен адрес	с. Сапарево

Таблица №11 Детски заведения на територията на област Кюстендил

№	Име на институцията	Вид (чл.24-27 от ЗПОУ)	Населено място	Вид (чл.35-36 от ЗПОУ)
1	Начално училище "Свети Климент Охридски"	начално	гр. Кюстендил	Общинско
2	Начално училище "Св. Св. Кирил и Методий"	начално	с. Раждавица	Общинско
3	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Невестино	Общинско
4	Основно училище "Св. Климент Охридски"	основно	с. Трекляно	Общинско
5	Основно училище "Никола Йонков Вапцаров"	основно	гр. Бобов дол	Общинско
6	Основно училище "Св. св. Кирил и Методий"	основно	гр. Бобошево	Общинско

7	Основно училище "Аверкий Попстоянов"	основно	гр. Рила	Общинско
8	Основно училище "Свети свети Кирил и Методий"	основно	гр. Дупница	Общинско
9	Основно училище "Неофит Рилски"	основно	гр. Дупница	Общинско
10	Основно училище "Христаки Павлович"	основно	гр. Дупница	Общинско
11	Основно училище "Евлоги Георгиев"	основно	гр. Дупница	Общинско
12	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Крайници	Общинско
13	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Самораново	Общинско
14	Основно училище "Свети свети Кирил и Методий"	основно	с. Яхиново	Общинско
15	Пето основно училище "Христо Ботев"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
16	Основно училище "Професор Марин Дринов"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
17	Основно училище "Иван Вазов"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
18	Шесто основно училище "Св. Паисий Хилендарски"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
19	Седмо основно училище "Ильо войвода"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
20	Основно училище "Даскал Димитри"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
21	Основно училище" Св. Св. Кирил и Методий"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
22	Професионална гимназия по селско стопанство "Св. Климент Охридски"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Общинско
23	Професионална гимназия по облекло и стопанско управление	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
24	Професионална гимназия по транспорт	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
25	Професионална техническа гимназия "Джон Атанасов "	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
26	Професионална гимназия по икономика и мениджмънт "Йордан Захариев"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
27	Професионална гимназия по туризъм "Никола Йонков Вапцаров"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
28	Професионална гимназия по лека промишленост "Владимир Димитров-Майстора"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно

29	Професионална гимназия "Акад. Сергей П. Корольов"	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
30	Професионална гимназия по хранително - вкусови и химични технологии	професионална гимназия	гр. Дупница	Общинско
31	Професионална гимназия	професионална гимназия	гр. Бобов дол	Държавно
32	Профилирана гимназия "Христо Ботев"	профилирана гимназия	гр. Дупница	Общинско
33	Езикова гимназия "Д-р Петър Берон"	профилирана гимназия	гр. Кюстендил	Общинско
34	Природоматематическа гимназия "Проф. Емануил Иванов"	профилирана гимназия	гр. Кюстендил	Общинско
35	Спортно училище "Васил Левски"	спортно	гр. Кюстендил	Общинско
36	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Сапарева баня	Общинско
37	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Бобов дол	Общинско
38	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Кочериново	Общинско
39	Средно езиково училище "Св. Паисий Хилендарски"	средно	гр. Дупница	Общинско
40	Средно училище "Свети Климент Охридски"	средно	гр. Дупница	Общинско
41	Средно училище "Доктор Петър Берон"	към местата за лишаване от свобода	гр. Бобов дол	Държавно
	Защитено училище - 2019/2020, определено с Решение № 713/29.11.2019 г. на МС			
	Средищно училище - 2019/2020, определено с Решение № 721/04.12.2019 г. на МС			

Таблица № 12 Училища на територията на област Кюстендил

Всички детски градини и училища се помещават в специално построени сгради за отглеждане и възпитание на децата в предучилищна и училищна възраст. Разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен процес на предучилищно образование. През годините, чрез реализиране на проекти и програми в общините от област Кюстендил са направени подобрения, относно функционалността и естетичността на материалната база.

По информация на Агенция за устойчиво енергийно развтие към 2017 г. сградите с разгъната застроена площ над 250 км. м- държавна собственост използвани за нуждите на държавната администрация на територията на областта са:

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СГРАДАТА							СЕРТИФИКАТ ЗА ЕХ НА СГРАДАТА			ГОДИШЕН РАЗХОД ЗА ОТОПЛ./ ОХЛАЖДАНЕ	ВИД ИЗПОЛЗВАНИ ВИ
НАИМЕНОВАНИЕ НА СГРАДАТА	МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ				РЗП	ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ	ДАТА НА ИЗДАВАНЕ	СРОК НА ВАЛИДНОСТ	КЛАС НА ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ/КАТЕГОРИЯ СЕРТИФИКАТ		
	АДМ. ОБЛАСТ	ОБЩИНА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	АДРЕС	m²					MWh	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РЗИ - Кюстендил, Административна сграда	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	кв.”Румен Войвода”, ул. „Тинтява”	4,255.35	1999	2013 г.	2017г.	D		
Административна сграда на ОДМВР - Блок А, блок Б и гараж	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	Цар Освободител №12	7,513.00	1984					
Административна сграда на сектор "Пътна полиция" при ОДМВР Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	Софийско шосе № 292	1,043.00	1979					
Административни сгради на РУП Дупница	Кюстендил	Дупница	Дупница	"Бисеров" №2	2,999.00	1933					
Административна сграда	Кюстендил	Бобов дол	Бобов дол	ул."Васил Коларов	1,105.00	1972					

на РУП Бобов дол				" №9		
Административна сграда на РУП Рила	Кюстендил	Рила	Рила	ул. "Юри Гагарин " №2	645.00	1969
За административно обслужване	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул."Цар Освободител"№ 95	782.00	1933
За административно обслужване	Кюстендил	Дупница	Дупница	ул."Самоковско шосе"№ 2	2,690.00	1980
ОДМВР и ГДПБЗН за административно обслужване	Кюстендил	Бобов дол	Бобов дол	кв.55, ул."В. Коларов " №9	700.00	1972
Административен съд Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул. "Гороцветна" №29А	2,978.88	2012
Съдебна палата Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	бул."Беломорски" №48	3,529.38	1970
Районен съд Дупница	Кюстендил	Дупница	Дупница	НИКОЛАЕВСКА 15	3,120.00	1979
ИА "ВКВПД" - отдел "Югозападен"- 7.ГВК Дупница	Кюстендил	Дупница	Дупница	ул."Николаевска" №8	1,476.00	1915
ИА "ВКВП	Кюстенди	Кюстен	Кюстен	ул.Демократия	397.00	1909

Д" - отдел "Югозападен "- 8.ГВК-Кюстендил	л	дил	дил	№32			
Агенция по заетостта (административна сграда на дирекция"Бюро по труда" - Кюстендил)	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	"Демокрация" №44	576.38	1973	
Агенция "Митници" (МБ Кюстендил)	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул. "Петър Берон" №20	2,410.00	2004	223.85
АДФИ (част от административна сграда)	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул. "Демокрация" №44	288.19	1973	
НАП (административна сграда)	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул. "Демокрация" №53	2,716.00	1967	
ДНП Рила (посетителски център Панчище)	Кюстендил	Сапарева Баня	с. Панчище		590.00	1996	
АПИ (административна сграда	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	ул. "Цар Освободител" №261	268.00	1960	

на РПС 2)						
АДМИН. СГРАДА НА ИО - КЮСТЕНДИЛ	КЮСТЕНДИЛ	КЮСТЕНДИЛ	КЮСТЕНДИЛ	УЛ ДОБРУДЖА 2А	350.36	С

Таблица № 13 Сгради с РЗП над 250 км. м- държавна собственост използвани за нуждите на държавната администрация

Регисъра на имотите частна и държавна собственост,управлявани от Областния управител на област Кюстендил проследяваме на Таблица №14

		Регистър на имотите държавна собственост, управлявани от Областния управител Кюстандил	
№	АДС № и дата	ВИД ОПИСАНИЕ НА ИМОТА	МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ
1	**№1320 от 01.04.2013г, частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №41112.503.823, с площ 2771 кв.м	ул. “Демокрация” № 44, гр. Кюстендил
		Част от сутерен, представляваща самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.823.2.1 с площ 245,56 кв.м	
2	**№ 1273 от 28.06.2011г. частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №41112.504.1221 с площ 2238 кв.м	ул."Цар Освободител" №3, гр.Кюстендил
3	**№ 1274 от 28.06.2011г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор №41112.504.1224, с площ 4052 кв.м	ул."Цар Освободител" №3, гр. Кюстендил
		Сграда с идентификатор №41112.504.1224.1, с площ 585 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.1224.2 , с площ 218 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.1224.3, с площ 1520 кв.м	
4	**№ 1275 от 30.06.2011г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор №41112.504.2060, с площ 32130 кв.м	ул."Цар Освободител" №3, гр. Кюстендил
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.1 - 32 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.2 - 1916 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.3 - 451 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.4 - 446 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.5 - 926 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.6 - 59 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.7 - 26 кв.м	

		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.8 - 65 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.9 - 154 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.10 - 310 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.11 - 17 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.12 - 106 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.13 - 47 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.14 - 6 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.15 - 1266 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.16 - 52 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.17 - 376 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.18 - 99 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.19 - 14 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.20 - 12 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.21 - 29 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.22 - 38 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.23 - 610 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.24 - 273 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.25 - 1505 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.26 - 3657 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2060.27 - 584 кв.м	
5	**№ 1276 от 30.06.2011г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор №41112.504.2061, с площ 39077 кв.м	ул."Цар Освободител" №3, гр. Кюстендил
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.1 - 61 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.2 - 22 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.3 - 2406 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.4 - 84 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.5 - 199 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.6 - 85 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.7 - 60 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.8 - 117 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.9 - 52 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.10 - 90 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.11 - 4310 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2061.12 - 106 кв.м	
6	**№ 1277 от 30.06.2011г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор №41112.504.2062, с площ 34171 кв.м	ул."Цар Освободител" №3, гр. Кюстендил
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.1 - 75 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.2 - 10 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.3 - 49 кв.м	

		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.4 - 80 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.5 - 31 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.6 - 147 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.7 - 165 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.8 - 1097 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.9 - 1314 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.10 - 423 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.11 - 7 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.14 - 53 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.15 - 1208 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.16 - 340 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.17 - 1589 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.18 - 23 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.19 - 585 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.20 - 1143 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.21 - 116 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.22 - 802 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.504.2062.23- един етаж , с площ 2909 кв.м	
7	**№ 1310 от 13.11.2012г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор №41112.503.1815, с площ 619 кв.м	ул."Генерал Заимов" №2, гр. Кюстендил
		Сграда с идентификатор №41112.503.1815.1, с площ 250 кв.м	
		Сграда с идентификатор №41112.503.1815.2 с площ 35 кв.м	
8	**№ 1225 от 14.05.2010г. частна държавна собственост**	3/18 идеални части от поземлен имот с идентификатор №41112.503.961, с площ 29,33 кв.м	ул."Цар Освободител" №96, гр. Кюстендил
		3/18 идеални части от дюкянски помещения, находящи се на партерен етаж на сграда с идентификатор №41112.503.961.1 с площ 12,49 кв.м	
		3/18 идеални части от жилищни помещения, находящи се в сграда с идентификатор №41112.503.961.1 с площ 24,13 кв.м	
9	**№ 1279 от 25.07.2011г. частна държавна собственост**	4364/4637 идеални части от поземлен имот с идентификатор №41112.504.1735, с площ 4364 кв.м	ул."Гюешевско шосе" №1, гр. Кюстендил
10	**№ 1217 от 08.12.2009г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.1001.1.6, с площ 17,75 кв.м	ул."Пауталия" №5, гр. Кюстендил
		Избено помощение със северно изложение с площ 25 кв.м	
11	**№ 1266 от 16.06.2011г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.529.2.26, с площ 47,93 кв.м; адм. адрес: гр.Кюстендил, ул."Цар Освободител" №270, бл. ППП-33, вх.А, ет.7, ап. №26	гр.Кюстендил, ул."Цар Освободител" №270, бл. ППП-33, вх.А, ет.7, ап. №26
		Мазе №54, с площ 3,83 кв.м	

13	**№ 1267 от 16.06.2011г. /стар АДС №398 от 21.12.2001г./**	Самостоятелен обект с идентификатор №41112.500.919.1.13, с площ 78,01 кв.м	гр.Кюстендил, бул "България" №53, вх.А, ет.5, ап. №13
		Мазе №11, с площ 5,83 кв.м	
14	**№ 1209 от 11.08.2009г. частна държавна собственост**	349/455 идеални части от ПИ с идентификатор №41112.503.4279, с площ 349 кв.м	гр.Кюстендил, ул. “Голак” № 20А
		Самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.4279.1.1, с площ 82 кв.м, представляващ първи (партерен етаж) от двуетажна жилищна сграда	
15	**№ 1207 от 15.07.2009г. частна държавна собственост**	1/12 идеални части от ПИ с идентификатор №41112.503.2193, с площ 30 кв.м	гр.Кюстендил, ул. “Ильо войвода” № 7
		Самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.2193.1.5, с площ 64,38 кв.м, представляващ западната част от таванския етаж, представляващ самостоятелен обект в сграда с идентификатор 4112.503.2193.1	
		1/12 ид.ч. от избените помещения	
16	**№ 1074 от 20.03.2008г. /нов АДС №1400 от 08.04.2014г./**	Урегулиран поземлен имот УПИ XI-3944, кв.58; гр.Кюстендил, с площ 210 кв.м	гр. Кюстендил, ул."Църноок" №11
		Масивна едноетажна сграда със сутерен, с площ 144 кв.м	
17	**№1401 от 14.04.2014г. частна държавна собственост**	Сграда с идентификатор № 41112.504.330.7 , застроена площ 19 кв.м; брой етажи - един	гр.Кюстендил, ул."Гладстон" №35
18	**№1402 от 14.04.2014г. частна държавна собственост**	Сграда с идентификатор № 41112.504.330.8 , застроена площ 18 кв.м; брой етажи - един	гр.Кюстендил, ул."Гладстон" №35
19	**№1403 от 14.04.2014г. частна държавна собственост**	Сграда с идентификатор № 41112.504.330.9, застроена площ 18 кв.м; брой етажи - един	гр.Кюстендил, ул."Гладстон" №35
20	**№ 333 от 29.06.2001г. частна държавна собственост**	Застроено дворно място, с площ 5942 кв.м	землище на с.Богослов, община Кюстендил
		Едноетажна масивна сграда, състояща се от три стаи, килер, санитарен възел, кухненски бокс, столова и коридор; обща площ 178 кв.м	
21	**№ 1485 от 29.03.2017г. частна държавна собственост**	Част от урегулиран поземлен имот УПИ II-отреден за магазин и сладкарница, кв.58; с.Драговищица, с площ 148,88 кв.м	с.Драговищица, община Кюстендил, област Кюстендил
22	**№ 1232 от 14.07.2010г. частна държавна**	Урегулиран поземлен имот УПИ I-366, кв.28; с.Катрище, с площ 775 кв.м	с.Катрище, община Кюстендил, област Кюстендил

	собственост		
		Двуетажна жилищна сграда, с площ 95,14 кв.м	
		Стопанска постройка, с площ 12,54 кв.м	
		Навес, с площ 22,44 кв.м	
23	**№ 1053 от 12.11.2007г. частна държавна собственост**	Урегулиран поземлен имот УПИ IV, кв.64 (част от стопански двор); с.Граница, с площ 200 кв.м	с.Граница, община Кюстендил, област Кюстендил, стопански двор
		Трафопост, с площ 21 кв.м	
24	**№ 1287 от 14.12.2011г. частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №68789.252.4, с площ 3396 кв.м	гр.Дупница, област Кюстендил
		Сграда с идентификатор №68789.252.4.1, с площ 516 кв.м	
		Сграда с идентификатор №68789.252.4.2, с площ 478 кв.м	
25	**№ 1186 от 23.03.2009г. и №1202 от 03.07.2009г. частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №68789.612.51,с площ 1823 кв.м	ул."Разметаница", гр. Дупница, област Кюстендил
26	**№ 1428 от 20.10.2014г. частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №68789.17.25, с площ 1222 кв.м	ул."Мара Петлякова", гр.Дупница, област Кюстендил
27	**№ 1194 от 13.05.2009г. частна държавна собственост**	2/3 ид.части от ПИ с идентификатор №68789.29.153, с площ 293,33 кв.м	ул. “Бричи бор” № 13, гр. Дупница
28	**№ 1449 от 14.07.2015г. частна държавна собственост**	Част от втори етаж на двуетажна масивна сграда, с площ 205,55 кв.м	пл. “Македония” № 3, гр. Дупница
29	**№ 234 от 22.11.2000г. частна държавна собственост**	Втори етаж от двуетажна административна , с площ 464 кв.м	пл. “Свобода” № 1, гр. Дупница
		Мазе с площ 395 кв.м	
30	**№ 1190 от 13.04.2009г.**	частна държавна собственост	пл. “Свобода” № 1, гр. Дупница
		87,29 % ид.части от самостоятелен обект с идентификатор №68789.17.54.1.2, с площ 15,71 кв.м	пл. “Свобода” № 1, гр. Дупница
31	**№ 820 от 25.05.2005г. частна държавна собственост**	ПИ №15535.502.6, с площ 29743 кв.м	с.Големо село, община Бобов дол, област Кюстендил
32	**№ 852 от 08.07.2005г.**	Част от УПИ VI - 207, кв.24; с.Ваксево, с площ 5725 кв.м	с.Ваксево, община Невестино, област

	частна държавна собственост		Кюстендил
33	**№ 1458 от 09.11.2015г.**	УПИ V-156, кв.10 по плана на с. Ваксево, с площ 963 кв.м	с. Ваксево, община Невестино, област Кюстендил
		Едноетажна жилищна сграда със ЗП 143кв.м. и мазе 67 кв.м.	
		Второстепенна постройка	
34	**№ 1188 от 02.04.2009г. частна държавна собственост**	Кабинет №2, находящ се на III етаж от административна сграда в УПИ III, кв.16, с. Трекляно, с площ 32,28 кв.м	с. Трекляно, Област Кюстендил
		Заседателна зала, с площ 69,92 кв.м	
35	**№ 1407 от 19.05.2014г. частна държавна собственост**	1/2 идеални части от ПИ с идентификатор №41112.503.1849, с площ 162 кв.м	гр.Кюстендил, ул. “Юри Гагарин” № 11
		Втори етаж, представляващ самостоятелен обект с идентификатор №41112.503.1849.1.3, с площ 104 кв.м, предназначение: жилище	
		североизточно мазе, с площ 25 кв.м	
		1/2 идеални части от таван (западната част) и 1/2 идеални части от стълбището на масивната двуетажна жилищна сграда	
36	**№ 1430 от 04.12.2014г. частна държавна собственост**	1/6 идеални части от ПИ с идентификатор №41112.500.354, с площ 59,33 кв.м	гр.Кюстендил, ул. “Места” № 23
		1/2 идеална част от втори етаж в сграда, представляващ самостоятелен обект с идентификатор №41112.500.354.1.2, с площ 55 кв.м; предназначение: жилище	
		1/2 идеални части от източно и югоизточно мазе	
		1/6 идеални части от тавана и общите части на сградата	
37	**№ 1431 от 15.12.2014г. частна държавна собственост**	ПИ с идентификатор №68789.17.105; с площ 1128 кв.м	ул."Христо Ботев" №5-А, гр.Дупница, област Кюстендил
38	**№1439 от 06.02.2015г. частна държавна собственост**	Част от УПИ с площ от 4488 кв. м., представляващи 4488/19488 ид. ч. от УПИ III-ДСП строителни материали, целия с площ от 19488 кв. м., квартал 3 по плана на с. Скриняно	с. Скриняно, община Кюстендил, област Кюстендил
39	**№1460 от 24.11.2015г. частна държавна собственост**	Парцел I-49 в кв.4 по регулационния план на с.Пелатиково, община Невестино, област Кюстендил, целия от 13556 кв.м.	с.Пелатиково, община Невестино, област Кюстендил
		Сграда "Общежитие" със застроена площ 279 кв.м., два етажа, ведно с мазе 36 квлм..	
		Сграда "Занимални, работилници, перална" със застроена площ 368 кв.м., два етажа.	
		Сграда "Котелно" със застроена площ 138 кв.м., един етажа.	
40	**№ 1534 от 19.12.2017г. частна държавна собственост**	Парцел II-52 в кв.9 по регулационния план на с.Пелатиково, община Невестино, област Кюстендил целия от 3266 кв.м., ведно с построените в него сгради:	с.Пелатиково, община Невестино, област Кюстендил

		Училищна сграда със застроена площ 456 кв.м., два етажа и мазе 54 кв.м.	
		Кухненски блок и физкултурен салон със,застроена площ 202 кв.м., два етажа.	
		Склад, гараж и санитарни възли с обща застроена площ 102 кв.м, един етаж.	
41	**№1084 от 08.07.2008г. частна държавна собственост**	Поземлен имот с идентификатор 68789.16.123 по КК и КР на гр. Дупница с площ 12930 кв.м	гр. Дупница, ул. "Свети Георги" № 2А
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.1, ЗП 29 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.2, ЗП 82 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.3, ЗП 119 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.4, ЗП 523 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.5, ЗП 170 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.6., ЗП 150 кв.м., паянтова констр. на един етаж, год. на застр. 1966.	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.7, ЗП 318 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.8, ЗП 338 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.9, ЗП 12 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.10, ЗП 170 кв.м.,на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.11, ЗП 28 кв.м.,на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.12., ЗП 185 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.13, ЗП 33 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.14, ЗП 190 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.15, ЗП 189 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.16, ЗП 699 кв.м.,на два етажа	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.17, ЗП 36 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.18., ЗП 151 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.19, ЗП 37 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.20, ЗП 12 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.21, ЗП 29 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.22, ЗП 196 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.23, ЗП 389 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.24, ЗП 160 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.25, ЗП 162 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.26, ЗП 139 кв.м.,на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.27, ЗП 79 кв.м., на един етаж	
		Сграда със специално предназначение № 68789.16.123.28, ЗП 196 кв.м., на два етажа	
42	**№1441 от 25.03.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 41112.500.880.1.46 с площ 109,46 кв. м., състоящ се от: входно предверие, зала и стая, находящ се на партерния етаж, ведно с 3,815 % идеални части от общите части на сградата и от правота на строеж	гр. Кюстендил, ул. "Александър Димитров ", №35, бл. 35, ет. 0
43	**№1459 от 11.11.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект в сграда - апартамент, с идентификатор 68789.18.447.1.3 по КК на гр.Дупница, с площ 46,97кв.м, представляващ апартамент, ведно с 1,948% ид.ч. от общите части на сградата и правото на строеж.	гр. Дупница,ул."Бузлуджа" №18-Ж, бл.4/9, вх.А, ет.1, ап.3

		избено помещение №7 с площ 3,12 кв.м.	
		таванско помещение №19 с площ 5,67 кв.м	
44	**№1461 от 08.12.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект със застроена площ 150 кв.м, с идентификатор №68789.17.21.1.15 по КК и КР, предназначение на обекта - за търговска дейност; ведно с прилежащия санитарен възел и съответните ид.части от общите части на сградата	гр. Дупница, пл. "Свобода" №1, ет. -1.
45	**№1462 от 08.12.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект със застроена площ 140 кв.м, с идентификатор №68789.17.21.1.7 по КК и КР, предназначение на обекта - за офис; ведно с прилежащия санитарен възел и съответните ид.части от общите части на сградата	гр. Дупница, пл. "Свобода" №1, ет. 0.
46	**№1463 от 08.12.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект със застроена площ 83 кв.м, с идентификатор №68789.17.21.1.9 по КК и КР, предназначение на обекта - за офис; ведно с прилежащия санитарен възел и съответните ид.части от общите части на сградата	гр. Дупница, пл. "Свобода" №1, ет. 1.
47	**№1464 от 08.12.2015г. частна държавна собственост**	Самостоятелен обект със застроена площ 83 кв.м, с идентификатор №68789.17.21.1.11 по КК и КР, предназначение на обекта - за офис; ведно с прилежащия санитарен възел и съответните ид.части от общите части на сградата	гр. Дупница, пл. "Свобода" №1, ет. 2.
48	**№1465 от 14.12.2015г. частна държавна събственост**	Поземлен имот № 41112.501.112, с площ 689 кв.м. по КК и КР, трайно предназначение на територията - урбанизирана, НТП - за складова база.	гр. Кюстендил, ул. "Петър Берон" - промишлена зона.
49	**№ 1487 от 12.05.2017г. Частна държавна собственост**	Самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 41112.504.80.14.56 по КК и КР на гр. Кюстендил, одобрени със заповед № РД-18-96/28.10.2008г. на ИД на АГКК, с площ 28,61 кв. м., предназначение на самостоятелния обект - жилище, апартамент, ведно с принадлежащото мазе № 56 с площ 3,04 кв.м и 0,826% ид. части от общите части на сградата и от правото на строеж.	гр. Кюстендил, ул. "Цар Освободител", бл. 3А, вх. Г, ет. 8, ап. 56
50	**№ 1512 от 24.07.2017г. Частна държавна собственост**	Урегулиран поземлен имот /УПИ/ II-"Пътен кантон" с площ от 1 265 /хиляда двеста шестдесет и пет/ кв.м, кв. 6 /шест/ по регулационния план на с. Трекляно, община Трекляно, област Кюстендил, одобрен със заповед № 1150/1966г.	с. Трекляно, Област Кюстендил
51	**№ 1486 от 29.03.2017г. Частна държавна собственост**	Самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68789.17.54.3.7, с площ от 103,64 /сто и три цяло и шестдесет и четири стотни/ кв.м., брой нива на обекта - един, ведно с съответните идеални части от общите части на сградата и от правото на строеж върху терена, по кадастралната карта и кадастралните регистри на гр. Дупница, обл. Кюстендил, одобрени със Заповед № 300-5-56/30.07.2004 г. на ИД на АГКК, находящ се в партерния етаж на административна сграда на два етажа, масивна конструкция; предназначение на самостоятелния обект - за търговска дейност.	гр. Дупница, пл.”Свобода” №1
52	**№ 1476 от 11.05.2016г. Частна държавна собственост**	Урегулиран поземлен имот (УПИ) VII-за обществено обслужване (парцел седем, отреден за обществено обслужване), с площ от 1004 (хиляда и четири) кв. м., квартал 11 (единадесет) по плана на с. Джерман, одобрен със Заповед № 2415/02.06.1964г., изменен със Заповед № 266/12.04.1995г. и Заповед № 1905/17.09.2015г.(без застроените в имота сгради)	с. Джерман, община Дупница, област Кюстендил

Таблица 14 Регисър на имотите частна и държавна собственост

Здравни заведения

Системата на здравеопазването в област Кюстендил е сравнително добре развита и покрива нуждите от здравна помощ на областта. Здравеопазването разполага с пет болнични заведения с общ капацитет около 1000 легла – три многопрофилни болници с капацитет 645 легла и две специализирани болници с капацитет 356 легла. Разпределението по общини е както следва:

- Община Кюстендил – МБАЛ "Д-р Н.Василев" АД, обслужваща общините Кюстендил, Бобов дол, Невестино и Трекляно; Специализирана болница за рехабилитация – Национален комплекс ЕАД, филиал гр. Кюстендил - с национално значение;

- Община Дупница - МБАЛ"Св.Ив.Рилски" ЕООД и МБАЛ"Св.Ив.Рилски" ООД - обслужват общините Дупница, Сапарева баня, Бобошево, Рила и Кочериново;

- Община Сапарева баня – Специализирана болница за рехабилитация АД – с национално значение.

Системата се допълва от 28 лечебни заведения за извънболнична помощ – 13 медицински центрове, 14 медицински лаборатории и един дентален център. Сериозен проблем на системата е териториалната неравномерност в разположението на лечебните заведения. Всички диагностично-консултативни центрове и над 80 % от лекарските практики са съсредоточени в Кюстендил и Дупница. Това обстоятелство принуждава пациентите от другите общини да пътуват до двата града. В общините Бобошево, Кочериново, Невестино, Рила и Трекляно няма нито едно заведение за болнична или извънболнична помощ. Това означава затруднена достъпност до медицински услуги на над 14000 човека.

Спешна помощ: Областната система за спешна медицинска помощ се състои от един център в гр.Кюстендил (за общините Кюстендил и Трекляно) с 5 филиала – в гр. Дупница (за общините Дупница и Бобошево), в гр. Бобов дол, гр. Сапарева баня, гр. Рила (за общините Рила и Кочериново) и с.Невестино. Сериозен проблем за дейността е кадровото обезпечаване, най-вече по отношение на лекарския персонал.

Общата осигуреност на населението с легла в лечебните и здравни заведения като през през 2011 г. е 741 на 100 хил.души при средно за страната, 731 легла/100 хил. Броят на лекарите в областта е 470, а на медицинските специалисти по здравни грижи – 762. Зъболекарите към същата година са били 115. Показателят за осигуреност с лекари е със стойност 34,8/10 хил. души (при 38,8 за страната), а на зъболекари – 8,5/10 хил. души (при 9,1 за страната).

3.4 ИКОНОМИКА

Отрасловата структура на промишлеността в област Кюстендил е съставена от четиринадесет основни сектори, от които водещи и доминиращи са:

- Енергоснабдяване, газоснабдяване
- Химическа – фармацевтична промишленост
- Текстилна промишленост, производство на конфекция и ишлеме
- Добивна промишленост и производство на строителни материали
- Хранително-вкусова промишленост
- Производство на електро-, оптично и друго оборудване
- Металургия и производство на метални изделия, без машини
- Производство на лицеви кожи и изделия от тях
- Строителство
- Търговия и услуги

В структурата на икономиката на област Кюстендил водещо място заема секторът на услугите с дял около 54%, индустрията с 36% и селското стопанство-10%. Индустрията е представена от предприятия, работещи в следните сфери :

- **Енергоснабдяване, газоснабдяване**

ТЕЦ Бобов дол, ЧЕЗ България ЕАД, „Овергаз Запад“ АД, ВЕЦ група Рила на Българско акционерно дружество „Гранитоид” АД);

- **Фармацефтична промишленост**

''Балканфарма Дупница'' АД, ''Голашфарма'' ООД Сапарева баня;

- **Текстилна и шивашка промишленост**

''Витал” ЕООД Кюстендил, “Велбъжд” АД, ЕТ “Валентин Златков – ВАЛЕНА'', ''Мони Петров'' ООД, “Мария – Магдалена 1991” ЕООД, Сапарева баня, ''Рила текс'' ООД, гр. Рила, ''Тексиком» ООД Кюстендил, ''Мартекс 2'' ООД Дупница, ''Бодастил'' ООД гр. Дупница, ''Сиви фешън'' ООД);

- **Хранително-вкусова промишленост**

“Митов - универсал”, с. Горна Гращица – млекопреработване, “Кентавър” ЕООД, с. Коняво – млекопреработване, Хлебопроизводители – “Стратос” ООД, “Хлебозавод Кюстендил”ООД, ЕТ“Георги Борисов”, “Мелничен комплекс Дупница” АД, “Винпром Кюстендил” АД, с. Граница, “Спектър комс” ООД);

- **Добивна промишленост**

''Въгледобив Бобов дол'' ЕООД, ''Фундаментал'' ЕООД, гр. Бобов дол);

- **Строителство - Кюстендил:**

“Строителна фирма Рила” ЕООД, Кюстендил, ''Булплан инвест'' – ООД, ''Булплан Диневи'' ООД, гр. Кюстендил, ''Александър МТВ'' ЕООД, Кюстендил, ''Стройкомерс'' ЕООД, гр. Дупница,); Авторемонт –Дупница;

- **Производство на електро - оптично и друго оборудване**

“Елпром – трафо СН” АД, Кюстендил, “Торготерм” АД, Кюстендил, ''Кемет електроникс'' АД Кюстендил, ''Енергоремонт Бобов дол'' АД, ''МАГ'' ЕООД, Бобов дол, ''АБ Терм'' ООД Кюстендил, и ''Специалремонт'' ЕООД Дупница);

- **Производство на метални изделия**

“Фактор” ЕООД, Дупница, ''Изамет 05'' ООД Дупница, ''Технолисфт'' ООД Дупница, ''Франциямет'' ООД Дупница, ''Котлоремонт'' ЕООД, Дупница);

- **Производство на обувки и други изделия от обработени кожи**

“Дарис” ЕООД, “Ерика Лимитед” ООД, “Весика” ООД, ''ОП'' ООД, ''Комфортке'' ООД Бобов дол, ''Еспансионе'' ООД Кюстендил, ''Спорт пром шус'' ООД, ''Евростаил'' ООД, Дупница, ''Пиерик шус'' ЕООД, ''Алекс'' ООД, ЕТ ''Сергей Любенов'');

3.5 ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

На територията на област Кюстендил функционира топлоелектрическата централа – ТЕЦ “Бобов дол”, с мощност 3х210 мвт, отдаваща произведената електроенергия в преносната електроенергийна система на страната.

Областта се захранва от системата 110 кв посредством 5 районни подстанции 110/20 кв, разположени в местата на съсредоточените товари. Общините Дупница и Бобов дол се захранват от едноименни подстанции, разположени в градовете-центрове. В град Кюстендил функционират подстанциите “Кюстендил” и

“Пауталия”, а подстанция “Скакавица” осъществява трансгранична връзка със системата 110 кв на Република Северна Македония.
Всички подстанции са свързани двустранно в системата 110 кв, което осигурява по-високо качество и сигурност на захранването при аварийни ситуации. Останалите общини се захранват на 20 кв от най-близко разположените подстанции. Мрежата СН е добре развита, всички населени места са електроснабдени.

3.6 ГАЗИФИКАЦИЯ

През област Кюстендил преминава транзитният газопровод за Македония, което е дало възможност за газифициране на областния град. Изградената от „Овергаз Запад" газоразпределителна мрежа обхваща всички обществено административни сгради, много промишлени обекти и 2100 битови потребители. Трасето дава възможност 8350 битови потребители да се възползват от предимствата на екологичното и икономично гориво. Газификацията на отделни битови и общински обекти продължава. Изпълнен е проект за газификация на Център за настаняване от семеен тип и вътрешна отоплителна и газова инсталация на Бизнес център.

Газификацията на град Дупница се реализира от “Рила газ”, като началото на строителството започва през 2010 г. Вече са изградени 40 км от предвидените в крайния етап 120 км газоразпределителна мрежа. Вече над 1200 битови потребители могат да ползват природния газ за домакинствата си, като възможностите на изградената мрежа са за захранване на над 4000 битови, 105 административни и 27 промишлени потребители. В крайния етап мрежата е предвидена за 13600 битови, 228 административни и 71 промишлени потребители.

При доказана икономическа обосновка, могат да бъдат газифицирани и други общини от областта.

Нивото на използване на природен газ е както следва:

- Община Кюстендил – 3050 домакинства, 95-96% обществени и административни сгради
- Община Дупница – 898 домакинства; обществени и административни сгради – 38; промишлени предприятия – 5.

3.7 УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Уличното осветление е един от големите консуматори на енергия в общините, което оказва влияние върху ръста на енергийната консумация през последните години. Неговата модернизация и рехабилитация е от ключово значение за намаляване на енергийното потребление в общините. Възможностите за приложение на ВЕИ в този сектор е прилагане на LED осветителни тела с фотосоларни панели и акумулатори, с което ще се реализират съществени енергийни икономии. Поради високата цена на тези съоръжения, е необходимо да се търсят програми с грантово финансиране.

Населените места на област Кюстендил са електрифицирани. Частично уличното осветление е подменено с енергоспестяващи лампи с оглед подобряване на енергийната ефективност на осветителните инсталации. Общините на територията на област Кюстендил възнамеряват да продължат с реконструкцията и модернизацията на системата за улично осветление.

Към момента на изготвяне на настоящата програма за енергийна ефективност на Област Кюстендил за периода 2020-2030 година , е отворена за кандидатстване програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност" (ВЕЕЕЕС), финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. за набиране на проектни предложения за „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините“

Допустими кандидати по процедурата са общините, а техни партньори за изпълнението на проектите могат да бъдат юридически лица от България или страните-донори, както и международни организации.

<u>Общ бюджет на процедурата за подбор на проекти</u>

Общ размер на БФП	*Принос от страна на донора – 85 %*	*Национално съфинансиране – 15 %*
8 200 000 евро	**6 970 000 евро**	**1 230 000 евро**
16 037 806 лева	**13 632 135.10 лева**	**2 405 670.90 лева**

3.8 ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Територията на област Кюстендил се обслужва основно от автомобилен транспорт и затова развитието и поддържането на пътната мрежа е абсолютен приоритет. По преценка на Областно пътно управление – Кюстендил, Републиканската пътна мрежа (РПМ) на територията на областта е с много добра структура и изграденост.

През територията на 4 от съставните общини на областта (Кюстендил, Дупница, Бобошево и Кочериново) преминават два първокласни пътя: път I-6/Е-871 "Граница Македония – Гърляно – обходен път Кюстендил – Радомир" и път I-1/ Е-79 "Даскалово – обходен път Дупница – обходен път Благоевград". Общата дължина на участъците им в областта е 84,8 км.

Пътища от второкласната пътна мрежа минават през пет общини - Кюстендил, Невестино, Дупница, Бобов дол и Сапарева баня с обща дължина 54,1 км. Състоянието е сравнително добро. През 2012 г. е рехабилитиран 37,5 км участък от път II-62 "Обходен път Кюстендил – обходен път Дупница – Клисура".

Третокласната пътна мрежа обхваща всичките девет общини от областта и е с обща дължина 431,9 км.

През изтеклия планов период (2007-2012) са реконструирани и рехабилитирани над 20% (116 км) от РПМ на област Кюстендил, както и прилежащи пътни съоръжения. Основен дял на обновените пътища се пада на третокласната мрежа. В резултат е подобрен транспортния достъп на много селища.

Основните железопътни линии, обслужващи територията на област Кюстендил са „София-Кюстендил-Гюешево" (ЕТК № 8) и „Видин-София-Кулата" (ЕТК № 4). Посочените като части на ЕТК жп линии осъществяват интеграцията на района/областта с железопътната мрежа на страната и на Югоизточна Европа.

Незадоволителното състояние на жп гарите, ниските скорости на движение на влаковете и лошото състояние на подвижния състав, са причина за отлив на пътници от железопътния транспорт. Друг проблем е липсата на подходящ обществен достъп до функциониращите гари, в случаите когато са отдалечени от обслужваните населени места.

Изоставане на района/областта (което се отнася и за страната като цяло) има по отношение изграждането на високоскоростни жп линии. Пресичането на областта от ЕТК 4 и 8 предполага в дългосрочен план развитие и на международни железопътни направления от Албания през Македония за България, от р. Дунав през България за Гърция, както и връзки между тях. Това предполага проектиране и строителство на нови съоръжения и терминали от европейски тип.

4 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ОБЛАСТТА

4.1 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката по енергийна ефективност в област Кюстендил е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложени в развитието на всяка една община на територията и като цяло. Областната програма за енергийна ефективност на област Кюстендил 2020-2030 година, има за цел чрез система от мерки и дейности на общинско и областно ниво да насърчи енергийната ефективност като основен фактор за повишаване ефективността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда. С изготвяне на настоящата Областна програма и програмите за енергийна ефективност на общините на територията на областта се цели:

- Намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране;
- Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност;
- Замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по- висока;
- Изграждане на системи за оползотворяване на ВЕИ;
- Намаляване на емисиите на парниковите газове;
- Модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението /чрез използване на компактни луминесцентни лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност/;
- Подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление

Задължения на всяка една община на територията на областта са:

- **Контрол за съответствие на инвестиционните проекти със съществените изисквания за енергийна ефективност, предвидени в ЗЕЕ и ЗУТ.**

/Основание -чл.31 от ЗЕЕ,чл169,ал1,т.6 от ЗУТ,чл.20 от ЗЕВИ./

На контрол подлежат всички инвестиционни проекти за изграждане на нови сгради, за реконструкция,основно обновяване, основен ремонт, който обхваща над 25% от

площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата или преустройство на съществуваща сграда,при които се променят енергийните характеристики на сградата. Контролът се осъществява чрез даване или отказ на разрешително за строеж. Всеки инвестиционен проект трябва да съдържа оценка за съответствие със съществените изисквания за ЕЕ съгласно ЗЕЕ и ЗУТ. Докладът за съответствие задължително съдържа и оценка по чл.20 от ЗЕВИ за възможностите и икономическата целесъобразност от въвеждане на ВЕИ.

- **Контрол за удостоверяване енергийните характеристики на нова сграда със сертификат за проектни енергийни характеристики.**

/Основание- чл.32 от ЗЕЕ/

Сертификатът се издава от лицата по чл.43, ал.1 или ал.2 за обекти пета категория, въз основа на енергийните характеристики на сградата по проектната документация, преди въвеждане на сградата в експлоатация. Контролът на Общината се осъществява чрез издаването или отказ от издаване на разрешително за въвеждане на сградата в експлоатация.

Когато отделни части в нова сграда имат различно предназначение и са обособени като топлинни зони ,всяка с климатизиран обем по-малък от 90% от общия климатизиран обем, сертификат се издава за всяка зона съгласно предназначението й. Когато една от тези зони има климатизиран обем равен или по-голям от 90% от общия климатизиран обем, сертификат се издава за цялата сграда съобразно предназначението на тази зона.

- **Обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради в експлоатация.**

/Основание- по гл.III, раздел II от ЗЕЕ/

С обследването за ЕЕ се установяват енергийните характеристики на сградата. Обследването има за цел да установи нивото на потребление на енергия в сградата, да определи специфичните възможности за намаляването му и да препоръча мерки за повишаване на ЕЕ. Обследването за ЕЕ е основа за издаване на сертификат за енергийни характеристики на сградата. На задължително обследване и сертифициране подлежат сградите за обществено обслужване с РЗП над 250м^2 (чл.38, ал.3 ЗЕЕ). Задължени за обследването са собствениците на сградите. Обществените сгради, за които общината е задължена по гл.III, раздел II от ЗЕЕ като собственик.
Със сертификатът за енергийни характеристики се установява актуалното състояние на потреблението на енергия в сградата, енергийните й характеристики и

съответствието със скалата на енергопотребление, определени с Наредба №Е-РД-04-2/2016 г.
След въвеждане на нова сграда в експлоатация в срок не по-рано от три и не по-късно от шест години от въвеждане в експлоатация собствениците следва да придобият сертификат за енергийни характеристики на сградата.
Сертификатът за енергийни характеристики се актуализира при всяка дейност, водеща до промяна на енергийните характеристики на сградата: реконструкция, основно обновяване,основен ремонт, обхващащ над 25% от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата и преустройство на съществуващи сгради. Актуализацията се извършва след провеждане на ново обследване и издаване на нов сертификат.
Сертификатът е документ,удостоверяващ енергийните характеристики на сградата и е част от техническия паспорт. В това му качество се съхранява от органа издал разрешението за строеж заедно с екзекутивната документация на строежа. Съгласно ***Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г.*** Сертификатът се издава в един екземпляр на собственика на сградата,който има задължение да го съхранява и да го представя на трети лица при действия на разпореждане и управление на собствеността.

- **Изпълнение на мерки за енергийна ефективност.**

/Основание-чл.23,ал.1, чл.38, ал.4 ЗЕЕ.., §4 и §7 от ПЗР на ЗЕЕ/.

Собствениците на сгради са длъжни в тригодишен срок да изпълнят предписаните от обследването мерки за ЕЕ **до достигане на минимално изискващия се клас на енергопотребление**. Съгласно чл.6 от Наредба № 7 ОТ 2004 г. за енергийна ефективност на сгради, за сгради, въведени в експлоатация до 01.02.2010 г., минимално изискващия се клас на енергопотребление е клас „С".
В съответствие с чл.23, ал.1 от ЗЕЕ,общината ежегодно следва да предприема мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 5% от общата застроена площ на сградите с РЗП над 250м^2, собственост на общината,чиито енергийни характеристики не отговарят на изискванията за минимален клас на енергопотребление по Наредба №7. Необходимо е общината да определи приоритетите си относно обновяването на енергийните характеристики на обществените сгради. С предимство следва да се обследват и обновят сгради с висока степен на използваемост и висока енергийна интензивност.

- **Проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрейни котли.**

/Основание, раздел III от ЗЕЕ/

Да извършат проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации с водогрейни котли с полезна номинална мощност за отопление на помещения над 20 KW в сроковете посочени в чл.50,ал.2 и на климатичните инсталации в сгради с номинална електрическа мощност над 12 KW.
Проверката има за цел установяване нивото на ефективност при експлоатация на системите и определяне на мерки за нейното подобряване.За отоплителни инсталации със срок на експлоатация над 15г. проверката се извършва еднократно.

- **Задължение за отчитане изпълнението на общинските програми по ЕЕ и ВИЕ.**

Отчитане изпълнението на програмите за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници се извършва на две нива:

- ✓ Отчитане напредъка и изпълнението на програмите на ниво община и област
- ✓ Отчитане пред Агенция за устойчиво енергийно развитие

Основните Стратегически цели, за които ще се търси развитие чрез настоящата Областна програма за енергийна ефективност са следните :

Стратегическа цел 1: Оптимизиране на енергопотреблението чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност

Целта ще се осъществи чрез намаляване на разходите за горива и енергия в бита, обединяване и координиране действията по енергоспестяване в обществения сектор – обществени сгради, сгради на образованието и здравеопазването, на административното управление;

Стратегическа цел 2: Намаляване на относителното енергийно потребление за производството на единица продукция от предприятията в област Кюстендил и повишаване на конкурентноспособността на произведената продукция, в сферата на индустрията, селското стопанство, услугите и транспорта, технологично обновление на промишлеността;

Стратегическа цел 3: Изграждане на нова и разширяване на съществуващата енергийна инфраструктура.
Тази стратегическа цел е насочена към модернизацията на енергийната инфраструктура.

Стратегическа цел 4: Намаляване на замърсяването на околната среда и подобряване на екологичната обстановка.Една от стратегическите цели на Областната програма е опазване и подобряване състоянието на околната среда, в съответствие с европейските стандарти и подкрепа на мерки на международно ниво за преодоляване на регионални и глобални екологични проблеми

Стратегическа цел 5: Повишаване жизнения стандарт на населението.

Реализирането на всичките стратегически цели ще доведе и до повишаване на качеството на живот на населението.

Постигането на тези цели може да се осъществи чрез:

- Разработване на проекти за енергийна ефективност;
- Обединяване и координиране на действията по енергоспестяване в обществения сектор;
- Създаване на предпоставки за влагане на инвестиции и финансиране на мерки, свързани с ефективното енергопотребление и използването на възобновяеми енергийни източници;
- Реализиране на публично – частно партньорство;
- Провеждане на мероприятия за популяризиране на мерките за енергийна ефективност и промяна в енергийното поведение на различните групи потребители.

Политиката на областно ниво в сферата на енергийната ефективност, има за цел да локализира и посочи недостатъците на енергийното потребление и същевременно да изложи препоръки и насоки за преодоляване на проблемите. Основната цел е да се начертаят параметрите за развитие, да се посочат източниците на финансиране и сроковете за изпълнение. Необходима е системна и целенасочена работа за разясняване на жителите на областта, че пестеливото използване на енергията и санирането на жилищните сгради е необходимост, както и да се популяризират мерките по използване на възобновяеми енергийни източници. Водещо в това отношение ще бъдат добрите национални и европейски практики.

4.2 ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

От направения Анализ на изпълнението на общинските и областните програми за енергийна ефективност публикуван на интернет сайта на Агенция за устойчиво енергйно развитие,става ясно ,че отчети за изпълнение на програмите по ЕЕ за 2018 г. са подали всички девет общински администрации включително и ОбА Кюстендил.

Тип	Брой ЕСМ	Инвестиции Хил. лв.	Спестени горива и енергии MWh/год.	Спестени средства Хил. лв./год.	Спестени емисии CO2 Тона/год.
Изпълнени ЕСМ в сгради през 2018 г. *	29	7 319	561	Не е посочено	140
Системи УО с изпълнени ЕСМ през 2018 г	1	443	477	722	391
Общо	30	7 762	1038	722	531

ЕСМ по ограждащи елементи, отопление и вентилация, климатизация, системи за измерване и автоматизация, отоплителни и осветителни инсталации (без газификация и използване на ВЕИ)

Табл.№15 Реализирани ЕСМ през 2018 г. от общините/ Изт АУЕР

Извършени са 7 типа ЕСМ (топлоизолация на външни стени, под и покрив, подмяна на прозорци, ЕСМ по ВОИ, системи за БГВ, осветление) в 6 общински сгради с обща РЗП 37 688 кв. м. През 2018 г. в община Сапарева баня са реализирани мерки по ЕЕ в система за улично осветление.

4.3 ПОЛИТИКА ПО ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

По информация предоставена от РИОСВ-Перник, за нуждите на изготвяне на Областната програма, в района на област Кюстендил фирмите,които произвеждат биогорова са са шест на брой,като една от тях е преустановила дейност:

- „МДМ-2021“ ЕООД- цех за производство на пелети от дървесина,намираща се в гр. Бобошево, с адрес на управление в гр. Благоевград,ул. Димитър Солунски №1
- „Еко пелетс индъстри“ ООД- цех за преработка на биомаса,с. Горна Козница,община Бобов дол стопански двор

- „Светогор“ЕООД-производство на брикети от дървеснни въглища за барбекю- с. Мурсалево, стопански двор, с адрес на управление гр. Дупница ул. Възраждане №4
- „Вива-06“ЕООД-цех за дърводелски услуги с пригодена инсталация за производство на пелети, с. Крайници,ул. Пейо Яворов №4,с адрес на управление, с . Крайници,ул. Ивайло №10
- „Арт Форести“ ЕООД- база на производствени и складови дейности- линия на производство на пелети с. Ваксево община Невестино, с адрес на управление гр. Кюстендил, ул. „П.Берон“ №28
- „Био енерджи55“ ЕООД, цех за производство на дървесни пелети, с. Згурово,община Невестино
- „Танита“ООД- цех за производство на пелети с. Згурово,община Невестино
- „Еко био палет“ЕООД инсталация за производство на пелети,гр. Кюстендил ул. Бузлуджа №101 с адрес на управление,гр. Кюстендил, ул. „Демокрация“ № 1,като при проведрка на РИОСВ-Петрик в края на изминалата година се е установило че е прекратило своята дейност.
- „Експрес груп Т“ЕООД – инсталация за производство на пелети – гр. Дупница,ул. Св.Иван Рилски № 312 с адрес на управление гр. Дупница , ул. „Хаджи Коцев“ №29

На територията на Югозападния район,където се намира и област Кюстендил има 386 бр. енергийни обекти в експлоатация за производство на ел.енергия с обща инсталирана мощност за целият район 398,074331 MW.

Диаг.№14 Обекти в експлоатация за производство на ел.енергия по РИП

На територията на област Кюстендил има изградени 40 енергийни обекта с обща инсталирана мощност 44,78254 MW.

Обектите в експлоатация за производство на електрическа енергия разделени по видове възобновяема енергия можем да видим на Таблица №16 /Изт. АУЕР

Кюстендил (Общини)	ВЕ		ВД		СЕ		СГ		БМ		ОГ		БГ		Общо	
	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (бр.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)
Бобов дол	0	0	1	0,325	2	0,0848	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0,4098
Бобошево	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дупница	0	0	3	10,019	10	0,15067	0	0	0	0	0	0	0	0	13	1,016,967
Кочериново	0	0	2	0,28	4	0,16497	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0,44497
Кюстендил	0	0	3	1,52	3	0,04	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1,56
Невестино	0	0	0	0	1	0,13	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,13
Рила	0	0	2	23,41	2	0,348	0	0	0	0	0	0	0	0	4	23,758
Сапарева баня	0	0	1	2,9	4	50,153	0	0	0	0	0	0	0	0	5	79,153
Трекляно	0	0	0	0	2	0,3948	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,3948
Общо	0	0	12	38,454	28	632,854	0	0	0	0	0	0	0	0	40	4,478,254

На територията на Областта няма въведени в експлоатация обекти за производство на енергия от сметищен газ, биомаса, и газ от пречиствателни инсталации за отпадни води.

Справка в сайта на Агенция за устойчиво енергийно развитие показва, че за изминалата 2019 година, произведената енергия от обектите пуснати в експлоатация за производство на енергия от възобновяеми източници в област Кюстендил е 86 111,945019MWh, а общо издадените гаранции за произход са за 86 111 бр.Mwh.

Гаранции за произход на произведената енергия от ВИ се издават въз основа на заявление от производителя, независимо дали той подлежи на лицензиране по Закона за енергетиката В срок до три месеца след изтичане на календарния месец, в който е произведена енергията от ВИ . Една гаранция за произход се издава за стандартно количество от 1 MWh енергия от ВИ, произведена през календарен месец.

4.4 ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА

От Анализа на изпълнението на общинските краткосрочни и дългосрочни програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива през 2018 г,достъпен на интернет сайта на АУЕР става ясно че общините на територията на област Кюстендил с действащи програми към 2018 година са 6 на брой,като всички общини от областта са подадли отчети за изпълнението на ОПНИЕВИБГ.

През 2018 г. в област Кюстендил са осъществени 3 броя технически мерки за производство на ЕВИ в община Дупница.

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност kW	Годишно производство MWh/год.	Инвестиции Хил. лв	Брой мерки
Слънчева	Топлинна	149	-	-	3

5 ПОЛИТИКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ

ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ	Има изготвена програма за енергийна ефективност със срок на действие 2020-2024 г; Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергий от възобновяеми енергийни източници със срок 2019-2022 г; Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива 2019-2029 г
ОБЩИНА БОБОШЕВО	Дългорсочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Бобошево2012-2020 г
ОБЩИНА КОЧЕРИНОВО	Общината има изготвена „Програма за Енергийна ефективност на община Кочериново, област Кюстендил за период

	2020 – 2025 г.; „Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Кочериново, област Кюстендил 2019 – 2022г.” и „Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Кочериново, област Кюстендил 2019 – 2029г.”
ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ	План за енергийна ефективност 2020-2023 г.,Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2020-2023 г.
ОБЩИНА НЕВЕСТИНО	Има изготвена дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива в транспорта с действащ период 2014-2020 г.
ОБЩИНА РИЛА	Програма за енергийна ефективност на Община Рила Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива 2014-2020 и Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива 2019 – 2022 г
ОБЩИНА САПАРЕВА БАНЯ	Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Община Сапарева баня за периода 2011 - 2020 г.
ОБЩИНА ДУПНИЦА	Общинска програма за енергийна ефективност на Община Дупница за периода 2018 - 2023 г. Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и

	биогорива 2012-2020
ОБЩИНА ТРЕКЛЯНО	В процес на изготвяне

5.1 ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

Община Бобов дол е съставена от 18 населени места: град Бобов дол, който е и административен център и 17 села, обединени в 16 кметства: Бабино, Бабинска река, Блато, Голема Фуча, Голем Върбовник, Големо село, Горна Козница, Долистово, Коркина, Локвата, Мала Фуча, Мало село, Мали Върбовник, Мламолово, Новоселяне, Паничарево и Шатрово.

Потреблението на енергия на община Бобовдол е разпределено в няколко сектора:

- Общински сгради в областта на образованието – училища и детски градини
- Общински сгради с административно и обществено значение
- Общински сгради в областта на културата и спорта
- Общински дейности свързани с услуги- улично осветление

Изразходваните горива за потребление за 2018-2019 г са:

№	Обект	Вид гориво	Количество /t/
1	ОбА Бобов дол	Въглища дизел	6.967 54.643
2	Кметства по населени места	въглища	10
3	ЦДГ-Миньор кв.Миньор	дизел	15.450
4	ОДЗ ДРужба	дизел	27.829
5	ЦДГ Христо Ботев	дизел	22.557
6	ОП ЧОБ	въглища	29.00
	Общо		12.0479
	Общо		16.967

Таблица №17 Изразходвани горива за потребление- Бобов дол

Обектите с делегиран бюджет са:

- ОУ Никола Вапцаров – въглища 27 t
- СОУ Христо Ботев- въглища 40 t

Изразходваната ел.енергия за 2019 г на обектите на издръжка на общината е показана в Таблица № 18.

№	Обект	Ел енергия Kw (средно месечно)
1	Улично и парково осветление	3083

2	Сгради : ОбА Бобов дол,кметства по населени места,спортна зала бокс,спортна зала по борба	13950
3	Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психически разтройства- с. Мламово	1300
4	ЦДГ-Миньор	1726
5	ЦДГ Христо Ботев	1621
6	ОДЗ Дружба	1312
	ОБЩО	22992

Обектите с делегиран бюджет са:

- ОУ Никола Вапцаров – отопл/неотопл- 1956/1036
- СОУ Христо Ботев- – отопл/неотопл – 2002/1113

Общината е реализирала проект : Повишаване на енергийната ефективност в сградата на ОУ „Никола Вапцаров“ и СОУ „Христо Ботев“- Осигуряване на общинската образователна инфраструктура с високо ниво на енергийна ефективност,допринасяща за устойчиво енергийно местно развитие на община Бобов дол

Състояние на улично осветление в община Бобов дол

Уличното осветление в общината е изградено от 2552 бр. осветителни тела,от които:

- 900 бр.-15 W конкумирана мощност
- 1502 бр. – 50 W конкумирана мощност
- 150 бр. – 70 W конкумирана мощност

Парковото осветление е от 150 бр. енергоспестяващи осветителни тела,всяко с консумирана мощност от 15 W.

Общината ефективно работи по оптимизацията на разходите за улично осветление,като е премахнат въведения режим на работа на УО, въведени са нови, високоефективни и с ниска консумация на ел.енергия енергоносители. Въпреки , че броя на осветителните тела за улично осветление и парково такова е нараснал,се отчита значителен спад на консумираната ел. Енергия за осветление в рамките на 20 %.

Общината е ангажирана с отоплението на :

- ✓ Детска градина ЦДГ „Миньор“ гр. Бобов дол – отоплява се с водогреен котел на течно гориво /нафта/ и филиал село Мламолово-отопляваща се с ел.енергия климатична система енергиен клас А и конвекторни радиатори същият клас

- ✓ Детска градина ОДЗ „Миньор“ гр. Бобов дол – отоплява се с водогрейни котли 2 бр на течно гориво /нафта/ и филиал ЦДГ „Христо Ботев“ отоплява се с водогрейни котли 2 бр на твърдо гориво- въглища.
- ✓ Сграда на общинска администрация Бобов дол – отоплява се с водогреен котел на течно гориво нафта.
- ✓ Спортна зала борба- отоплява се с 1 бр.водогреен котел на твърдо гориво 36 KW и ел.енергия.

Кметството в село Маламово, Големо село, Паничарево, Коркина, Новоселяне ,Блато, Мали Върбовник, Голем Върбовник, Бабинска река, Голема фуча, Мала Фуча и Долистово се отоплят на печка на твърдо гориво и ел.енергия , а кметствата в Мало село, Шатрово,Бабино и Горна Козница се отоплят само на енергия.
Намаляване разходите за отопление е възможно само чрез подобряване състоянието на отоплителните инсталации и сградния фонд , като се приложат енергийно ефективни мерки включващи: топлоизолация на сградите,подмяна на деформираната и неподлежаща на ремонт дървена дограма,подмяна на старите ел.уреди с нови и по висок енергиен клас,подмяна на старите радиатори,подмяна на водогрейни котли,оптимизация на работата на отоплителните инсталации.

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на общината има изградени три енергийни обекта:

Собственик	Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща инсталирана MW	Дата на въвеждане в експлоатация	
		РИП	Адм. област	Община	Населено място			
"Делектра" ЕООД	МВЕЦ "Мало село"	ЮЗ	Кюстендил	Бобов дол	Мало село	0,3250000000	21.10.2002	Водноелектрическа енергия
"Ризева 2008" ЕООД	ФтЕЦ "Блато"	ЮЗ	Кюстендил	Бобов дол	Блато	0,0698000000	09.09.2011	Слънчева енергия
"Енергокомерс" ЕООД	ФтЕЦ "Поглед"	ЮЗ	Кюстендил	Бобов дол	Мали Върбовник	0,0150000000	11.02.2016	Слънчева енергия

Таблица 19 Инсталирани енергийни обекти – Бобов дол

5.2 ОБЩИНА БОБОШЕВО

Община Бобошево е с великолепни природни дадености и богато културно-историческо минало.Разположена е в Югоизточната част на Кюстендилска област в естествено офор-милия се район – Бобошевска яка на двата бряга на р.Струма, в съседство с община Рила на изток,община Невестино на запад,община Кочериново на юг и общините Дупница и Бобов дол на север. Общината попада в групата на малките общини с обща територия 135 кв.км.
Тя се състои от 12 населени места с административен център град Бобошево и селата: Слатино, Усойка, Блажиево, Доброво, Скрино, Вуково, Сопово, Висока могила, Циклово, Бадино и Каменик.

Сградите собственост на Общината са показани в Таблица №20

Общински сгради община Бобошево		
№	Наименование на сградата	РЗП кв.м
	Административна сграда на Обшината	1380
	ОУ „Св.Св.Кирил и Методи“	3500
	Културен дом гр. Бобошево	3200
	ЦДГ „Здравец“ гр. Бобошево	930
	Спортен компрекс гр. Бобошево	900
	Хижа „Пионер“ гр. Бобошево	820
	Административна сграда и читалище с. Слатино	850
	Културен дом и кметство с. Усойка	1800
	Административна сграда и читалище- с. Блажиево	710
	Здравен дом с. Блажиево	444
	Училище с. Слатино	1863
	Училище с. Блажиевво	1214
	Училище с. Скрино	330
	Кметство с. Висока могила	296
	Кметство с. Вуково	330
	Кметство с. Добрево	300
	Кметство с. Скрино	

Предприетите мерки за енергийна ефективност на територията на общината на някой от сградите са както следва:

- В сградата на общинска администрация през 2007 г е подменена дограмата, през 200 -2007г е извършено саниране на фасадата , а през изминалата година е извършено преустройство на отоплителната инсталация-от парна работеща на дизелово гориво до отопление с климатици, като всичко е направено с цел икономия на енергия.
- В Спортен комплекс Бобошево , съществуващите осветителни тела са подменени с енергоспестяващи, подменена е дограмата и са санирани са фасадите.
- В ОУ „Св.Св. Кирил и Методи“ е извършена подмяна на дограма и саниране на фасади.

- В Културния дом на Бобошево е сменена дограмата,направено е преустройство на отоплителната инсталация и са подменени съществуващите осветителни тела с енергопестяващи.
- В Читалището на Бобошево също е сменена дограмата и са подменени съществуващите осветителни тела с енергопестяващи, като е направена и вътрешна изолация на стените на две помещения,както и цялостен ремонт на покривната конструкция.
- В Културен дом на с. Усойка, е извършена частична подмяна на дограма,преустройство на отоплителната инсталация,и подмяна на съществуващи осветителни тела с енергоспетяващи.

На територията на общината няма много реализирани проекти за енергийна ефективност. Чрез финансиране от ДФ „Земеделие“ ПСРС Мярка 322 ,е извършена подмяна на улично осветление

Състояние на улично осветление

През 2012 година община Бобошево е предприела мерки за подобряване на състоянието на уличното си осветление. Община Бобошево е изпълнила успешно проект „Улично осветление на община Бобошево-преустройство“,което включва: цялостна подмяна на осветителни тела ,кабели ,стълбове,автоматизация и контрол на УО в общината, и подмяна на осветление на площадното пространство пред сградата на читалището.
Село Слатино, Блажево, Скрино,село Доброво , с.Висока могила, Сопово и Бадинво са изцяло с подменени осветителни тела.като е извършена е автоматизаия и контрол на УО и са подменени съществуващите крушки с енергоспестяващи.
Обследване за енергийна ефективност на системите за външно изкуствено осветление е изготвено съгласно изискванията на Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), в съответствие с изискванията на НАРЕДБА № Е-РД-04-05 от 8 септември 2016г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление **на територията на общината не е извършвано.**

Разходите направени за ел.енергия за УО за 2019 са посочени на Диаграма №15

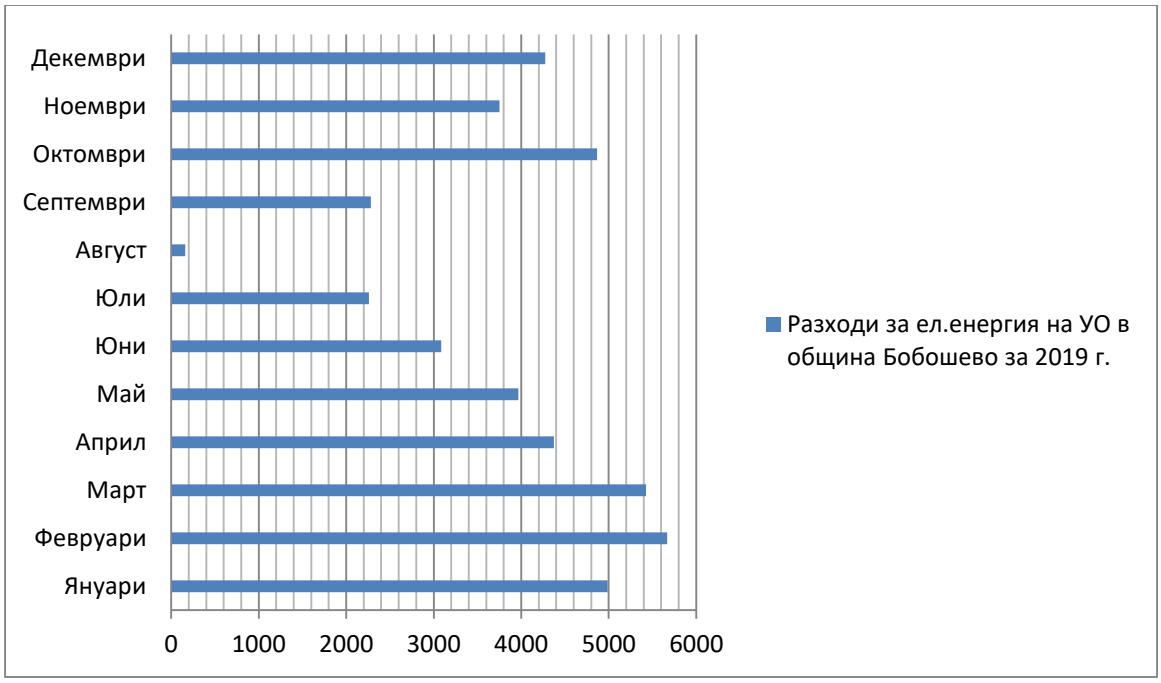

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на общината няма инсталирани енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници.

5.3 ОБЩИНА КОЧЕРИНОВО

Община Кочериново е една от деветте общини в границите на Кюстендилска област. В състава и влизат 11 населени места, от които 1 град /общинския център – гр. Кочериново/ и 10 села: гр. Кочериново, с. Стоб, с. Пороминово, с. Бараково,с. Мурсалево с. Фролош с. Цървище с. Драгодан с. Боровец с. Бураново с. Крумово.
Общината има изготвена програма за енергийна ефективност,която към момента на изготвяне на настоящата програма,преминава през съгласувателна процедура в в РИОСВ – Благоевград.
Общата застроена площ на сградите притежавани от общината е 13671 кв.м
Общината стопанисва следните сгради:

№	Описание на имота	Населено място	РЗП в кв. м.

1	Кметство	с. Боровец	252
2	Детска градина	с. Бараково	475
3	Детска градина	с. Пороминово	333
4	Едноетажна сграда	с. Пороминово	191
5	Училищна сграда	с. Бураново	405
6	Училищна сграда	с. Мурсалево	733
7	Училищна сграда	с. Пороминово	346
8	Училищна сграда	гр. Кочериново	1340
9	Здравен дом	с. Стоб	162
10	Кметство	с. Крумово	166
11	Културен дом	гр. Кочериново	1024
12	Културен дом	с. Пороминово	636
13	Читалище	с. Стоб	585
14	Кметство	с. Цървище	300
15	Сграда за административни потребности	с. Драгодан	165
16	Административна сграда	гр. Кочериново	767
17	Културен дом	с. Мурсалево	180
18	Бивше общежитие	гр. Кочериново	280
19	Кметство	с. Фролош	168
20	Бивша сграда АПК	гр. Кочериново	286
21	Двуетажна сграда	с. Бураново	230
22	Кметство	с. Мурсалево	360
23	Здравен дом	гр. Кочериново	84
24	Кметство	с. Бураново	345
25	Едноетажна сграда	Пороминово	50
26	Сграда за административни потребности	с. Бараково	363
27	Училищна сграда	с. Пороминово	346
28	Здравен дом	с. Мурсалево	120
29	Детска градина	с. Мурсалево	230
30	Детска градина	с. Стоб	408
31	Детска градина	гр. Кочериново	588
32	Сграда за водоснабдяване и/или канализация	гр. Кочериново	601
33	Едноетажна масивна сграда	гр. Кочериново	397
34	Двуетажна масивна сграда	гр. Кочериново	98
35	Двуетажна масивна сграда	гр. Кочериново	132
36	Дом за стари хора	гр. Кочериново	525

Таблица № 21 Стопанисвани сгради – община Кочериново

Не разполагаме с потреблението на енергия на гореописаните сгради, но общинската администрация Кочериново е предоставила информация в кои от

сградите е възможно да се използва топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ и това са- училище СУ „Христо Ботев”, гр. Кочериново, детска градина „Ален мак” гр. Кочериново, Общинска администрация Кочериново, Дом за стари хора гр. Кочериново; читалищата в гр. Кочериново, с. Стоб, с. Пороминово, с. Мурсалево и с. Бураново, кметствата на с. Стоб, с. Пороминово, с. Бараково, с. Мурсалево, с. Боровец, с. Бураново, с. Крумово, с. Драгодан, с. Цървище и с. Фролош.

Общината е реализирала в СУ „Христо Ботев” гр. Кочериново– Проект „Подобряване на образователната инфраструктура в община Кочериново”, финансиран по Договор за БФП № BG161PO001/4.1-03/2010/067 ” от Оперативна програма „Регионално развитие” (2007-2013), Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/4.1-03/2010 „Прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини” между община Кочериново и МРРБ, Управляващ орган на ОП „Регионално развитие” от ДЗЗД „Обединение наблюдение и контрол”

Състояние на улично осветление в община Кочериново

Уличните осветители са амортизирани, тъй като са в експлоатация повече от 10 години и гаранционният срок отдавна е изтекъл. Общият брой на съществуващите осветители в община Кочериново е 1719 броя, като в град Кочериново броя на осветителите е 516. Улични осветители са с живачни лампи 125 и 250 W.

Разходите,които общината прави за улично осветление и потребената енергия са изобразени в Диаграми № 16,17 и 18

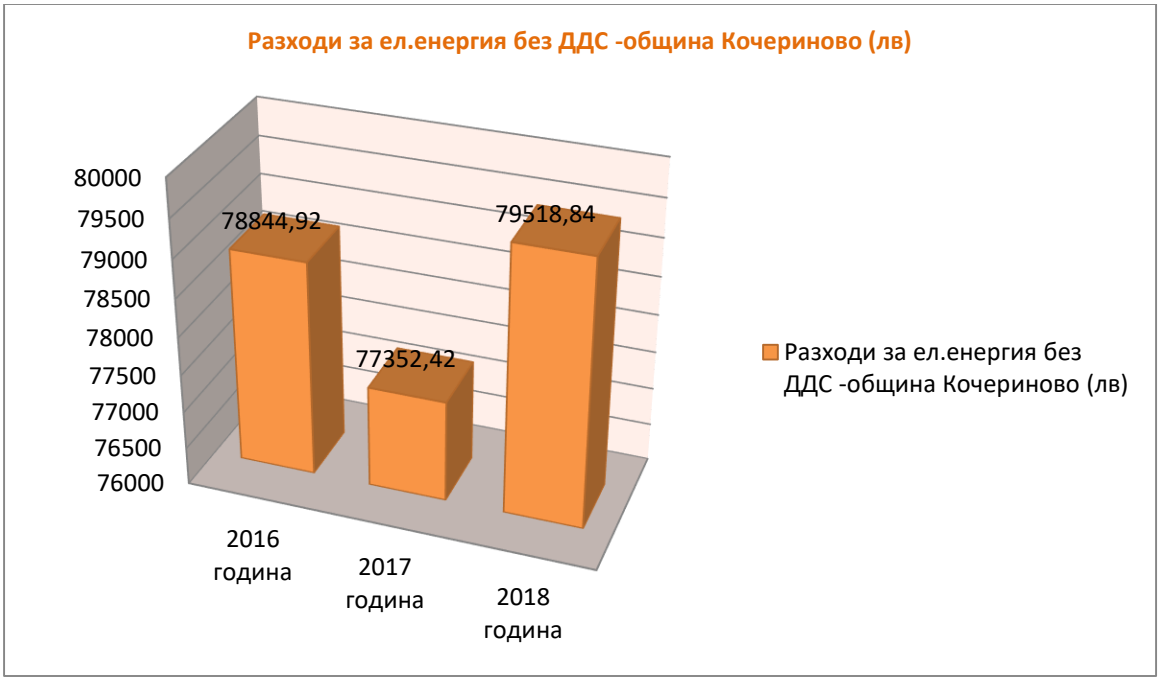

Диаграма № 16 Разходи за ел енергия без ДДС- община Кочериново

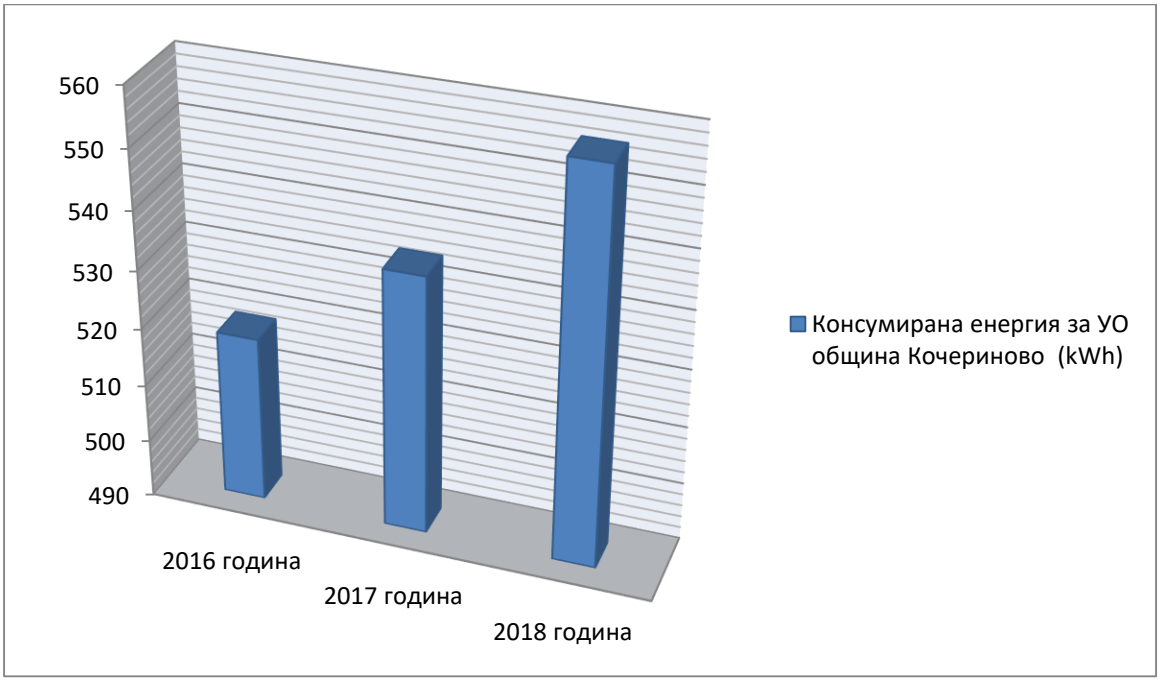

Диаграма №17 Консумирана енергия за УО –община Кочериново

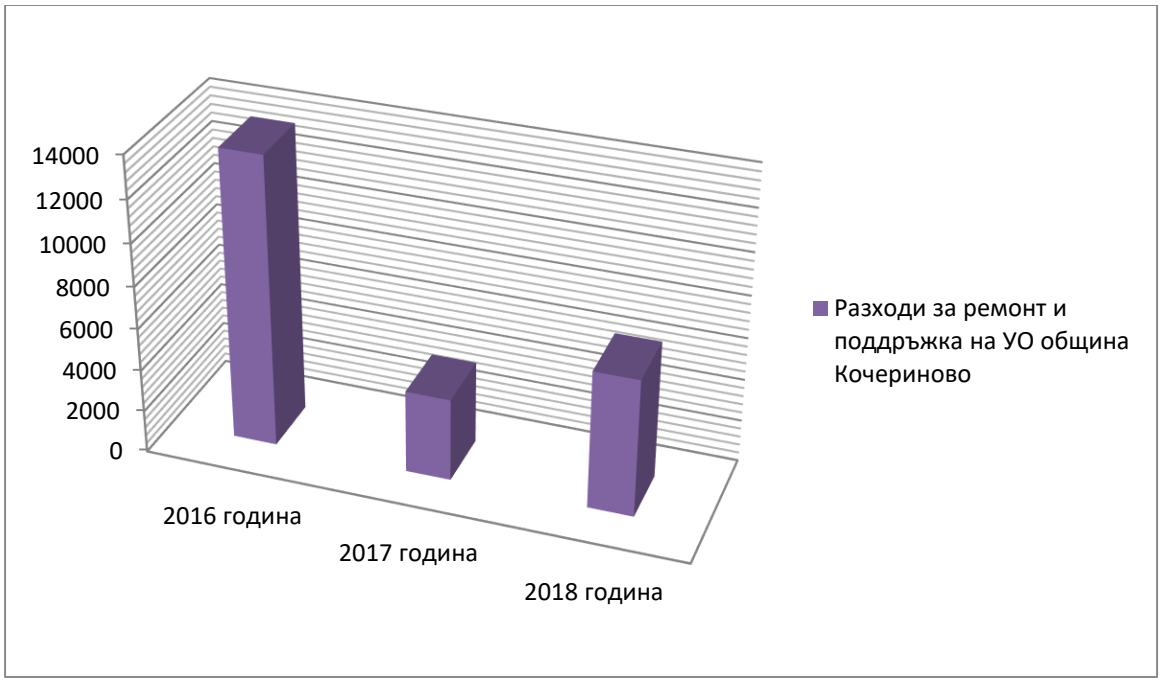

Диаграма № 18 Разходи за ремонт и поддръжка на УО- община Кочериново

През 2019 г. е направено обследване на системите на улично осветление на територията на община Кочериново.

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на общината са инсталирани следните енергийни обекти:

Собственик	Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща MW	Дата на въвеждан	
		РИП	Адм. област	Община	Населено място			
"Ис - Транс" ООД	ФтЕЦ "Стоб"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Стоб	0,0119700000	30.04.2008	Слънчева енергия
"ВОД Енерджи" ЕООД	МВЕЦ "Мурсалево"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Мурсалево	0,1800000000	05.03.1998	Водноелектрическа енергия
ЕТ "Слава К.И.С. - Спас Андонов"	ВЕЦ "Пороминово"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Пороминово	0,1000000000	25.10.2005	Водноелектрическа енергия
"ВЕЦ Стоби" ЕООД	ФтЕЦ "Стоби"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Стоб	0,0300000000	20.06.2012	Слънчева енергия
"СПЕЦИАЛИЗИРАН АВТОСЕРВИЗ - МАСТЕРВЕРК - БЛАГОЕВГРАД" ООД	ФтЕЦ "Мастер"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Бараково	0,0300000000	30.05.2014	Слънчева енергия
"Биопро" ЕООД	ФтЕЦ "Биопро"	ЮЗ	Кюстендил	Кочериново	Стоб	0,0930000000	29.12.2014	Слънчева енергия

Таблица №22 Инсталирани енергийни обекти на територията на община Кочериново

5.4 ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ

Град Кюстендил е областен център със 71 населени места. Освен самия град общината обхваща и селата: Град Кюстендил Освен самия град общината обхваща и селата: Багренци ,Берсин ,Блатец ,Бобешино ,Богослов ,Буново ,Чудинци ,Дождевица ,Долна Гращица ,Долно село ,Долно Уйно ,Драговищица ,Дворище ,Гърбино ,Гирчевци ,Горановци ,Горна Брестница ,Горна Гращица, Горно Уйно, Село Грамаждано, Граница ,Гурбановци ,Гърляно ,Гюешево ,Ивановци ,Жабокрът ,Жеравино ,Жиленци ,Каменичка Скакавица, Кършалево ,Катрище ,Коняво ,Копиловци, Коприва ,Кутугерци, Лелинци ,Леска ,Лисец ,Ломница, Лозно ,Мазарачево, Николичевци Нови чифлик, Ново село, Пиперков чифлик, Полетинци, Полска Скакавица ,Преколница, Радловци ,Раждавица ,Раненци ,Село Режинци ,Ръсово, Сажденик ,Савойски ,Шипочано ,Шишковци, Скриняно, Слокощица ,Соволяно ,Стенско, Таваличево ,Цървендол ,Церовица ,Црешново ,Цървена ябълка ,Цървеняно ,Търновлаг, Търсино ,Вратца и Ябълково.

Общинският сграден фонд може да бъде класифициран в следните основни категории:

- Сгради в областта на образованието – училища и детски градини;
- Административни сгради;
- Сгради в областта на културата и изкуството – читалища, театри и др.;
- Сгради в областта на здравеопазването – болнични заведения, поликлиники;
- Сграден фонд на населението (частен);
- Сграден фонд на стопански субекти (промишлени сгради, търговски обекти).

Средната възраст на сградния фонд на Община Кюстендил е около 50 години, като изключение прави сградата на общинска администрация, построена през 1894 година и обявена за паметник на културата. Състоянието на сградния фонд е сравнително добро, като на част от сградите е изпълнено енергоефективно саниране, включително са изпълнени системи и съоръжения за оползотворяване на ВИЕ.

От общинския план за развитие на община Кюстендил изготвен през 2014 г, става ясно, че мерките за енергийна ефективност в общината са свързани с изграждане на енергоефективно улично осветление, обследвания за енергийна ефективност на обществени сгради, изпълнение на дейности по саниране, отопление, климатизация, вентилация и доставка на ЕЕ оборудване.

Приоритети 3.3,мярка 3.3.1 от общинския план е насочена към мерки за подобряване на енергийна ефективност.

Приоритет 3.3. Енергийна ефективност и намаляване на енергийната зависимост Оптимизирането на енергийната инфраструктура, като предпоставка за преминаване към нисковъглеродна икономика, ще бъде особено важен момент в регионалната политика през новия програмен период във връзка с пакета „климат/енергия" в Стратегия Европа 2020. Водещо в политиката за регионално развитие на сектора ще бъде ефективното използване на енергийните ресурси – електроенергия и горива и усвояването на възобновяемите енергийни източници от територията на общината, както и прилагане на мерки за подобряване на енергийната ефективност.

Мярка 3.3.1. Развитие и оптимизация на енергийната инфраструктура

Дейности:

- Рационално усвояване на ВЕИ при реализиране на разработената от общината „Общинска програма за енергийна ефективност";
- Разширяване на газоразпределителната мрежа и по-пълно усвояване на природния газ като екологосъобразен енергоизточник за производството и бита;
- Прилагане на мерки за ЕЕ в обществени и административни сгради и оптимизиране на уличното осветление;
- Поддържане на електроснабдителната мрежа в добро състояние за осигуряване на сигурно и качествено снабдяване с електроенергия

Общата площ на сградите притежавани от Общината е 179535.07 кв.м, като повечето сгради използват природен газ и ел.енергия, като тях проследяваме на Таблица № 23

№	Нас. място	Улица	Вид имот	РЗП /кв.м./	Топлинна енергия
1	Кюстендил	ул. «София» № 6, гр. Кюстендил	ОУ „Иван Вазов"	1280.00	природен газ и ел. енергия
2	Кюстендил	гр. Кюстендил, ул. "Г. Бенковски" 10	Детска градина "Еделвайс" - филиал, ул. "Г. Бенковски" 10	1935.00	природен газ и ел. енер
3	Кюстендил	ул. "Спартак" 27, гр. Кюстендил	Детска градина "Еделвайс" - филиал, ул.	1032.00	природен газ и ел. енергия

			"Спартак" 27		
4	Кюстендил	гр. Кюстендил, кв. "Изток"	Детска градина "Мечта" - кв. "Изток"	1910.00	природен газ и ел. енергия
5	Кюстендил	гр. Кюстендил, кв. "Запад"	Детска градина "Първи юни"	2980.00	природен газ и ел. енергия
6	Кюстендил	ул. „Проф. Георги Паскалев” № 13, гр. Кюстендил	Детска градина "Зорница"	2320.26	природен газ и ел. енергия
7	Кюстендил	бул. "Княз Ал. Дондуков – Корсаков" № 43	ОУ "Даскал Димитрий"	6221.00	природен газ и ел. енергия
8	Кюстендил	ул. „Проф. Георги Паскалев” № 11	ПМГ „Проф.Емануил Иванов“, гр. Кюстендил	9846.00	природен газ и ел. енергия
9	Кюстендил	ул. "Цар Освободител" № 2	Гимназия "Неофит Рилски"	6910.00	природен газ и ел. енергия
10	Кюстендил	гр. Кюстендил; ул. "Гладстон" № 2	ОУ Св. Св. Кирил и Методий"	8955.00	природен газ и ел. енергия
11	Кюстендил	ул. "Спартак" № 21	V ОУ "Христо Ботев	3178.00	природен газ и ел. енергия
12	Кюстендил	ул. "София" № 6	IV ОУ "Иван Вазов"	1280.00	природен газ и ел. енергия
13	Кюстендил	ул."Бузлуджа" № 91	ДГ "Мечта"	1676.00	природен газ и ел. енергия
14	Кюстендил	кв. "Изток", филиал	ДГ "Мечта"	1910.00	природен газ и ел. енергия
15	Кюстендил	ул."Цар Симеон" № 84	ДГ "Слънце"	1204.00	природен газ и ел. енергия
16	Кюстендил	ул."11 Август" - филиал	ДГ "Слънце"	934.00	природен газ и ел. енергия
17	Кюстендил	ул. "Велбъжд" № 7 - филиал	ДГ "Здравец"	842.00	природен газ и ел. енергия
18	Кюстендил	ул. "Гладстон"	ДГ "Славейче"	828.00	природен газ и ел. енергия
19	Кюстендил	ул. "Георги Бенковски" № 10	ДГ "Еделвайс"	1935.00	природен газ и ел. енергия
20	Кюстендил	ул. Спартак - филиал	ДГ "Еделвайс"	991.00	природен газ и ел. енергия
21	Кюстендил	ул. "Места"№ 7 А	ДГ "1 Май"	2686.00	природен газ и ел. енергия

22	Кюстендил	ул.Яворов 4-6	Поликлиника	6584.00	природен газ и ел. енергия
23	Кюстендил	кв. "Запад"	Поликлиника	326.00	природен газ и ел. енергия
24	Кюстендил	"Камчия"	СТАДИОН - ЕДНОЕТАЖНА МАСИВНА СГРАДА	200.00	ел. енергия
25	Кюстендил	"Цар Освободител"	СТАДИОН – ДВУЕТАЖНА СПОРТНА БАЗА	11236.00	природен газ и ел. енергия
26	Кюстендил	"6-ти септември"	КЛУБ	202.00	природен газ и ел. енергия
27	Кюстендил	"Братя Миладинови"	КЛУБ	157.47	природен газ и ел. енергия
28	Кюстендил	"Гладстон"	КЛУБ	21.00	природен газ и ел. енергия
29	Кюстендил	"Гладстон"	КЛУБ	21.00	природен газ и ел. енергия
30	Кюстендил	"Ракла"	КЛУБ	112.05	природен газ и ел. енергия
31	Кюстендил	"Спартак"	КЛУБ	105.00	природен газ и ел. енергия
32	Кюстендил	"Христо Ботев"	КЛУБ	184.68	природен газ и ел. енергия
33	Кюстендил	"Асен Златаров"	КЛУБ	168.00	природен газ и ел. енергия
34	Кюстендил	кв. "Изток"	ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	356.00	природен газ и ел. енергия
35	Кюстендил	"Патриарх Евтимий"	СГРАДА - ЧИТАЛИЩЕ	1924.00	природен газ и ел. енергия
36	Кюстендил	кв. "Върташево" ул.''Крум Зарев''	СГРАДА - ЧИТАЛИЩЕ	131.00	природен газ и ел. енергия
37	Кюстендил	"Тинтява"	ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	376.00	ел. енергия
38	Кюстендил	"Търговска"	БИВШЕ "КИЛИЙНО УЧИЛИЩЕ"- ЕДНОЕТАЖНА МАС. СГРАДА	345.00	природен газ и ел. енергия
39	Кюстендил	"П.Славейков"	СГРАДА - ПРЕДОСТАВЕНА НА ЧИТАЛИЩЕ "ПАУТАЛИЯ"	110.00	природен газ и ел. енергия
40	Кюстендил	"П.Славейков"	СГРАДА - ПРЕДОСТАВЕНА НА ЧИТАЛИЩЕ "ПАУТАЛИЯ"	71.00	природен газ и ел. енергия

41	Кюстендил	"Неофит Рилски"	ДЕТСКА БИБЛИОТЕКА	102.50	природен газ и ел. енергия
42	Кюстендил	"Любен Каравелов"	СГРАДА-БИБЛИОТЕКА	724.00	природен газ и ел. енергия
43	Кюстендил	"Марин Дринов"	СГРАДА - ОДК	2917.00	ел. енергия
44	Кюстендил	"Цар Освободител"	СГРАДА -"ДОМ БЪЛГАРО-РУСКАТА ДРУЖБА"	448.00	ел. енергия
45	Кюстендил	"Демокрация"	СГРАДА - "РИТУАЛЕН ДОМ"	497.00	природен газ и ел. енергия
46	Кюстендил	"Демокрация"	СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	844.00	ел. енергия
47	Кюстендил	пл. "Велбъжд", „Демокрация” 44	СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	3004.00	природен газ и ел. енергия
48	Кюстендил	"Търговска"	СГРАДА - ГРАНИЦКА КЪЩА	278.00	природен газ и ел. енергия
49	Кюстендил	"Търговска"	СГРАДА - ЛЕКАРСКА КЪЩА	186.00	природен газ и ел. енергия
50	Кюстендил	"Гороцветна"	МУЗЕЙ - "ЕНФИЕНДЖИЕВА КЪЩА"	262.00	природен газ и ел. енергия
51	Кюстендил	"Цар Освободител"	СГРАДА "ДОМ-ПАМЕТНИК ИЛЬО ВОЙВОДА"	698.00	природен газ и ел. енергия
52	Кюстендил	"Хан Крум"	КЪЩА № 1 - ДОНКА КОВАЧЕВА	47.00	природен газ и ел. енергия
53	Кюстендил	"Хан Крум"	КЪЩА № 2 - ДОНКА КОВАЧЕВА	46.00	природен газ и ел. енергия
54	Кюстендил	"Хан Крум"	КЪЩА - МУЗЕЙ ДИМИТЪР ПЕШЕВ	266.00	природен газ и ел. енергия
55	Кюстендил	"България"26а	ОБЩИНСКИ ДРАМАТИЧЕН ТЕАТЪР	8778.00	природен газ и ел. енергия
56	Кюстендил	"Патриарх Евтимий"	ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ	1066.40	природен газ и ел. енергия
57	Кюстендил	"Хан Крум"	СГРАДА -"АЛАЙ БАНЯ"	586.00	природен газ и ел. енергия
58	Кюстендил	м."Хисарлъка"	СГРАДА "ОБЕКТ 366"	1268.00	природен газ и ел. енергия
59	Кюстендил	"Асен Василиев"	ЗДРАВНО ЗАВЕДЕНИЕ - ПОЛИКЛИНИКА КВ. "ЗАПАД"	314.63	природен газ и ел. енергия

60	Кюстендил	"П.Яворов"	ПОЛИКЛИНИКА	2890.00	природен газ и ел. енергия
61	Кюстендил	"П.Яворов"	БЪРЗА ПОМОЩ	2280.00	природен газ и ел. енергия
62	Кюстендил	"Веслец"	ОБСЛУЖВАЩА СФЕРА – канцеларии	99.40	природен газ и ел. енергия
63	Кюстендил	"Цар Освободител"	СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	208.56	природен газ и ел. енергия
64	Кюстендил	"Полк. Стефан Манов" №15	АДМИНИСТРАТИВНА СГРАДА	376.00	природен газ и ел. енергия
65	гр. Кюстендил	Ул. “Власина”	ЗАВЕДЕНИЕ ЗА СОЦИАЛНИ ГРИЖИ	794.00	природен газ и ел. енергия
66	Гр.Кюстендил	Ул.”В.Левски”	ОБЕКТ ЗА ДЕТСКО ЗАВЕДЕНИЕ	322.00	природен газ и ел. енергия
67	Кюстендил	м."Хисарлъка"	СОЦИАЛЕН ДОМ (ДЕТСКИ)	3738.00	природен газ и ел. енергия
68	Кюстендил	"Ал.Димитров", Пл.“Гаров площад” № 1	СГРАДА - АВТОГАРА	1070.00	природен газ и ел. енергия
69	Кюстендил	м."Хисарлъка"	ЗООКЪТ - СГРАДИ	352.00	природен газ и ел. енергия
70	Кюстендил		ЖИВОТИНСКИ ПАЗАР - СГРАДА	59.50	природен газ и ел. енергия
71	Кюстендил	м."Хисарлъка"	ИНЖИНЕРНО-ЗАЩИТНО СЪОРЪЖЕНИЕ	576.00	природен газ и ел. енергия
72	Кюстендил	ул. "Стефан Караджа”	ОБЩЕСТВЕНА ТОАЛЕТНА	51.00	природен газ и ел. енергия
73	Кюстендил	пл."1-ви Май"	ОБЩЕСТВЕНА ТОАЛЕТНА	78.00	природен газ и ел. енергия
74	Кюстендил	"Дупнишко шосе"	ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	531.00	природен газ и ел. енергия
75	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	162.00	природен газ и ел. енергия
76	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	289.00	природен газ и ел. енергия
77	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	СГРАДА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ	171.00	природен газ и ел. енергия
78	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	220.00	природен газ и ел. енергия

79	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	160.00	природен газ и ел. енергия
80	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	146.00	природен газ и ел. енергия
81	гр. Кюстендил	м. “Решетка”	ПРОМИШЛЕНА СГРАДА	227.00	природен газ и ел. енергия
82	гр. Кюстендил	Бул.”България”	ОБЩЕСТВЕН СЕЛИЩЕН ПАРК “ЕЗЕРАТА”	11322.00	природен газ и ел. енергия
		ДВХФУ”ИЛЬО ВОЙВОДА”			природен газ и ел. енергия
83	Кюстендил	„Прогон”	СГРАДА – ЗАВЕДЕНИЕ ЗА СОЦИАЛНИ ГРИЖИ	1198.00	природен газ и ел. енергия
84	Кюстендил	„Прогон”	СГРАДА – ЛЕКО СЪОРЪЖЕНИЕ МЕТАЛНА КОНСТРУКЦИЯ И ОГРАЖДЕНИЯ ОТ ПВЦ	265.00	ел. енергия
85	с.Багренци		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	962.00	ел. енергия
86	с. Багренци		УЧИЛИЩНА СГРАДА	812.00	Необитаема
87	с.Багренци		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	125.00	Необитаема
88	с.Багренци		СГРАДА - КМЕТСТВО И ЗДРАВНА СЛУЖБА	160.00	ел. енергия
89	с.Багренци		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОНА	91.00	Необитаема
90	с.Берсин		СГРАДА - СОЦИАЛЕН ПАТРОНАЖ	102.00	Необитаема
91	с.Берсин		КМЕТСТВО /II ЕТАЖ/	268.00	ел. енергия
92	с.Берсин		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	118.00	Необитаема
93	с.Берсин		ЗДРАВЕН ДОМ	252.00	Необитаема
94	с.Богослов		КМЕТСТВО И ЗДРАВНА СЛУЖБА	280.00	ел. енергия
95	с.Буново		КМЕТСТВО И ЗДРАВНА СЛУЖБА - II ЕТ.	254.00	ел. енергия
96	ВРАТЦА		КМЕТСТВО	162.00	ел. енергия
97	ВРАТЦА		БИВШЕ ЧИТАЛИЩЕ	162.00	ел. енергия
98	с.Гирчевци		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	118.00	Необитаема

99	с.Гирчевци		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	737.00	ел. енергия
100	с.Г.Брестница		СГРАДА - КМЕТСТВО II ЕТАЖ	160.00	ел. енергия
101	с.Г.Гращица		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	509.00	ел. енергия
102	с.Г.Гращица		СГРАДА - КУЛТУРЕН ДОМ	840.00	Необитаема
103	с. Граница		СГРАДА БИВША ДЕТСКА ГРАДИНА 1	926.00	Необитаема
104	с. Граница		СГРАДА БИВША ДЕТСКА ГРАДИНА 2	920.00	Необитаема
105	с.Граница		ЗДРАВЕН ДОМ	292.00	Необитаема
106	с.Граница		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНА НА СТАДИОНА	60.00	Необитаема
107	с.Граница		СГРАДА- "ГРАНИЦКА КУЛА"	104.00	Необитаема
108	с.Граница		КУЛТУРЕН ДОМ ИЛИ ЧИТАЛИЩЕ	1750.00	ел. енергия
109	с.Граница		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	906.00	ел. енергия
110	с. Граница		УЧИЛИЩНА СГРАДА	2807.00	Необитаема
111	с.Горно Уйно		СГРАДА - КМЕТСТВО И ЧИТАЛИЩЕ	320.00	ел. енергия
112	с.Гърляно		СГРАДА - КМЕТСТВО	400.00	ел. енергия
113	с. Гюешево		УЧИЛИЩНА СГРАДА	1408.00	Необитаема
114	с.Гюешево		СГРАДА - КМЕТСТВО	532.00	ел. енергия
115	с.Дворище		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	536.00	ел. енергия
116	с. Долна Гращица		СГРАДА - ГРОБИЩЕН ПАРК	90.00	Необитаема
117	с.Долно село		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	60.00	Необитаема
118	с.Драговищица		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	996.00	ел. енергия
119	с.Жабокрът		УЧИЛИЩНА СГРАДА - ЧИТАЛИЩЕ	616.00	Необитаема
120	с.Жабокрът		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОНА	87.10	Необитаема
121	с.Жиленци	м. "Фарафунец"	НОВ ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	113.00	Необитаема

122	с. Жиленци		УЧИЛИЩНА СГРАДА	2440.00	Необитаема
123	с.Жиленци		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	927.00	ел. енергия
124	с.Жиленци		КЪЩА - МУЗЕЙ НА ДИМИТЪР КАЛЯШКИ	210.00	ел. енергия
125	с.Катрище		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	291.00	ел. енергия
126	с.Коняво		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОН	127.00	Необитаема
127	с. Коняво		УЧИЛИЩНА СГРАДА	1504.00	Необитаема
128	с.Коняво		СГРАДА - КМЕТСТВО	595.00	ел. енергия
129	с.Копиловци	УПИ I кв.19	СГРАДА - ДЕТСКА ГРАДИНА	1544.18	Необитаема
130	с.Копиловци		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОН	365.62	Необитаема
131	с.Копиловци		УЧИЛИЩНА СГРАДА	1444.00	Необитаема
132	с.Лозно	УПИ IV кв.9	СГРАДА - ДЕТСКА ГРАДИНА	330.00	ел. енергия
133	с.Николичевци и Скриняно		ПОМПЕНА СТАНЦИЯ	57.35	ел. енергия
134	с. Нови чифлик		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	424.00	ел. енергия
135	с.Ново село		СГРАДА - КМЕТСТВО	134.00	л. енергия
136	с.Пиперков Чифлик		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	180.00	Необитаема
137	с.Пиперков Чифлик		СГРАДА - УЧИЛИЩЕ И ДЕТСКА ГРАДИНА	468.00	Необитаема
138	с.Пол.Скакавица		КМЕТСТВО	44.00	ел. енергия
139	с. Преколница		СОЦИАЛЕН ДОМ	1047.32	Твърдо гориево и ел. енергия/ ВЕИ - солари за БГВ
140	с.Раждавица		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	95.00	Необитаема
141	с.Раждавица		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	460.00	ел. енергия
142	с.Раждавица		КМЕТСТВО И ЗДРАВНА СЛУЖБА	342.00	ел. енергия
143	с.Радловци		СГРАДА - КМЕТСТВО	198.00	ел. енергия
144	с. Скриняно		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	850.00	Необитаема

145	с. Скриняно		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	50.00	ел. енергия
146	с.Слокощица		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОНА	136.00	Необитаема
147	с. Слокощица		УЧИЛИЩНА СГРАДА	1180.00	Необитаема
148	с.Слокощица		СГРАДА - КМЕТСТВО	368.00	ел. енергия
149	с. Слокощица		КЛУБ	97.00	ел. енергия
150	с.Соволяно		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	1434.00	ел. енергия
151	с.Соволяно		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОНА	133.00	Необитаема
152	с.Соволяно		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	910.50	ел. енергия
153	с.Соволяно		ЗДРАВНА СЛУЖБА	130.00	Необитаема
154	с.Стенско		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	272.00	ел. енергия
155	с.Стенско		ЗДРАВЕН ДОМ	172.00	Необитаема
156	с.Стенско		СГРАДА - СЪБЛЕКАЛНЯ НА СТАДИОНА	80.00	Необитаема
157	с. Таваличево		ЧИТАЛИЩНА СГРАДА	720.00	ел. енергия
158	с.Таваличево		СГРАДА - ЗДРАВНА СЛУЖБА	61.00	Необитаема
159	с. Търновлак		СГРАДА - КМЕТСТВО И ЧИТАЛИЩЕ	319.00	ел. енергия
160	с. Шипочано		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	126.00	Необитаема
161	с. Шипочано		СГРАДА ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НУЖДИ	776.55	ел. енергия
162	с.Шишковци		ГРОБИЩЕН ПАРК - СГРАДА	226.00	Необитаема
163	с.Шишковци	УПИ II-185, кв.4	СГРАДА - ДЕТСКА ГРАДИНА	296.00	Необитаема
164	с. Шишковци		УЧИЛИЩНА СГРАДА И ОБЩЕЖИТИЕ	2089.00	Необитаема
165	с.Шишковци		КЪЩА - МУЗЕЙ "ВЛ. ДИМИТРОВ - МАЙСТОРА"	175.00	ел. енергия
166	с.Шишковци		СГРАДА ДОМ-ПАМЕТНИК "ВЛ. ДИМИТРОВ-МАЙСТОРА"	1955.00	ел. енергия
167	с.Шишковц		КМЕТСТВО	395.00	ел. енергия

	и			
168	с.Ябълково	УЧИЛИЩЕ /БИВШЕ/	920.00	Необитаема
		Сума РЗП	**179535.07**	

В община Кюстендил не е налице статистическа база данни относно броя, характеристиките и състоянието на сградния фонд. Такава база данни ще бъде създадена при цялостно изпълнение на Наредва № 5 / 2005 година, За техническите паспорти на строежите, според която до 2022 година всички категории строежи на територията на Република България трябва да бъдат паспортизирани в следствие на изпълнено конструктивно обследване по реда на ЗУТ. Към момента технически паспорти имат само сградите с изпълнени проекти за енергоефективно саниране по НПЕЕМЖС и ОП Региони в растеж. Създаването на пълна база данни за сградния фонд ще даде възможности за коректен анализ на енергийното потребление и ще позволи правилното планиране на инвестициите в бъдещи проекти за енергийна ефективност. В настоящият момент Община Кюстендил има готовност за реализация на проекти за повишаване на енергийната ефективност в жилищния сграден фонд, както в направление на продължаването на НПЕЕМЖС, така и при определяне на програмните приоритети за следващия порограмен период на ЕС 2021 – 2027 година. Общината има готовност за участие и в следващият етап на НПЕЕМЖС като по голямата част около 130 от регистрираните сдружения на собственици в МЖС са с подадени документи в Българската Банка за Развитие и очакват стартирането на втори етап на програмата.

Резултатите от изпълнението на пакети от ECM в следствие на изпълнени обследвания за енергийна ефективност на сгради, собственост на община Кюстендил,проследяваме в таблица № 23

Сгради в Община Кюстендил без изпълнено повторно обследване за енергийна ефективност с изпълнени пакети и/ или частични ECM

№ по ред	Сграда	Адрес	РЗП м^2	Въвеждане в експлоатация след изпълнение на пакет от ECM	Клас на енегопотр. Преди ECM	Клас на енегопотр. След ECM	Икономия на потр.енергия годишно kWh	Икономия на първична енергия годишно kWh	Икономия на емисии CO 2 годишно, t 1
1	ОУ „Иван Вазов“	ул. «София» № 6, гр. Кюстенд	1280,00	04.12.2013 г.	G	C	338547	372537	68,432

		и							
2	Детска градина "Еделвайс" - филиал, ул. "Г. Бенковски"	гр. Кюстендил, ул. "Г. Бенковски" 10	1935,00	04.12.2013 г.	F	C	496921	553596	97,96
3	Детска градина "Еделвайс" ф ул. "Спартак" 27	ул. "Спартак" 27, гр. Кюстендил	1032,00	04.12.2013 г.	F	C	223590	262574	50,56
4	Детска градина "Мечта" - кв. "Изток"	гр. Кюстендил, кв. "Изток	1910,00	04.12.2013 г.	F	C	441716	495819	92,45
5	Детска градина "Първи юни	гр. Кюстендил, кв. "Запад	298,00	04.12.2013 г.	G	C	717730	835570	159,94
6	Детска градина "Зорница"	ул. „Проф. Г.Паскалев” № 13, гр. Кюстендил	2320,26	14.02.2018 г.	F	C	378251	499908	103,63
	ОУ "Даскал Димитрий"	бул. "Княз Ал. Дондуков	6221,00	14.02.2018 г.	D	B	616534	689145	128,10
	ПМГ „Проф.Емануил Иванов“, гр. Кюстендил	ул. „Проф. Георги Паскалев” № 11	9846,00	14.02.2018 г.	E	B	630340	766332	151,02
	ОБЩО		**27524,26**				**3843629**	**4475480**	**852,10**

Таблица № 24 Резултат от изпълнение на пакет от ECM след енергийно облследване

В част от сградите на община Кюстендил са изпълнявани ECM без да е било изпълнено енергийно обследване:

- Гимназия "Неофит Рилски-подмяна на дограмата на сградата;
- ОУ Св. Св. Кирил и Методий-топлоизолация по фасадите на сградата топлоизолация по покрива на сградатаq ,подмяна на дограмата на сградата подмяна осветителни тела, подмяна ВОИ;
- V ОУ "Христо Ботев - топлоизолация по фасадите на сградата топлоизолация по покрива на сградатаq ,подмяна на дограмата на сградата подмяна осветителни тела, подмяна ВОИ;

- IV ОУ "Иван Вазов"- топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, подмяна осветителни тела, изграждане на ВОИ, газификация;
- ДГ "Мечта" ул."Бузлуджа" № 91 - топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, изграждане на ВОИ газификация;
- ДГ "Мечта кв. "Изток", филиал - топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, изграждане на ВОИ газификация;
- ДГ "Слънце- топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата;
- ДГ "Слънце"- топлоизолация по фасадите на сградата,топлоизолация по покрива на сградата,подмяна на дограмата на сградата;
- ДГ "Здравец"- подмяна на дограмата на сградата
- ДГ "Славейче"- топлоизолация по фасадите на сградата,топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата;
- ДГ "Еделвайс" ул. "Георги Бенковски" № 10- топлоизолация по фасадите на сградата,топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, основен ремонт на ВОИ;
- ДГ "Еделвайс" ул. Спартак – филиал- топлоизолация по фасадите на сградата,топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, основен ремонт на ВОИ;
- ДГ "1 Май"- топлоизолация по фасадите на сградата ,подмяна на дограмата на сградата;
- Поликлиника ул.Яворов 4-6 - топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата, основен ремонт на ВОИ ,солана инсталация БГВ;
- Поликлиника кв. "Запад"- топлоизолация по фасадите на сградата, топлоизолация по покрива на сградата, подмяна на дограмата на сградата изграждане на ВОИ, газификация;

Община Кюстендил работи активно по всички програми осигуряващи финансиране за енергоефективно саниране на сгради частна собственост, а именно: НПЕЕМЖС и ОП Региони в растеж 2013 – 2020 година. В периода 2015 до 2018 година, на територията на гр. Кюстендил са изпълнени много проекти за енергоефективно саниране на многофамилни жилищни сгради.

Състояние на улично осветление в община Кюстендил

На база на сегашните осветители като тип и мощности и съществуващата улична мрежа и нейната натовареност , на територията на град Кюстендил,могат да се дефинират светлотехнически класове – М3,М4,М5 и М6 с номиниране по ярокост. Основно използваните светлинни източници в осветителните тела са улични осветителни тела,за закрепване на стълб с натриеви лампи с високо налягане /НЛНВ/ 70W.Парковото осветление е реализирано със сферични осветителни тела, в които са монтирани НЛНВ 45W. Има улици с подмяна на осветителите с нови със светлодиодна LED технология.

За 2019 година консумираната енергия от улично осветление е представена на следващата Диаграма :

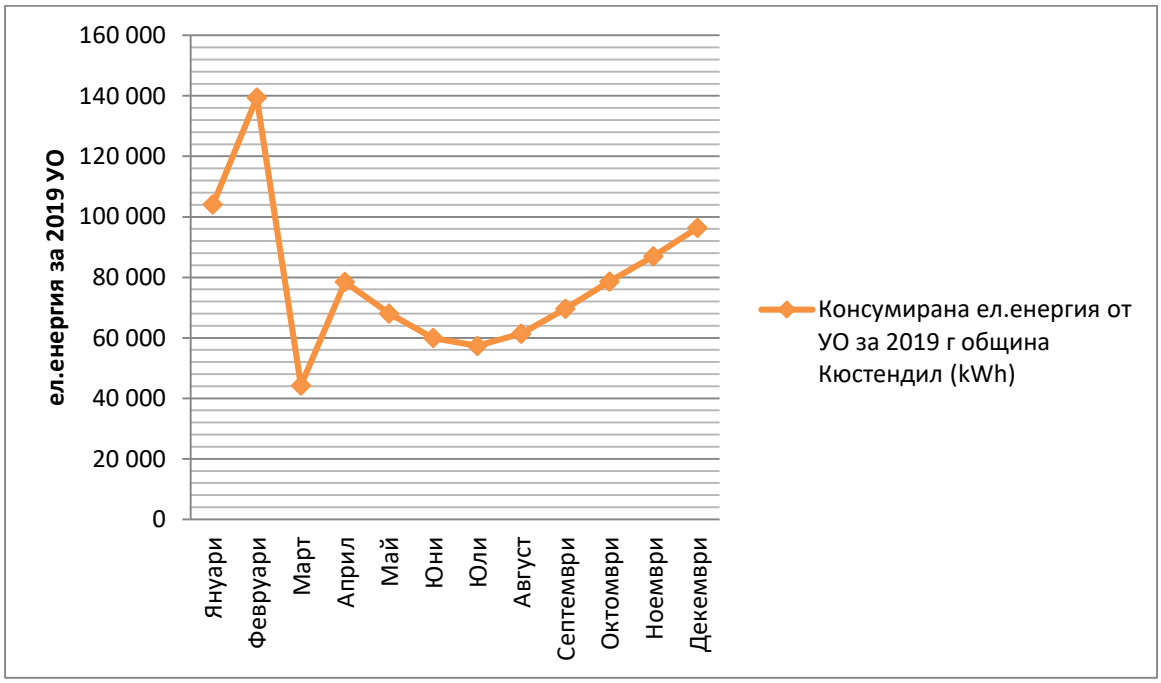

Диаграма №19 Консумирана ел.енергия от УО за 2019 г за община Кюстендил

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на общината има въведени в експлоатация шест енергийни обекта за производство на енергия от възобновяеми източници:

Собственик	Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща инсталирана	Дата на	
		РИП	Адм. област	Община	Населено място	MW	въвеждан	
"Ралица 73" ЕООД	ВЕЦ "Манастирска"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Ново село	0,4500000000	15.12.2008	Водноелектрическа енергия
"МВЕЦ Драговищица" ЕООД	ВЕЦ "Драговищица"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Горно Уйно	0,5500000000	11.01.2010	Водноелектрическа енергия
"Медиком-Електрик" ООД	ВЕЦ "Осогово"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Гърляно	0,5200000000	01.01.1927	Водноелектрическа енергия
Анатоли Георгиев Цветков	ФтЕЦ "Копиловци 1"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Копиловци	0,0050000000	16.04.2013	Слънчева енергия
Виолета Василева Цветкова	ФтЕЦ "Копиловци 2"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Копиловци	0,0050000000	16.04.2013	Слънчева енергия
"Босто" ООД	ФтЕЦ "Босто"	ЮЗ	Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил	0,0300000000	01.10.2014	Слънчева енергия

Таблица №25 Инсталирани енергийни обекти на територията на община Кюстендил

5.5 ОБЩИНА НЕВЕСТИНО

Общата териториална площ е 442 кв.км.,което й отрежда второ място в област Кюстиндил. На тази голяма територия са разположени 23 – те населени места: Ваксево, Ветрен, Длъхчево Събляр, Долна Козница, Друмохар, Еремия, Згурово, Илия, Кадровица, Мърводол, Невестино, Неделкова Гращица, Пастух, Пелатиково, Раково, Рашка Гращица, Смоличино, Страдалово, Тишаново, Цървaрица, Чеканец и Четирци. Общият брой на махалите е над 300, като най – голям е техния брой в селата Ваксево, Пелатиково, Еремия и други.

Сградите,които са собственост на Общината проследяваме в Таблица № 26

№	Акт №/дата	Описание на имота	Населено място	Необходимост от ЕЕ	Вид на сделката	Застроена площ
1	34/08.11.2000	Столова с киносалон	Ваксево		Учредено безвъзмездно право на ползване	270
2	35/09.11.2000	Противопожарно депо	Ваксево	ДА	безвъзмездно право на ползване	121
3	44/29.03.20.02	Кметство 2 ет	Ваксево	ДА	съсобственост	324
4	51/10.10.2002	Детска градина	Ваксево			624
5	74/01.04.2004	Училище	Ваксево			410
6	180/22.12.2008	Сграда музей	Ваксево			90
7	617/07003.2018	Апартамент №9 вх.Б ет.3	Ваксево	да		91.61
8	618/07003.2018	Апартамент №7 вх.Б ет.3	Ваксево	да		70.49
9	619/07003.2018	Апартамент №12 вх.Б ет.3	Ваксево	да		91.61
10	620/07003.2018	Апартамент №14 вх.А ет.2	Ваксево	да		47.57
11	621/07003.2018	Апартамент №4 вх.А ет.2	Ваксево			91.61
12	26/04.06.1998	Административна постройка	Ветрен			62
13	157/06.11.2006	Постройка (бивша помпена станция)	Друмохар			20
14	2688/11.09.2019	Училище с двор	Друмохар	да		260
15	178/07.10.2008	Административна сграда	Еремия	да		120
16	1979/07.10.2008	Сграда за читалище и културен дом	Еремия			435
17	47/16.05.2002	Административна сграда	Згурово	да		214
18	163/21.06.2007	Сграда бившо училище	Илия			327.68
19	144/02.10.2007	Сграда 2 ет	Кадровица	да	Учрудуно	125

		кметство			безвъзмездно право на ползване	
20	155/08.11.2006	Сграда за кметство	Лиляч	да		300
21	45/16.04.2002	Складова база	Мърводол			762
22	112/08.08.2006	Кметство	Мърводол	да		216
23	6/03.12.1997	Два бр двустайни апартамента	Невестино	да		60
24	39/28.03.2001	Административна сграда,ритуална зала	Невестино	да		227.67, 141.38 400
25	43/29.03.2002	Детски дом	Невестино	да		410
26	46/16.05.2002	Пералня	Невестино			200
27	141/10.07.2005	Млекопункт	Невестино			41
28	225/10.05.2010	Къща на занаятчиите	Невестино	да		36
29	256/10.08.2011	Училище	Невестино	да	Предоставени права за управление	730
30	257/01.08.2001	Сграда младежки дом 2 ет	Невестино	да	Предоставени права засобственост управление	182.2
31	279/11.07.2013	Сграда КИЦ	Невестино	да		130.5
32	580/27.09.2017	Поликлиника част от 1 ет	Невестино	да		206
33	18/08.05.1998	Училище	Неделисова Гращица	да	Учредено безвъзмездно право на ползване 4 помещения	250
34	42/27.03.2002	Училище	Пастух			171
35	145/02.10.2006	Сграда на кметство	Пастух	да		196
36	114/08.06.2006	Сграда на кметство	Пипатисово	да	Учредено безвъзмездно право на ползване	100
37	57/30.07.2003	Кметство	Раково			81
38	113/08.06.2006	Кметство	Рашка Гращица	да	Учредено безвъзмездно право на ползване	700
39	153/06.11.2006	Сграда за складово помещение	Рашка Гращица			100
40	40/28.01.2002	Здравен дом	Рашка Гращица			77.4
41	614/08.01.2018	Жилищен блок ,кухни и гараж	Рашка Гращица	да		128 160 113
42	615/26.02.2018	Жилищен блок и гараж	Рашка Гращица	да		128 21.24
43	3038/03.02.2020	Сграда за образование	Смоличано	да		222
44	3039/03.02.2020	Сграда за образование	Смоличано	да		221
45	13/07.05.1998	Училище	Страдалово			324
46	61/24.09.2003	КОЦ Кметство	Страдалово	да	Съсобственик	226.61

47	53/09.12.2002	Училище	Тишаново			61.67
48	41/27.03.2002	Комплексна сграда	Църварица		Безвъзмездно ползване и съсобственост	206.8
49	52/09.12.2002	Училище	Църварица			264.8
50	62/17.12.2003	Парцел двуетажна масивна сграда-кметство навес гараж	Църварица	да		135
51	49/22.07.2002	Училище	Четирци	да		300

По информация на Общинска администрация Невестино, в предходните шест календарни години, Общината не е изпълнявала проекти по енергийна ефективност.

Състояние на улично осветление в община Невестино

Около 50 % от уличното осветление на територията на общината е със стари осветителни тела 125W а останалите са по 70 W. До средата на настоящата година предстои да бъде направено обследване за енергийна ефективност на улично осветление.

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на община Невестино има изградена една фотоволтаична централа с инсталирана мощност 0,1300000000 MW.

5.6 ОБЩИНА РИЛА

Територията на община Рила, заема част от средна и югозападна Рила планина и нейните подножия. В състава ѝ влизат следните населени места: град Рила – административен център на общината и селата Смочево, Пастра, Падала и населено място Рилски манастир.

От програмата за енергийна ефективност на община Рила , става ясно че към 2014 г. (когато е изготвена) общо на територията на общината се намират седем общински сгради с разгърната застроена площ (РЗП) до 1000 м^2 и пет общински сгради с РЗП над 1000 м^2.

Общинска сграда	Разгърната застроена площ до 1000 м^2	Разгърната застроена площ над 1000 м^2
административна сграда на кметство с. Пастра	176	-
ОДЗ: „Т. Миладинова“	960	-

Поликлиника	798	-
ДВХПР с. Пастра – блок 1	880	-
ДВХПР с. Пастра – блок 2	380	-
ДВХПР с. Пастра – блок 3	540	-
Килийно училище	200	-
административна сграда на Община Рила:	-	1 089,63
СОУ „А. Попстоянов“:	-	3 814
Болница и ЦСМП	-	1 284
Културен дом гр. Рила	-	2 073
Читалище с. Смочев	-	1 113

Таблица №27 Общински сгради- община Рила

От представените данни на ЧЕЗ България се е установило , че община Рила е една от малкото общини в България, която запазва потреблението на електроенергия в относително равни количества всяка година. Докато през 2010 г. са необходими за потребностите на общината 4 253 МВтч., то през 2011 г. необходимото количество е 6 326 МВтч. Това се дължи именно на факта, че през 2010 г. започват обследвания и санирания на сгради, общинска собственост, които преминават от течно или твърдо гориво към електричество.

През програмените период 2007-2013 г., община Рила е изпълнила няколко проекта за енергийна ефективност.

- „Основен ремонт на сграда, парна инсталация и парково пространство на ОДЗ „Т. Миладинова”,като е извършено е саниране на сградата - външна изолация на стени, подмяна на дограма с ПВЦ стъклопакет, ремонт на парна инсталация и подмяна на котел, монтирани са соларни батерии.
- Частично са подменени прозорци с алуминиева дограма със стъклопакет в ОУ „Аверкий Попстоянов” гр. Рила.през 2007 г. на стойност 2 000 лв.
- Частично са подменени и прозорци и витрини с алуминиева дограма и стъклопакет на Административна сграда на общинска администрация Община Рила в гр. Рила.през 2010 г. Стойността на направената инвестиция е 30 000 лв., като трябва да вметнем, че в тази сума се включва и сградата на ОНЧ Хр. Ботев – Културен дом и сградата на Общежитието, които не попадат в обхвата на действащата през периода 2007 2013 г. програма.

Проектите изпълнявани от община Рила и финансирани изцяло или частично със средства от европейски фондове,национални или регионални или транс национални програми за периода 2014-2019 г. :

- Проект с ИД 10/321/01652 „Реконструкция и рехабилитация на път III-07-Рила-Рилска манастир,км.13-336-Падала - по проекта са извършени СМР свързани с реконструкция и рехабилитация па пътя,като той е финансиран по Програма за развитие на селските райони 2007-2013,Мярка 321 „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони,подкрепена от ЕЗФРСР
- Проект с ИД 10/322/00624 „Реконструкция на централна градска част. Подмяна на улично осветление и ремонта на тротоарна настилка в гр. Рила ,община Рила- обновена е централната градска част чрез извършена подмяна на ул. Спортела,ул. Свети Иван Рилск Проекта е финансиран по програма за развитие на селските райони 2007-2013 г Мярка 322 „Обновяване и развитие на населените места подкрепена от ЕЗФРСР
- Проект „Намаляване на емисийте на парниковите газове на територията на община Рила чрез енергийна ефективност на образователната инфраструктура“- въведени са мерки за ЕЕ в скрадата на СОУ „Аврекин Попстоянов“. Проекта е финансиран от Национален доверителен Еко Фонд „Национална схема за зелени инвестиции“
- Проект „Съвместими инвестии в енергийната ефективност“ – Внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на община Рила. Проекта е финансиран по програма за трансгранично сътрудничество между Република България и Република Северна Македония за периода 2014-2020 г
- Ремонт обзавеждане и оборудване на общинска образователна инфраструктура- ОДЗ „Теодора Миладинова“- Извършване на СМР на сградата включващо подмяна на покрив,подмяна на ВИК инсталация ,направа на външна изолация по стени ,доставка на ново обзавеждане и поставяне на видеонаблюдение. Проекта е финансиран по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването ,подобряването,или разширяването на всикчи видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г

Състояние на улично осветление в община Рила

В община Рила към 2014 година уличното осветление е недостатъчно и в не малка част не функционира. Уличното осветление в град Рила и селата в общината се осъществява с осветителни тела, в които са монтирани натриеви лампи с високо налягане (НЛВН) и живачни лампи с мощност, 250W, 125W, и 70W. Тези светлоизточници са неикономични, тъй като се характеризират с много нисък коефициент на полезно действие. Преобладаващата част от осветителните тела са

морално остарели и немогат да покрият нормативните критерии за осветеност на уличното платно. Включването и изключването се извършва с помощта на локално инсталирани фотоклетки или ръчно регулируеми часовници, които сработват с известно закъснение и по този начин се увеличава времето на работа на системата.

Мерките, които общината е предприела за подмяна на старото улично осветление с ново по енергоефективно е изработен е проект за модернизация на осветителната уредба на населените места в община Рила обхващащ гр. Рила, с. Смочево, с. Пастра, с. Падала и н.м. Рилски манастир. Проекта е на стойност 35 568 лв. Направена е частична подмяна на осветителните тела в гр. Рила чрез монтаж на енергоспестяващи осветителни тела в района на Централна градска част на гр. Рила и ул. „Спортела" и ул."Св. Иван Рилски", с който е ремонтирана тротоарна уредба и са поставени нови осветителни тела на 3,2 км от главната улица на стойност 44 807 лв. частично подменени осветителни тела в селата Смочево., с. Пастра с. Падала

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на община Рила са инсталирани следните енергийни обекти:

Собственик	Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща	Дата на въвеждане в	
		РИП	Адм. област	Община	Населено място	MW		
"Българско акционерно дружество Гранитоид" АД	Каскада "Рила"	ЮЗ	Кюстендил	Рила	Рила	233,000,000,000	01.01.1949	Водноелектрическа енергия
"Българска индустрия" ЕООД	ФтЕЦ "Индустрия"	ЮЗ	Кюстендил	Рила	Смочево	0,1480000000	27.09.2011	Слънчева енергия
ЕТ "Фешън Топ Модълс - Димитрина Калъмбова"	ВЕЦ "Рилец"	ЮЗ	Кюстендил	Рила	Рила	0,1100000000	05.08.2008	Водноелектрическа енергия
"ВИИВ - Енерджи" ООД	ФтЕЦ "Смочево"	ЮЗ	Кюстендил	Рила	Смочево	0,2000000000	02.04.2012	Слънчева енергия

Таблица 28 Енергийни обекти община Рила

5.7 САПАРЕВА БАНЯ

Център на общината е град Сапарева баня,като в обхвата и попадат пет населени места: град Сапарева баня, селата Сапарево, Овчарци, Ресилово и курорта Паничище в най-красивата едноименна местност в Рила.

Към 2014 година когато е изготвена програмата за енергийна ефективност на община Сапарева баня, едната част от сградния фонд на общината не се използва и там на този етап не са предвиждани мерки за ЕЕ, т.е. сградите и не са разгледани в изготвения и план.
Външните стени на повечето стари сгради имат в пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство. В над 80% от съществуващия сграден фонд сутеренитe и таванските плочи са без топлоизолация. Топлинните загуби през прозорците и балконски врати достигат до 50% от общите топлинни загуби на сградите. Този сграден фонд ще съществува дълго и е необходимо да се вземат мерки за възстановяването му, ако за всеки конкретен случай това е икономически оправдано.

Наличният сграден фонд на територията на Общината по отношение на собственост се разглеждат като сгради:

- Общинска собственост;
- Частна собственост.

Сградният фонд на община Сапарева баня включва:

- сгради за изпълнение на функциите на органите на местното самоуправление и местната администрация;
- обществено обслужващи сгради - училища, детски градини, галерия и читалища;
- помещения в сгради;
- индивидуални къщи- представляващи жилищния фонд на общината и др.

По отношение на предназначението на сградите се приеме следната квалификация на сградите :

1. жилищни:

а) еднофамилни индивидуални къщи;

б) смесени сгради.

2. нежилищни (сгради, които са публична собственост или се използват от обществеността):

а) сгради за административно обслужване;

б) сгради в областта на образованието (учебни, детски градини и др.);

в) други сгради за обществено ползване (сгради в областта на социалните дейности, читалища и др.).

През последните години голяма част от Общинския сграден фонд е реновиран, като са приложени мерки за осигуряване на енергийна ефективност.

№	Вид на общинската сградаа	Адрес	Година на въвеждане в експлоатация	РЗП	Инсталация за производство на енергия от ВИ	Година на въвеждане на инсталацията
1	ОбА Сапарева баняадминистративна сграда	гр. Сапарева баня, ул. "Германея" №1	1999г.	721.20	Внедрено отопление с геотермална енергия Реновирана 2013г. Фонд „ФЕВИ”	2001
2	ОбА Сапарева баняпристройка	гр. Сапарева баня, ул. "Германея" №1	2007г.	938.16	Внедрено отопление с геотермална енергия	2007г
3	Читалище "Просветен лъч" гр.Сапарева баня	гр. Сапарева баня, ул. "Германея" №1	1980г.	1625.64	Внедрено отопление с геотермална енергия Реновирано 2009г. по ПРСР - 2007-2013	2001
4	Градска поликлиника	гр. Сапарева баня, ул. "Германея" №38	1976г.	780	Внедрено отопление с геотермална енергия Реновирана през 2019г. по Програма „Красива България”	1976г
5	Масивна сграда СУ "Христо Ботев"	гр. Сапарева баня, ул."Княз Борис I" №3	1923г.	2100	Внедрено отопление с геотермална енергия Реновирана през 2012г. по ОП „Регионално развитие” 20072013	2001г
6	Пристройка към ОУ "Христо Ботев" с предназначение "Покрит плувен басейн".	гр. Сапарева баня, ул. "Трети Март " №2	2010г.	709.88 кв.м	Внедрено отопление с геотермална енергия	2010г
7	Масивна сграда ДГ "Св. Анна"	гр. Сапарева баня, ул."Отец Паисий" №10	1982г.	1900.06	Внедрено отопление с геотермална енергия Реновирана 20182019г. по ПРСР 2014-2020	2003г

8	Сграда на стадиона	гр. Сапарева баня, ул. "Германея" №61	1975г.	388		
9	Кметство административна сграда-II етаж	с. Сапарево, ул. "Христо Ботев" №24	1978г.	444		
10	Кметство административна сграда-II етаж	с. Овчарци, ул. "Рилски езера" №44	1952г.	198		
11	Кметство административна сграда	с. Ресилово, ул. "Захари Зограф" №2	1985г.	1035		
12	Масивна сграда - здравна служба и детска градина	с. Ресилово, ул. "Цар Самуил" №1	1962г.	520	Реновирана 20182019г. по ПРСР 2014-2020	
13	ОУ " Св. Климент Охридски "с. Сапарево с РЗП 2 200 кв.м. - използват се само около 200 кв.м. от сградата	с. Сапарево, ул. "Христо Ботев" №24	1937г.	200		
14	ОУ " Св. Иван Рилски " с. Ресилово с РЗП 1460 кв.м.- не се използва сградата	с. Ресилово , ул. "Синчец" №7	1936г.	1460		
15	ОУ " Кирил и Методий" ,с.Овчарци с РЗП 640 кв.м.- не се използва сградата	с. Овчарци,ул. "Иван Рилски" №12	1940г.	640		
16	ДСП в сградата на ПГТА "Алеко Константинов"	гр. Сапарева баня, ул. "3 март " №2		315		
17	Общински гараж град Сапарева баня	град Сапарева баня , ул."Княз Борис" 3		407		
18	Етнографски музей	град Сапарева баня , ул.Трети март 2	11.09.2015г.	409.80	Внедрено отопление с геотермална енергия	2015

19	Художествена галерия	град Сапарева баня , ул."Княз Борис" 3	14.05.2013	210.20	
20	Масивна сграда ДГ	с. Овчарци, ул. "Рилски езера" №43	1980г.	682	Реновирана 2018-2019г. по ПРСР 2014-2020

Таблица № 29 Общински сгради с мерки за ЕЕ – община Рила

Състояние на улично осветление в община Сапарева баня

Уличното осветление е един от основните консуматори на ел. енергия и генератор на разходи в бюджета на Община Сапарева баня. От страна на общината през последните 5 (пет) години по системата за улично осветление е извършена цялостна подмяна на старите неефективни живачни осветители чрез монтаж на нови осветителни тела с модулни светодиодни осветители с инсталирана мощност до 46W, 24W и 12W (LED лампи)и до 50 000 часа работа от ново поколение за улично осветление с висока енергийна ефективност, високи експлоатационни характеристики и с възможности за бъдещо развитие и усъвършенстване на системите за улично осветление. До края на 2015 г. е извършено обследване за ЕЕ и е извършена цялостна подмяна на 1381 броя осветителните тела от уличното осветление на общината във всяко едно от 4-те населени места от община Сапарева баня след сключен Еско договор с предмет: „Изпълнение на енергоефективни дейности с гарантиран резултат (ЕСКО услуги) с цел намаляване на енергопотреблението на уличното осветление, чрез подмяна на съществуващи осветителни тела със светодиодни осветителни тела, поддръжка и енергиен мениджмънт в населените места - гр.Сапарева баня, с. Сапарево, с. Овчарци и с. Ресилово от територията на община Сапарева баня" след проведена обществена поръчка по ЗОП в изпълнение на Общинската дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива за периода 2011 - 2021 г.

Разходите,които Общината е направила за улично осветление в рамките на предходната календарна година проследяваме на Диаграма № 18

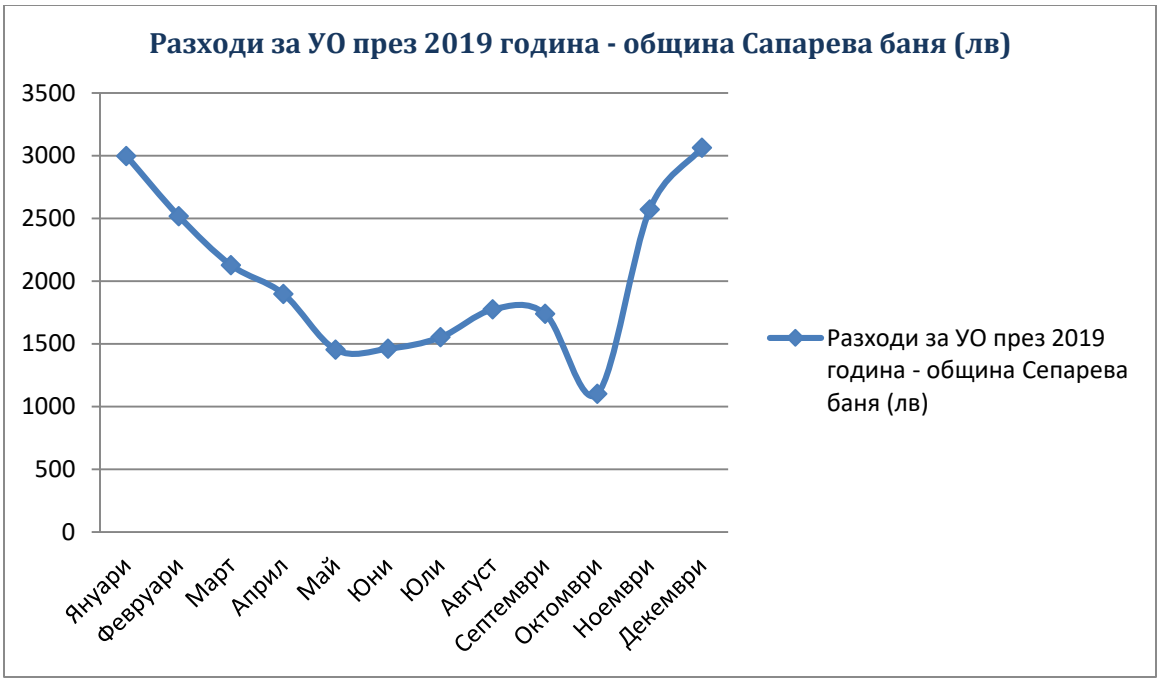

Диаграма №20 Разходи за УО за 2019 г на община Сапарева баня

В резултат от изпълнението на Еско договора, сключен през 2015г. са постигнати следните резултати към момента на изготвянето на програмата и за ЕЕ:

Година	Достигнат процент на годишна икономия на ел. енергия от системата за улично осветление	Договорени числени стойности на показателите по чл.3, алинея 1 от ЕСКО договора	Спестени емисии CO2	Договорени числени стойности на показателите по чл.3, алинея 1 от ЕСКО договора
	MWh		Ton	
2018	477 142 kWh/година	*Не по-малко от 454 983 kWh/година*	390,78t CO_2/ год.	***310,75t CO_2/год.***
2017	460 396 kWh/година		377,06t CO_2/год.	
2016	318 612 kWh/година		260,94 t CO_2/год.	
			Изчислени при емисионен фактор за електрическата енергия от 0,819 **t/MWh**	

Таблица №30 Резултати от изпълнение на Еско договор община Сапарева баня

Чрез реализацията на ЕСКО договора, касаещо подобряване състоянието на уличното осветление, община Сапарева баня постигна следните цели:

- Постигане на нормативно изискуемата интензивност на осветлението в съответствие с изискванията с европейските и български стандарти;

- Намаляване на преките разходи на общината за улично осветление при осигурено такова; подобряване качеството и намаляване разходите по експлоатацията и обслужването му;

- Непрекъснат контрол на светлотехническите и енергийни параметри на елементите на осветителната уредба чрез автоматично управление на осветлението в населените места;

- Подобряване качеството и намаляване разходите по експлоатацията и обслужването му;

- Намаляване на емисиите на парниковите газове в резултат на намалената консумация на електрическа енергия;

- Обезпечаване на безопасното движение на МПС и пешеходци през тъмната част на денонощието и др.

През 2018г. са изпълнени строителни и монтажни работи за ремонт и модернизация на ДГ "Св. Анна", гр. Сапарева баня и на базите в с. Ресилово и с. Овчарци, включващи и вертикална планировка с цел подобряване на образователната среда и инфраструктура и подобряването мерките за енергийна ефективност и качеството на живот на децата в община Сапарева баня. Проектът включва и поставянето на соларни панели. Слънчевата светлина е общодостъпна и това я прави най-устойчивият източник на електроенергия. Добивът на електричество чрез фотоволтаици става все по-достъпен способ за намаляване на сметките за електричество на домакинства, офиси и административни сгради

През 2019г. в изпълнение на проект: „Балнеологичният туризъм- бъдещето на здравето", финанисиран по Програма Интеррег ИПП България –Сърбия 2014-2020, включващ дейности за рехабилитация на обществен парк „Николай Хайтов" е изградено чисто ново енергоикономично парково осветление в парка

През 2019г. са осъществени мерки за енергийна ефективност, включващи подмяна на дограмата, външно саниране и вътрешен освежителен ремонт на градската полинклиника в град Сапарева баня в изпълнение на проект: ***„Прилагане на мерки за енергийна ефективност за сграда с идентификатор 65365.601.941.2 и 65365.601.941.3 по кадастралната карта на гр. Сапарева баня, с предназначение Поликлиника, находяща се в УПИ IV - за баня и поликлиника, кв. 126 по регулационния план на гр. Сапарева баня с нов идентификатор 65365.601.941 по кадастралната карта на гр. Сапарева баня"*** по Програма „Красива България - 2019", мярка М02 „Подобряване на социалната инфраструктура". Извършването на строително-ремонтните работи ще осигури по-

добри условия за посетителите и работещите, топлинен комфорт и ще доведе до намаляване на разходите за енергия, по–високо качество на жизнената среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

През 2019г. е изграден резервоар с 2 броя камери с вместимост по 500 м^3 всеки по проект: ***„Направа на резервоар за минерална вода и довеждащ и отвеждащ водопровод- град Сапарева баня",*** финансиран по Национален доверителен екофонд. Рационалното използване на лечебната минерална вода е един от най-важните и стратегически ресурси на общината за развитието на общината. Изграждането на резервоара ще осигури постоянен дебит на водата, която захранва 8 басейна на открито и 4 закрити басейна и редица хотели и места за настаняване в общината.

През 2019г. в градски парк „Николай Хайтов" е монтирана беседка със соларна система, която да осигурява достъпност за всички посетители на парка/ жителите на града, деца и туристи/ до безплатно захранване на мобилните им и ел. устройства/ в изпълнение на проект: **„Еко парк „Николай Хайтов" за алфа поколение '2013 – спасителите на планетата"** , класиран на второ място в конкурс „ЕКООБЩИНА 2019" за български общини с население под 10 000 жители. Реализацията на проекта осигури по-добри условия за рекреация, спорт, отдих за трайно задоволяване на обществените потребности и подобряване на условията за туризъм чрез еко модернизиране на средата в обществен парк „Николай Хайтов" в град Сапарева баня чрез ефективно използване на ресурсите в изпълнение на общинската политика за устойчиво поддържане,опазване и развитие на зелената система и околна среда в община Сапарева баня. Модернизираната заобикаляща ЕКО среда в парка довежда не само до подобряване качеството на живот на жителите на града, но и ще осигури добра и устойчива общинска политика в обновяването на публичните пространства на парка, управлението му и промотирането му като място за отдих и релакс за всички посетители в отговор на повишените Европейски изисквания за опазване на околната среда.

Община Сапарева баня има изпълнен партньорски проекти в областта на енергийната ефективност,като чрез успешно международно партньорство се е осъществил ***Международен проект INTENSE IEE/07/823/SI2.500392 - От Естония до Хърватска:интелигентни мерки за икономия на енергия за общински сгради в страните от Централна и Източна Европа INTENSE***., който се е реализирал в периода 1 октомври 2008 до 30 септември 2011 с 12 страни от 28 партньора,–от които са участвали множество организации, общини и експерти. Проектът предоставя информация за мерки по интелигентна икономия на енергия в общински сгради от "старите" към "новите" членове на ЕС и присъединените страни

от Централна и Източна Европа. Служители от ОбА Сапарева баня и представители на местния неправителствен сектор са взели участие в работни срещи и обучения, организирани в рамките на проекта където са споделени опит и добри практики за използване на ВЕИ.

Сектор възобновяеми енергийни източници

Община Сапарева баня има най-голям потенциал за използване на геотермалната енергия, слънчевата енергия, следвана от енергията от биомаса и водната енергия, като основни възобновяеми енергийни източници за задоволяване на енергийните потребности.

Инсталираните енергийни обекти на територията на общината са:

Собственик		Енергиен обект						
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща инсталирана	Дата на	Вид възобновяем източник
		РИП	Адм. област	Община	Населено място	MW	въвеждан	
"Германеа" ООД	МВЕЦ "Джерман"	ЮЗ	Кюстендил	Сапарева баня	Сапарева баня	29,000,000,000	17.11.2010	Водноелектрическа енергия
"Ековат - СБ" ЕООД	ФтЕЦ "Сапарево"	ЮЗ	Кюстендил	Сапарева баня	Сапарево	50,000,000,000	02.07.2012	Слънчева енергия
"Елсолар Инженеринг" ЕООД	ФтЕЦ "Овчарци"	ЮЗ	Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци	0,0050000000	04.05.2012	Слънчева енергия
Валентин Малинов Джаджаров	ФтЕЦ "Овчарци 2"	ЮЗ	Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци	0,0050000000	28.10.2013	Слънчева енергия
Милан Александров Раков	ФвЕЦ "Милан Раков"	ЮЗ	Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци	0,0053000000	26.08.2016	Слънчева енергия

Таблица № 31Инсталирани енергийни обекти в община Сапарева баня

5.8 ОБЩИНА ДУПНИЦА

Територията на община Дупница е 359 км^2 или 0.32 % от територията на Република България. Средната надморска височина е 946.3 м.
На изток община Дупница граничи с общините Сапарева баня и Самоков, на запад с община Бобов дол, на север с община Радомир, а на юг с общините Рила и Бобошево.
Община Дупница обхваща землищата на 17 населени места: гр.Дупница и 16 села, от които:
• 7 кметства: с.Баланово, с.Бистрица, с.Джерман, с.Крайници, с.Самораново, с. Червен брег и с.Яхиново;

• 9 кметски наместничества: с. Блатино, с. Грамаде, с. Делян, с. Дяково, с. Крайни дол, с. Кременик, с. Палатово, с. Пиперево, с. Тополница, с. Яхиново.

Наличният сграден фонд на територията на Общината по отношение на собственост се разглеждат като сгради:

- Общинска собственост;
- Частна собственост.

Сградният фонд на община Дупница включва: сгради за изпълнение на функциите на органите на местното самоуправление и местната администрация; обществено обслужващи сгради - училища, детски градини и читалища; помещения в сгради; музеи, художествени галерии, спорни зали и др. блокове и индивидуални къщи-представляващи жилищния фонд на общината и др.

По отношение на предназначението на сградите се приеме следната квалификация на сградите :

1. Жилищни:
а) еднофамилни индивидуални къщи;
б) жилищни сгради (блокове) с ниско и средно застрояване;
в) смесени сгради;

2.Нежилищни (сгради, които са публична собственост или се използват от обществеността):
а) сгради за административно обслужване (административни, кметсва, и др.);
б) сгради в областта на образованието (учебни, детски градини и др.);
в) други сгради за обществено ползване (сгради в областта на социалните дейности,читалища и др.).

Състоянието на общинския сграден фонд и на сградния фонд в жилищния сектор в община Дупница не се различават от тези в страната за населени места от този тип, като основните причини за високата енергоемкост са: наследена енергоинтензивна структура в строителството в зависимост от годините на построяване – външните стени на повечето стари сгради са с неизолирани стени имат до 5 пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство, сутерените и таванските плочи също са без топлоизолация, топлинните загуби през старата морално остаряла дограма - прозорци и врати достигат до 50 % и неефективното отопление и осветление. На територията на община Дупница функционират седем средни и седем основни училища. Има шест детски градини, и един Център за настаняване от семеен тип.
Общият извод, който е направен в програмата за енергийна ефективност на общината е, че има потенциал за прилагане на мерки за енергийна ефективност в община Дупница.
Общински сгради на територията на община Дупница проследяваме на Таблица № 32

№	ОБЩИНА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	АДРЕС	ИМЕ НА СГРАДАТА	ВИД НА СГРАДАТА

1	Дупница	Дупница	."Страхил Войвода" №5	СУ "Св. Паисий Хилендарски"	Училище
2	Дупница	Дупница	Ул."Цар Самуил" №9	ПГ "Христо Ботев"	Училище
3	Дупница	Дупница	Ул."Кулата" №13	ОУ "Евлоги Георгиев"	Училище
4	Дупница	Дупница	Ул."Братя Миладинови" № 3	ОУ "Неофит Рилски" Училище	Училище
5	Дупница	Дупница	Ул."Велико Търново" №19	ОУ."Св.св.Кирил и Методий	Училище
6	Дупница	Дупница	Ул."Венелин" №92	СУ "КлиментОхридски"	Училище
7	Дупница	Дупница	Ул."Орлинска" №13	ОУ "ХристакиПавлович"	Училище
8	Дупница	с.Крайници	Ул."Здравец" №1	ОУ "Христо Ботев"	Училище
9		с.Самораново	Ул. "Георги Димитров"№28	ОУ "Христо Ботев"	Училище
10	Дупница	с.Яхиново	Ул. "Христо Ботев"№69	ОУ "Св.св. Кирил и Методий	Училище
11	Дупница	Дупница	Ул. "Велико Търново" № 6	ПГ по хранително -вкусовии химични технологии	Училище
12	Дупница	Дупница	Ул. "Велико Търново" №8	ДГ "Калина"	Детска градина
13	Дупница	Дупница	Ул. "Клисура" №2, ул. "Изгрев" № 24А, ул."Христо Ботев" №41, с.Самораново	ДГ "Зора"	Детска градина
14	Дупница	Дупница	Ул. "Бачо Киро" №18, ул. "Бачо Киро" бл.5, ул. "Патриарх Евтимий" бл.9, ж.к. "Бистрица" бл.6, вх. А, ет.1	ДГ "Слънце"	Детска градина
15	Дупница	Дупница	Ул."Втори януари" №16, ул. "Никола Малашевски" №9, с.Джерман, ул."Коста Петров" №30	ДГ "Мечта"	Детска градина
16	Дупница	Дупница	Ул. "Витоша" №1, ул. "Еделвайс" №12, с.Бистрица	ДГ "Детелина" Детска градина	Детска градина
17	Дупница	с.Яхиново	Ул."Велико Търново" №40, с.Червен Брег, ул. "Пионерска" №30, с. Крайници, ул."Младост" №8	ДГ "Радост"	Детска градина
18	Дупница	с..Яхиново	Ул."Христо Ботев" №46	НЧ "Пробуда 1939"	Народно читалище
19	Дупница	с.Червен брег		НЧ "Христо Ботев 1911"	Народно читалище
20	Дупница	с.Баланово		НЧ "Пробуда 1902"	Народно читалище
21	Дупница	с.Джерман	Ул."Коста Петров" №45	НЧ "Пробуда 1926"	Народно читалище
22	Дупница	с.Самораново	Ул."Раковска" №1	НЧ "Пробуда 1927"	Народно читалище
23	Дупница	с.Битрица	Ул."Кирил и Методи"	НЧ "Светлина	Народно

			№ 2	1927”	читалище
24	Дупница	с.Крайници		НЧ “Развитие 1910”	Народно читалище
25	Дупница	Дупница	Пл.”Свобода” №1	НЧ “Зора 1858”	Народно читалище
26	Дупница	Дупница	Ул. “Венелин” № 90	НЧ “Христо Ботев 1978”	Народно читалище
27	Дупница	Дупница	Ул.”Христо Ботев№1, ет.3	НЧ “Генерал Георги Тодоров”	Народно читалище
28	Дупница	Дупница	Ул.” Саморанска” №9	НЧ “Спартак 2006”	Народно читалище
29	Дупница	Дупница	Ул.Отовица” №22	НЧ “П.Славейков 1978”	Народно читалище
30	Дупница	Дупница	Ул. “Христо Ботев”	Младежки дом	Мл. дом
31	Дупница	Дупница	Ул.”Охрид”№3	Бюро по труда	Административна сграда
32	Дупница	Дупница	Ул. “Охрид” №3	ДСП и ДСХ	Административна сграда
33	Дупница	Дупница	Пл.”Свобода” 1	Общинска администрация	Административна сграда
34	Дупница	Дупница	Ул. “Солун”	Стара поликлиника	Административна сграда
35	Дупница	Дупница	Ул. “Св. Георги” №2	МБАЛ Св.Ив.Рилски	Болница
36	Дупница	Дупница	Ул. “Отец Паисий”	МБАЛ Св.Ив.Рилски	Болница
37	Дупница	Дупница	Ул. “Св.Иван Рилски”	ГУМ	Търговски обект
38	Дупница	Дупница	Пл. “Свобода”	Джамия	Галерия
39	Дупница	Дупница	Ул. “Иван Вазов”	Околийска къща	Галерия
40	Дупница	Дупница	Ул. “Христо Ботев”	Исторически музей	Музей
41	Дупница	Дупница	Ул. “Николаевска” №72	Жилищна сграда	Жилищна сграда
42	Дупница	Дупница	Ул. “Андон Величков	Спортна зала	Спортна
43	Дупница	Дупница	Ул. “Княз Борис I”	Исторически музей”	Музей
44	Дупница	Дупница	Ул.”Неофит Рилски” №9	“ВиК Дупница”	Административна
45	Дупница	Дупница	Ж.к. “Бистрица”	"Яворов НЧ 1978"	Администр ативна
46	Дупница	с.Пиперево		Административна сграда	Кметство
47	Дупница	с.Блатино		Административна сграда	Кметство
48	Дупница	с.Палатово		Административна сграда	Кметство
49	Дупница	с.Яхиново		Административна сграда	Кметство
50	Дупница	с.Балаково		Административна сграда	Кметство
51	Дупница	с.Самораново		Административна сграда	Кметство
52	Дупница	с.Грамаде		Административна сграда	Кметство
53	Дупница	с.Бистрица		Административна сграда	Кметство

54	Дупница с	Джерман	Административна сграда	Кметство
55	Дупница	с.Крайни дол	Административна сграда	Кметство
56	Дупница	с.Крайници	Административна сграда	Кметство
57	Дупница	с.Червен брег	Административна сграда	Кметство
	Дупница	с.Кременик	Административна сграда	Кметство
58	Дупница	с.Дяково	Административна сграда	Кметство
59	Дупница	с.Делян	Административна сграда	Кметство
60	Дупница	с.Тополница	Административна сграда	Кметство

- През 2015 г. община Дупница е изпълнила проект: - "Изграждане на улично енергоефективно осветление" чрез финансиране по Фонд Козлодуй. Постигнати цели: намаляване разхода на ел. енергия. Стойност на проекта: 1000000,00 лв.
- През 2016 г. в община Дупница е одобрен и изпълнен проект за „ Подобряване на енергийната ефективност на ОДЗ№11"Таушаница", чрез енергостяващи мерки относно оградните стени, покрива и подмяна на дограмата, финансиран чрез "Национален доверителен фонд". Стойността на проекта е 278 250,47 лв
- Изпълнила е проект "Повишаване на енергийната ефективност в сгради от важно социално значение в Община Дупница" като проекта цели повишаване на енергийната ефективност в ОУ „Кирил и Методий", ОУ „Климент Охридски"; ПГ „Христо Ботев"; СОУ „Паисий Хилендарски"; МБАЛ „Св. Иван Рилски"; ОДЗ „Таушаница"; ОУ „Евлоги Георгиев" и ОУ „Неофит Рилски, чрез газификация и подмяна на отоплителните инсталации. Изпълнили са енергоспестяващи мерки в *МБАЛ „Св. Иван Рилски"*- промяна на горивна база на природен газ и подмяна на котел и горелка за работа на природен газ. *ОУ"Евлоги Георгиев"*- подмяна горивна база и изграждане на котелна централа на газ с нов газов кондензен котел с модулираща горелка. *Гимназия "Христо Ботев"*- подмяна горивна база, котел и нафтова горелка с нов газов кондензен котел и газова модулираща горелка. *ОУ"Св.Св.Кирил и Методий"*- подмяна горивна база и 2 броя нафтови горелки с нови газови модулиращи горелки. *ОУ"Св.Климент Охридски*"- подмяна горивна база и 2 броя нафтови горелки с нови газови модулиращи горелки, подмяна осветителни тела. *ОУ"Неофит Рилски"*- подмяна горивна база и 2 броя нафтови горелки с нови газови модулиращи горелки, подмяна 26 осветителни тела. *СОУ"Св.Паисий Хилендарски"*- подмяна горивна база и нафтова горелка с нова газова

модулираща горелка, подмяна на осветителна инсталация. *ОДЗ"Таушаница*"- Подмяна на котелното отделение. Проекта е финансиран по Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009- 2014 Програма BG04"Енергийна ефективност и възобновяема енергия", процедура BG04-02-03

- „Въвеждане на енергоспестяващи мерки в ОДЗ№11"Таушаница", гр.Дупница с цел подобряване на енергийната ефективност на ОДЗ№11"Таушаница", гр.Дупница" чрез енергостяващи мерки относно оградните стени, покрива и подмяна на дограмата. Извършена е топлоизолация на външни стени, на покривна плоча, тавани и подове, смяна на дървена дограма с ПВЦ, подмяна на съществуващото осветление с енергоспестяващо. Проектът е финансиран от Национален доверителен екфонд
- BG161PO001/1.1- 01/2007 "Да посрещнем предизвикателствата на новия свят" , подменени са отоплителни системи в 3 училища и 4 детски градини на територията на град Дупница. Подменена дървена и метална дограма с двоен PVC стъклопакет. Монтирани 28 слънчеви колектора в 3 училища и 4 детски градини на територията на град Дупница. Топлоизолирани външни стени. Изолирани тавански плочи и покриви. Ремонтирани електрически и осветителни системи в 3 -те училища и 4 - те детски градини. Ремонтирани В и К мрежи и санитарни възли в 3 -те училища и 4 -те детски градини Положена нова настилка от паркет и гранитогрес. Ремонтирани вътрешни стени. Обновено оборудване на учебни стаи, занимални, помещения за хранене и почивка, работилници и специализирани кабинети в 3-те училища и 4-те детски градини. Изпълнени са следните енергоспестяващи мерки: ЦДГ"Детелина"-топлинно изолиране на външни стени, подмяна на съществуваща дограма с PVC стъклопакет, топлинно изолиране на покрив, настройка и ремонт на топлоснабдяването, автоматизация и ремонт на топлоснабдяването. Детска ясла "Пролет"- топлинно изолиране на външни стени, подмяна на съществуваща дограма с PVC стъклопакет, топлинно изолиране на покрив, настройка и ремонт на топлоснабдяването, автоматизация и ремонт на топлоснабдяването. Проектът е финансиран по ОП „Регионално развитие" 2007- 2013
- Подобряване енергийната ефективност на ОУ "Евлоги Георгиев" – гр. Дупница,предприети са топлоизолация на външни стени, Топлоизолация на покрив, финасирането е осигурено от Национален доверителен екофонд - финансиране на проекти в рамките на националната схема за зелени инвестиции
- Подобряване енергийната ефективност на Общински драматичен театър „Невена Коканова" с период за изпълнение 01.08.2012г.- 30.10.2013г.

Извършени са топлоизолация на външни стени, топлоизолация на покрив, топлоизолация на под, подмяна на съществуващата дограма с ПВЦ, доставка и монтаж на климатична отоплителна инсталация. Финансиран е от Национален доверителен екофонд - финансиране на проекти в рамките на националната схема за зелени инвестиции.

- Подобряване енергийната ефективност на ЦДГ "Зора" – гр. Дупница. Период на действие на проекта 01.08.2012г.- 30.10.2013г. Извършена е топлоизолация на външни стени, топлоизолация на покрив, топлоизолация на под, подмяна на съществуващата дограма с ПВЦ, доставка и монтаж на соларна инсталация БГВ
- Въвеждане на евергоспестяващо улично осветление в гр.Дупница. Извършен е демонтаж на 1 924 броя улични осветителни тела; доставка и монтаж на 2 880 броя улични осветители; изправяне и монтаж на 211 броя стоманени стълбове; 29 Доставка и монтаж на 93 броя часовници за автоматично управление на уличното осветление; подмяна на 50 броя кутии за радио контрол; монтаж на 6 154 броя конзоли, опъвачи, токоотводни и отклонителни клеми; реконструкция и изграждане на 27 164 м. нова кабелна и тръбна мрежа. Проектът е реализиран през периода 04.09.2017г.-10.10.2017г и е финансиран от Международен фонд „Козлодуй
- "Въвеждане на енергоспестяващи мерки в ЦДГ №7 "Калина" с Дневен център за деца с увреждания". Проектът е реализиран през 2017 г. Изградена е фотоволтаична централа на покрива на сградата с капацитет 27кW и система за автоматично регулиран. Финансирането е от Национален доверителен екофонд.

Община Дупница е активен участник по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради към Министерство на регионалното развитие и балгоустройството.

Годишното потребление на ел.енергия на общинските сгради, в МВч, от 2013 г. до 2016 г. включително, възлиза на приблизително 1290 MWh.

На диаграма № 21 ще проследим потреблението на ел.енергия общинските сгради от 2013 до 2016 г

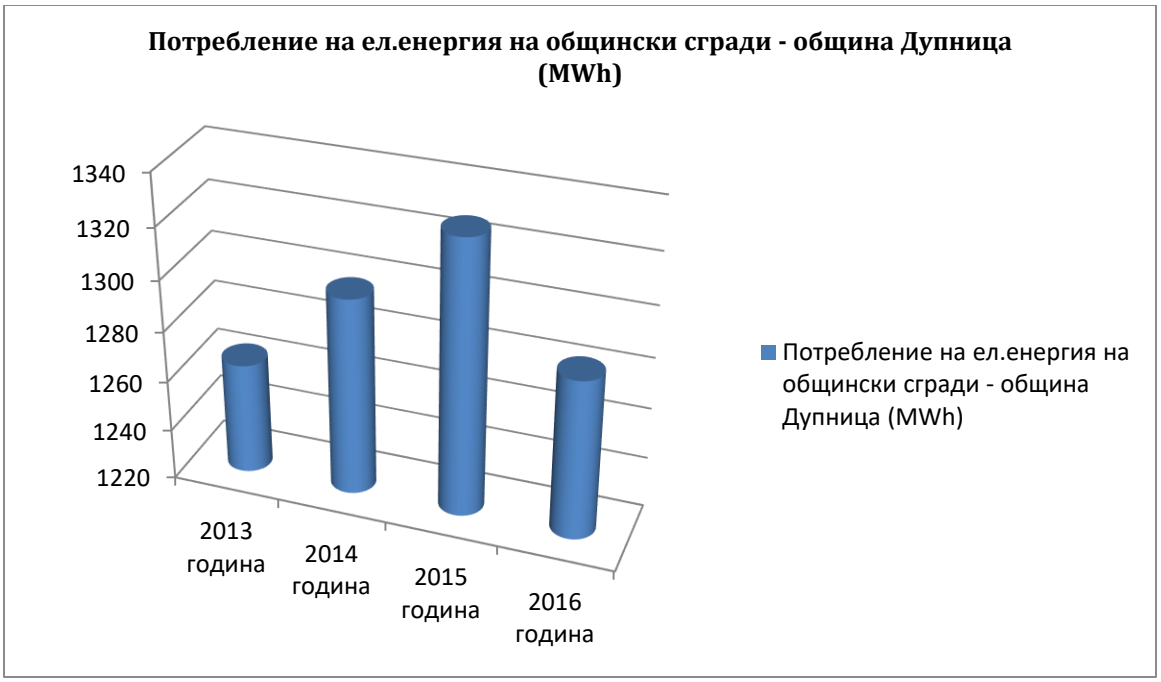

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на община Дупница функционират три водно-електрически централи и десет фотоволтаични обекта:

Собственик	Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Наименование	Местоположение				Обща инсталирана	Дата на	
		РИП	Адм. област	Община	Населено място	MW	въвеждан	
Енерго-Про България ЕАД	ВЕЦ "Самораново"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Самораново	29,200,000,000	01.01.1965	Водноелектрическа енергия
"Делектра" ЕООД	ФтЕЦ "Делектра"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Дупница	0,0126000000	02.11.2009	Слънчева енергия
"ВЕЦ Яхиново" ООД	МВЕЦ "Яхиново"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Дупница	69,000,000,000	28.12.2007	Водноелектрическа енергия
"В енд И - Енерджи" ЕООД	ФтЕЦ "В енд И Енерджи"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Крайници	0,0150000000	03.10.2012	Слънчева енергия
"Волтен Ви" ЕООД	ФтЕЦ "Волтен Ви"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Крайници	0,0150000000	03.10.2012	Слънчева енергия
"Енивел" ЕООД	ФтЕЦ "Енивел"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Червен брег	0,0290000000	23.10.2012	Слънчева енергия
"Даксън" ЕООД	ФтЕЦ "Даксън"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Дупница	0,0122400000	11.09.2015	Слънчева енергия
Петър Георгиев Овчарченски	ФтЕЦ "Вега"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Крайници	0,0050000000	03.09.2015	Слънчева енергия
"Аква Пауър Груп" ООД	МВЕЦ "Дяково"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Дяково	0,1990000000	11.03.2016	Водноелектрическа енергия
Огнян Георгиев Огненски	ФтЕЦ "Огнян Огненски"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Самораново	0,0063300000	18.08.2016	Слънчева енергия
"Ен Джи Пауър" ЕООД	ФтЕЦ "Еме"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Самораново	0,0135000000	15.04.2016	Слънчева енергия
Детска градина "Калина"	ФтЕЦ"ДГ Калина"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Дупница	0,0270000000	05.01.2018	Слънчева енергия
Райна Апостолова Хаджийска	ФтЕЦ "Хаджийски"	ЮЗ	Кюстендил	Дупница	Крайници	0,0150000000	19.10.2018	Слънчева енергия

Таблица № 33 Инсталирани енергийни обекти на територията на община Дупница

5.9 ОБЩИНА ТРЕКЛЯНО

Община Трекляно е най-малката по население община в България. Тя граничи с общините Кюстендил, Земен, Трън и с Република Сърбия. Урбанистичната структура на община Трекляно се състои от 19 населени места. Това са селата: Трекляно, Побит камък, Средорек, Сушица, Уши, Чешлянци, Брест, Бъзовица, Габрешевци, Горни коритен, Горно кобиле, Добри дол, Долни коритен, Долно кобиле, Драгойчинци, Злогош, Киселица, Косово, Метохия.

Община Трекляно е една от 9-те общини в област Кюстендил. Тя е на пето място по територия и на последно девето място по население сред общините в областта.

Значителна част от сградния фонд (88%) е построен преди 1980 година. Около 31% от сградите в Трекляно са масивни, 3,3% са стоманобетонни, а останалите са с друг вид конструкция.

За периода на изготвяне на програмата за енергийна ефективност на област Кюстендил, няма налична изходна информация за състоянието на сградите, уличното осветление и проектите в сферата на енергийната ефективност от община Трекляно. Общината е в процес на изготвяне на трите стратегически програми обвързани с Закона за енергийна ефективност и Закона за възобновяеми енергийни източници и с цел предоставяне на обобщена информация информация в Областната програма, тя следва да бъде добавена.

Сектор възобновяеми енергийни източници

На територията на община Трекляно има изградени две фотоволтаични централи през 2012 г.

Собственик		Енергиен обект							Вид възобновяем източник
Наименование	Булстат/ЕИК	Наименование	Местоположение				Обща инсталирана	Дата на	
			РИП	Адм. област	Община	Населено място	MW	въвеждан	
"Симона 1995" ЕООД	200130832	ФтЕЦ "Уши 3"	Юз	Кюстендил	Трекляно	Уши	0,1974000000	11.06.2012	Слънчева енергия
"Екстиим груп" ЕООД	200129709	ФвЕЦ "Уши 1"	Юз	Кюстендил	Трекляно	Уши	0,1974000000	20.06.2012	Слънчева енергия

Таблица № 34 Инсталирани енергийни обекти на територията на община Трекляно

6. СТРАТЕГИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЛАСТТА

Стратегиите за енергийна ефективност и въвеждане на възобновяеми енергийни източници за област Кюстендил обхващат дейности, които се делят основно на две групи мероприятия: организационни и инвестиционни.

Организационните мерки са свързани с ниски материални разходи и трябва да бъдат насочени към:

- контрол по разходите на горива, енергия, вода ,отчитане на консумацията, въвеждане на показател - на кубатура, брой легла, на брой обитател и др.;
- подобряване работата на персонала чрез реална фискална система за стимулиране на икономии в подотдели и обекти;
- вътрешноадминистративни указания, вътрешноадминистративни стимулиращи и ограничаващи мерки;
- подобряване ефективността на използваните горивни инсталации чрез по добра подготовка на обслужващия персонал, подобряване на експлоатационна дисциплина, следене на надстроечни и ремонтни работи в срокове, привеждане в изправност на КИП.

Всеки по-голям обект или сграда трябва да има координатор по енергийна ефективност, който трябва да контролира потреблението на енергия и вода по подобекти, като: регистрира, оцени и анализира месечните стойности, опише специфичните особености, водещи до повишен разход, оцени енергийните постижения, като ги сравни със средните за други държави, обобщи данните и предложи мерки, следи настройката на съоръженията – котли, инсталации, вентили за подаване на пара и др., следи за отстраняване на повреди и дефекти, прави указания за ползването на битови отоплителни и кухненски уреди, консултира обслужващите обектите. Въз основа на направеното се прави системна координация

на вътрешното управленческо и местно сътрудничество, разработват се доклади за потреблението, като се оценяват резултатите. Потенциалът на организационните мерки за големи обществени и общински сгради възлиза на 18-25% при отоплението и по нисък процент в останалите дейности. Организационните мероприятия трябва да бъдат под непрекъснато наблюдение.

Инвестиционните мерки са предмет на планове, програми и проекти свързани с модернизиране на енергийните системи - задължително условие е вложените средства да не надхвърлят икономиите за повече от 5-7 год. При всички инвестиционни мероприятия първоначално се изготвя цялостна концепция за енергийното обновление съобразно спецификата на задачата, която след това подлежи на поетапно реализиране.

Стратегия по направления

1. Индустрия

Индустрията има най-голям дял в крайното енергийно потребление. Най-големи енергийни консуматори на територията на областта са предприятията. Слабите страни на енергийното потребление са:

- Морално и технически остарели оборудване и технологии, съчетани с неоптимизирани енергийни потоци и недобро техническо състояние на топлинните системи, които водят до преразход на енергийни ресурси, повишена себестойност на продукцията и влошени условия на труд;

- Липса на управление на енергийното потребление и качеството на консумираните енергийни носители;

- Недобро познаване и използване на подходящи финансови инструменти за реализиране на инвестиционни проекти за енергийна ефективност поради недостатъчен опит на управленския състав;

- Недостатъчно развита информационна мрежа на национално, регионално и секторно ниво;

- Ниско качество на консумираните енергийни носители;

За повишаване на енергийната ефективност в този сектор е препоръчително да се приложат следните мерки:

- Разработване на браншови енергийни планове (програми) с цел оптимизиране на енергопотреблението;
- Задължителни енергийни обследвания за установяване на разходите на горива и енергия на индустриални обекти, с годишно потребление на енергия над границите;
- Изграждане на система за наблюдение и контрол на енергоемкостта в индустриалния сектор;
- Разпространение на стратегии за енергиен мениджмънт, свързан с енергоспестяването в индустрията;
- Въвеждане на европейските норми за осветление на промишлени и административни сгради и външно осветление;
- Поощряване създаването на браншови енергийни центрове;
- Развитие на система за въвеждане на "най-добри производствени практики", включващи енергиен мениджмънт и енергоефективни технологии;

2. Бит и услуги

Основен проблем в сектора е високият дял на крайното енергийно потребление. Наблюдава се тенденция на нарастване на относителния дял на енергията в сектора услуги и тази, употребена от населението.

Това се дължи на:

- Електрическите прибори и съоръжения в повечето случаи не отговарят на европейските норми;
- Неефективно осветление- външно и вътрешно;

- Неикономично отопление поради: незадоволително състояние на сградния фонд; незадоволително технологично състояние на системите за топлоснабдяване; голям процент на индивидуално отоплявани сгради при нисък комфорт, като се използват нискоефективни съоръжения и енергоносители; недостатъчно използване на слънчевата енергия за БГВ;
- Липса на управление и контрол на енергопотреблението в сферата на услугите. За рационализиране на енергийното потребление в сектора се предлагат следните дейности:
- Подобряване на индивидуалното отопление чрез: подобряване на енергийната ефективност на горивни и отоплителни уреди; въвеждане на модерни отоплителни системи на биомаса – котли на дървесни брикети, дървени стърготини или пелети с автоматично горивоподаване и регулиране на горивния процес, които са удобен, надежден и чист начин за използване на местните възобновяеми енергийни източници;
- осигуряване на нисколихвени заеми за населението при закупуване и инсталиране на енергоефективни индивидуални отоплителни системи в домакинствата;
- Предложения за разработване на финансови стимули за използване на енергоефективни електроуреди и оборудване;
- Подпомагане въвеждането на договори с гарантиран резултат за извършване на енергоефективни услуги;
- Ускоряване на битовата и обществената газификация;
- Провеждане на енергийни обследвания на обществени сгради от национално значение;
- Организиране на специализирани административни структури в държавните ведомства и общинските администрации, отговорни за провеждане на политиката за енергийна ефективност;
- Обучение по енергиен мениджмънт на служителите, отговорни за планиране, оптимизиране и управление на разхода на топлина и електрическа енергия и горива от държавните фирми и общинските администрации;
- Изграждане на местни информационни центрове.

3. Сграден фонд

По-голямата част от сградите на територията на област Кюстендил са построени в годините, когато цената на енергията е била ниска и поради това повечето от тях имат до пет пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство, въведени през 1999г. В повечето стари сгради сутеренните и

таванските плочи и ограждащи конструкции са без топлоизолация. Използваната дограма е с ниски топлоизолационни качества.

За повишаване на енергийната ефективност в сградния фонд е необходимо:

- Да се извърши саниране на панелните сгради;
- Рехабилитация на монолитните жилищни сгради, търговските обекти и обществените сгради;
- Създаване на разнообразни схеми за финансова заинтересованост и подпомагане на домакинствата за стимулиране подобряването на топлоизолационните характеристики на сградите: данъчни облекчения, нисколихвени и дългосрочни кредити;
- Използване на медийни средства за популяризиране на политиката за спестяване на енергия и начините за нейната реализация;
- Създаване на учебни материали на базата на мултимедийни технологии за обучение на специалисти, без откъсване от работа, с помощта на дистационни форми и Интернет.

Една от най важните стъпки е регистриране на разходите и потреблението, при: отчитането на данните на измерителните уреди; автоматизиран контрол на потреблението, в т.ч. и при централно управление на системите в сградите. Към настоящия момент малък брой сгради са снабдени с централна техника за управление на сградите. Такава би следвало да се прилага във все по-голяма степен при управлението на енергийните уредби и системния контрол на потреблението, тъй като чрез непосредствено и непрекъснато управление на съоръженията, бързо се установяват “слабите места”.

4.Транспорт

Състоянието на пътния транспорт се характеризира с:

- морално и физически остарял автопарк и лошото му поддържане;
- голяма част от общинската пътна мрежа е в незадоволително състояние, което води до ниски скорости и работа на двигателите при неоптимален режим, което пък е причина за значителен преразход на гориво;
- лоши експлоатационни условия на ж.п. инфраструктурата;
- лошо качество на част от ползваните горива и масла

За намаляване на специфичния разход на горива и емисиите на газове в транспорта е необходимо:

- подобряване на инфраструктурата;

- подобряване на организацията на движението в населените места ;
- гъвкава финансова политика за обновяване на автомобилния парк, особено в обществения транспорт;
- подобряване на техническото състояние на пътните превозни средства чрез въвеждане на задължителна технологична диагностика;
- преимуществено осигуряване на инвестиции за развитието на товарния релсов транспорт, чиято специфична консумация на енергийни ресурси е около три пъти по-малка от тази на пътния;
- въвеждане диспечеризация на товарите за намаляване на изминатия пробег без товар;

5.Селско стопанство

Необходимите мерки са следните:

- Гъвкава финансова политика за насърчаване на инвестициите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в селското стопанство с оглед технологичното обновяване и подобряване качеството на продукцията;
- Идентифициране на финансови механизми за ускорено усвояване на потенциала от възобновяеми енергийни източници и стимулиране използването на възстановими ресурси за производството на нови продукти;
- Въвеждане на методите на Евростат в агростатистиката;
- Подготовка и обучение на специалисти от сектора по енергийна ефективност и възобновяеми енергийни технологии;
- Поощрения за разработване и реализиране на нови енергоефективни технологии в селското стопанство;
- Разпространение на информация за енергийна ефективност в сектора чрез Националния център за аграрни науки и Националната служба за съвети в земеделието;
- Разработване на технически програми с “най-добри практики” за енергийна ефективност в селското стопанство;
- Създаване на база данни от идеи и проекти по енергийна ефективност

Препоръки:

Област Кюстендил съвместно с общините попадащи на територията и трябва да организира поне веднъж годишно информационни дни на тема енергийна ефективност,като в различните дни по сектори запознава заинтересованите страни какви мерки могат да се предприемат за подобряване на енергийната ефективност

на територията на областта, и по какви действащи програми могат да получат финансиране заинтересованите страни. Пожелателно е на място да се раздават брошури,дипляни от действащи и/или вече изпълнени проекти от общините на територията на областта, да има гласност при кандидастване по Оперативни програми на всяка една община и добро взаимодействие на добри практики по между им.

7. ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Общинските и областни администрации разполагат с малки възможности за собствени финансови средства, които да инвестират в проекти по ЕЕ. Основната им възможност да реализират подобни проекти е външно финансиране. Реализирането на такива проекти ,не само облекчава общинския и областен бюджет, но и води до повишаване на благосъстоянието на населението. Инвестирането в ЕЕ не е самоцел, а средство за намаляване на разходите, подобряване на конкурентоспособността, сигурността но енергоснабдяването и опазване на околната среда и създаване на допълнителна заетост. Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти по ЕЕ са следните:

- **Програма за развитие на селските райони**

Програмата е съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Дирекция „Развитие на селските райони" на Министерството на земеделието и храните е управляващ орган на Програмата. Налице е потенциал за допълнителна преработка на остатъците и страничните продукти от множество производства в селските райони на страната. Оползотворяването му ще повиши разнообразието от суровини или вложения във веригите на добавяне на стойност извън хранително вкусовата промишленост, например за предприятията за производство на биогорива за транспорта. Производството на биогорива за транспорта се съфинансират в рамките на **мярка М04** — Инвестиции в материални активи и **мярка М06 —** Развитие на стопанства и предприятия, като **мярка М04 — Инвестиции в материални активи**

– Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства"

– Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански **продукти“**

мярка М06 — Развитие на стопанства и предприятия

– Подмярка 6.2 „Стартова помощ за неземеделски дейности“

– Подмярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Бенефициенти са земеделски производители (физически и юридически лица), групи/организации на производители, предприятия (физически и юридически лица), включително пазари на производители регистрирани съгласно Закона за стоковите борси и тържища. При производство на биоенергия, включително биогорива, използваните суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, се ограничават до 20%. Ограниченията от 20% не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи.

Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) (например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове, са отглеждани в съответствие с чл. 38 ЗЕВИ). Размерът на предоставяната подкрепа (публична безвъзмездна помощ) от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи варира от 40-90% в зависимост от конкретната подмярка.

При определянето на източниците на финансиране за реализиране целите на общинските програми за енергийна ефективност в района на област Кюстендил трябва да се вземат предвид възможностите за осигуряване на собствени финансови средства от общинския бюджет, привличане на външни ресурси съобразно наличните към момента на планиране финансови инструменти, разработването на нови форми на инвестиционни партньорства, както и предимствата на успешни комбинации от два или повече източника на финансиране за осигуряване на устойчивост на постиганите резултати.

- **<u>Оперативна програма „Региони в разтеж“ 2014 – 2020 г.“</u>**

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 е продължение на програма „Регионално развите“ 2007-2013 г. Специфичните цели на програмата са повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете, подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие, развитие на връзките „град-район” и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите. Чрез изпълнението на оперативната програма се цели и балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

- **Приоритетните оси на ОП „Региони в растеж“ са:**

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Регионална образователна инфраструктура
- Приоритетна ос 3: Регионална здравна инфраструктура
- Приоритетна ос 4: Регионална социална инфраструктура
- Приоритетна ос 5: Регионален туризъм
- Приоритетна ос 6: Регионална пътна инфраструктура
- Приоритетна ос 7: Превенция на риска

- ***Оперативна програма “Околна среда” 2014 – 2020г.***

Оперативната програма е предназначена за подпомагане развитието на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика с ефикасно и устойчиво ползване на ресурсите, опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие.

- **Приоритетни оси на ОП „Околна Среда“ са:**

- Приоритетна ос 1: Води
- Приоритетна ос 2: Отпадъци
- Приоритетна ос 3: Натура 2000 и биоразноообразие
- Приоритетна ос 4: Подкрепа за интегриране на политика за околна среда и политика по изменение на климата при прилагане на ЕСИФ

- **Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради**

Програмата е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, като с нея се цели чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда.

Изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради ще допринесе за:

- по-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия;
- подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;
- осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

В рамките на Националната програма ще се предоставя финансова и организационна помощ на СС, регистрирани по реда на ЗУЕС, в многофамилни жилищни сгради за подобряване на енергийната ефективност на сградите, в които живеят.

Международни програми и инициативи

- Инициатива „ЕКО-иновации”
- Програма „Интелигентна енергия – Европа"

- Европейска финансова инициатива JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projectsin European Regions)
- *Европейската инициатива JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)*

Кредитни линии

- Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ);
- Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL);
- Фонд за енергийна ефективност и възобновяеми източници;
- Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ);
- Форми на публично-частно партньорство;
- ЕСКО договори;
- Собствени средства от общинския бюджет;

8. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 12 и чл.63 от Закона за енергийна ефективност органите на държавната власт ежегодно изпращат отчет до изпълнителният директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, съгласно утвърдения от него образец и указания за изготвянето му.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

за изпълнението на програмите за енергийна ефективност съгласно чл. 12 от ЗЕЕ и

за управлението на енергийната ефективност съгласно чл. 63 от ЗЕЕ

(Формата се попълва от органите на централната власт и местното самоуправление)

Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в Агенция за устойчиво енергийно развитие не по-късно от 1 март и се публикуват на Интернет страниците на съответните държавни и местни органи.

ЕИК / Булстат:	

Адрес:

Област	**Община**	**Населено място**	**Улица**	**№**

Данни за програмата:

Наименование на програмата	**Срок на програмата**	**Приета с Решение №/дата, месец, година**

Цел на програмата за енергийна ефективност		**GWh**
Изпълнение на целта на програмата за енергийни спестявания		**GWh**
		%
Енергийни спестявания, доказани с издадени удостоверения		**GWh**

Данни за лицето, отговорно за управлението на енергийната ефективност:

Име на служителя:	
Телефон и e-mail за контакт:	

Дата: ..... **Подпис:** .....

(Име и фамилия на представляващия)

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общински и областни програми за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участието на съответните регионални и местни структури. Разработването им и изпълнението на предвидените в тях мерки е част от регионалната политика за устойчиво развитие. С областните и общинските програми за енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси, да се намалят енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата, да се осигури здравословната среда чрез подобряване на микроклимата, да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятията за енергийна ефективност;, енергийната ефективност да стане една от приоритетните общински дейности.

Програмата за енергийна ефективност на област Кюстендил е със срок на действие 10 години и е стратегически документ с отворен характер. Пожелателно е, да има експерт в Областната администрация Кюстендил ,който през действащия и период да актуализира информацията в нея с всяка една настъпваща промяна касаеща енергийния профил на общините на територията на Областта.